

—•••••—
**UMUT TOHUMUNU
YEŞERTMEK**
DENEME
—•••••—

Tohum Grubu
Mayıs 2023, Ankara

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları - 123

Yayın Koordinatörü

Dr. Mehmet TUĞRUL

Editör

Doç. Dr. Muhammet Enes KALA

Tasarım & Mizanpaj

Ütopya Grafik

Çetin Emeç Bulvarı No:21/25 Çankaya / ANKARA

Tel: 0(312) 481 51 53 Faks: 0(312) 481 50 80

www.utopyagrafik.com

Basım Yeri

Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Bahçekapı Mah. 2744 Cad. No: 6

Şaşmaz / Etimesgut / ANKARA

Matbaa Sertifika No: 46753

Birinci Basım

Mayıs 2023, Ankara

ISBN: 978-605-7912-30-5

TAKDİM

Sevgili Gençler,

Sizlerle çıktığımız bu yolda, geldiğiniz seviye, hepimiz için oldukça umut vericidir. Yazmak için gerekli yetenek ve motivasyon, her insanda bulunmayabilir. Kimisi bu cesareti kendisinde bulamazken, kimisi yazdıklarına nasıl yön vereceğini bilemiyor olabilir. Bu amaçla, “Bilge Yazarlar Projesi-2” ile öğrencilere iyi ve verimli okuma, eleştirel bakış açısı kazandırma, edebî bir metinle ilişki kurmayı öğretme ve yazma disiplini kazandırma gibi amaçlara yönelik, faydalı bir çalışmayı hayata geçirdik. Türkiye Yazarlar Birliği ile iş birliği hâlinde, değerli öğretmenlerimizin özverili katkıları ve verimli atölye çalışmaları ile gençlerin yazma becerilerini destekledik. Değerli şair ve yazarlarımızla belli aralıklarla gençlerimiz buluştu. Onların tecrübelerinden, birikimlerinden istifade ettiler. Böylece kültür ve sanat alanlarında gençlerimizin kendilerini bulmaları ve büyük birikiminden haberdar olmaları konusunda bir eksikliği giderdiğimizize inanıyorum. Bundan sonrası; gençlerin yeteneklerinin ve dil gücünün farkına varıp içlerindeki cevheri ortaya çıkarıp cesaretle işlemesine kalıyor. Çünkü yazmanın tekniğini öğretebilirsiniz ama iyi bir eser ortaya koymak için daha fazlasına ihtiyaç vardır.

Ankara genelinde yazma konusunda temeli ve yeteneği olan öğrencilerimiz ile başladığımız ve bu sene ikincisini icra ettiğimiz bu proje, eserlerin kitap hâline gelmesi ile amacına

ulaştı. Artık kalem sizde... Bu yolu siz devam ettirecek, kıymetli eserler üreteceksiniz.

Proje sürecinde gördük ki gençlerin söyleyecek çok sözü var. Tasvir yeteneği, kurgu gücü ve kelime seçimleri ile geleceğin yazarları bu atölyelerde yetişecektir.

Çabamız ve amacımız siz gençlere, yeteneklerinizi ortaya çıkaracak ve geliştirecek imkân ve fırsatlar sunmaktır. Bu, size ve gelecek nesillere karşı en önemli görevimizdir.

Vasip ŞAHİN
Ankara Valisi

TAKDİM

İnsanlığın en büyük buluşlarından biri; yazının Sümerler tarafından icat edilmesidir. Çivi yazıları ile başlayıp gelişen yazılı metinler, tarihin akışını değiştirmiş; uygarlığın, bilimin, sanatın ve sonuçta medeniyetlerin gelişiminde en büyük etken olmuştur.

Yazılı anlatımın zemin bulup üzerinde yükseldiği alanlardan biri de edebiyattır. Yüzyıllardır edebiyatın her dalında eserler vermiş, önemli yazar ve düşünürler sayesinde hikâye, roman, masal, deneme, mektup, şiir ve destanlar dünyanın her tarafında hem yaygınlaşmış hem de nitelikli metinler ortaya çıkmıştır.

Yazarak da konuşuruz; Söyleyecek bir sözü, bir felsefesi, hayata bir bakış açısı olanların ‘ben varım ve buradayım’ diye seslenmesinin bir ifadesi olan yazı; düşündürür, eğlendirir, öğretir, duyurur, bilgilendirir, duygulandırır. Tüm bunları yayar, yarına taşır, kalıcı yapar.

Peki, yazarlık öğretilir, öğrenilebilir bir meslek midir? Elbette yazarlık öğrenilebilir bir iş.

Bunu en iyi Ankara’da “Bilge Yazarlar 1-2 projesine” katılan gençler bilir.

Ankara Valiliği koordinatörlüğünde, Türkiye Yazarlar Birliği’nin katkılarıyla hayata geçirilen “Bilge Yazarlar Projesi”; Ankara’daki lise öğrencilerinden okumaya yazmaya meraklı gençlerin yazma becerilerinin geliştirilmesi ve yetenekli kalemleri keşfetmek

amacıyla düzenlenen üç boyutlu bir projeydi, projemizin her iki merhalesi de başarılı oldu, umarım gelecek yıl son merhalesini de tecrübe etmiş oluruz.

Yazma süreci, yazar kimdir, kelime dağarcığı geliştirme, metin yazma teknikleri, edebi türler ve Türkçe dilbilgisi gibi konularda eğitim alan, atölye çalışmalarına katılan gençler, kalemlerini günbegün daha da güçlendirdiler, eserler yazmaya başladılar. Bu kitap da o eserlerden birisidir.

Yazdıklarının kitaplarda yer alacak değerde olması az bir şey değil. Eğitime katılan her bir gencimizi tebrik ederim. Yazmaya başlamak ciddi bir iştir ve devamlılığı olan bir serüvendir. Gençlere tavsiyem, milletimizin inancıyla, değerleriyle barışık olun. Seçerek özenle ve dikkatlice okumaların dışında duygularınızı, düşüncelerinizi, hissettiklerinizi mutlaka yazın. Okudukça, kelime dağarcığınızın arttığını ve metinlerinizin uzadığını göreceksiniz. Kesinlikle yazdıklarınızı küçümsemeyin, zamanla çok daha iyilerini yazacaksınız.

“Bilge Yazarlar” projesinin başarıyla tamamlanmasında emeği geçenler var. Başta, kültüre, sanata, edebiyata büyük önem veren Ankara Valimiz Sayın Vasip Şahin olmak üzere, Ankara Valiliği AB ve Dış İlişkiler Bürosunun değerli çalışanlarına, usta yazarlarımıza, eğitici öğretmenlerimize, TYB Genel Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Muhammet Enes Kala’ya ve TYB Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Tuğrul’a teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN
TYB Genel Başkanı

ÖNSÖZ

Yazmak, var olan ve yerleşen öğütücü durumlara karşı yeni bir teklifte bulunmak manasını da seslendirebilir. Bu açıdan esasında yazmak, yeniden yapmak için bozmaktır. Şikâyetten hikâyet çıkarabilmektir. Elde olanları yeni haline sokma imkânlarını sorgulamak ve insanları yeni yollardan haberdar etmektir.

Harfler, kelimeler ve cümleler bir araya gelir, iddiaları meydana getirir. Boza boza, iz bıraka bıraka ve toplaya toplaya sadırlardan satırlara dökülür manalar. Kimisi şiir olur, kimisi deneme, kimisi hikâye ve roman... Hepsini esasında insanı, âlemleri ve Yaratıcıyı insana anlatmak ister, duygulandırarak, düşündürerek ve tecrübeye davet ederek... İnsana bir çağrıdır, duygusunu ve düşüncesini yeniden harekete geçirmek için insanı mana ziyafetine davet eder. Ziyafet süreklidir, her an ve her yerde insandan kendisine iştirak edilmesini ister. Bu iştirak ne kadar nitelikliyse ve ziyafet ne kadar zenginse, kültüre o kadar güçlü yansır. Kültür ne kadar güçlü olursa, o kültürle mayalanan toplumun mevcudiyeti ve teklifi de o kadar güçlü olur.

Esasında bu, toplumun her ferdine düşen örtük ama önemli bir vazifedir. Gençleri kültür sofrası etrafında toplayabilmek bu açıdan çok önemlidir. Yazarak yaşayabilmeyi üstlenebilmek, toplumu var eden kıymetleri sürekli gündemde tutabilmek, geleceğe taşınabilecek müktesebata onu güncelleyerek sahip çıkabilmek oldukça değerlidir. Mesele bunları gençlerin zihin ve gönül dünyalarında birer dert haline getirebilmektir.

Okuyarak, düşünerek, anlayarak, yazarak ve anlatarak bu derdi demlendirebilmeyi gençler kazanabilirse kültürümüz adına müsterih olabiliriz. “Bilge Yazarlar” projemizde de bu dert bizi hem yola koydu hem yolda tuttu hem de yol azığımız oldu. Gençlerle güzel bir yolculuk yapmış olduk. Bu yolun bir güzelliği de ömür boyu devam etmesi ve her merhalesinde büyük keyif vermesidir. Umarım yolda olanlar bu keyiften hissedar olabilmışlerdir.

Kültüre yatırım yapmak güzeldir, gençlere yatırım yapmak güzeldir. En güzeli belki de ikisine birlikte yatırım yapmaktır. “Bilge Yazarlar” projesinde bu ikisi hem bir araya geldi hem de kültürden gençlere, gençlerden kültüre ulaşan yolların keşfedilmesi murat edildi. Gençler kültürümüzün önemli eserleri ve simalarıyla atölyeler ve yazar buluşmaları maharetiyle daha yakın ünsiyet kesbetmiş; edebiyat külliyatımızaysa öğrencilerimizin mütevazı eserleri dahil olmuş oldu. Okullarından arda kalan “boş zaman”ı “değer zaman”ı olarak yeniden inşa edebilmeyi öğrendiler. Gönüllerine, hislerine ve düşüncelerine bu “değer zaman”ı ayırınca nelerin olabileceğini tecrübe ettiler.

Geçen yıl başladığımız yolculuğun ikinci merhalesinin hasadıyla muradımızın bir kez daha gerçekleştiğine şahit olduk. Öğrenmek için gayret etmenin, gayret etmek için de fedakârlık yapabilmenin gerekli olduğunu biliriz. Gençlerimizin şairlik ve yazarlık yolunda, sanatın inceliklerini öğrenebilmek için gayretlerini ve bu gayretleri taşıyan fedakarlıklarını müşahede ettik. Nihayetinde her birisi yarınlara kalmasını arzu ettikleri, edebiyat yolunda acemi ama bir o kadar da heyecan dolu ilk eserleriyle kitaptaki yerlerini aldı. Onların ortaya koydukları eserleriyle yarınlara dair umutlanmaları bizim de onlara dair umutlarımızı yeşertti. Yarınları itimat ve ümit dışında yeşertebilecek daha değerli ne olabilir ki?

Okul müfredatlarının yanında öğrencilerin severek ve isteyerek dahil oldukları tamamlayıcı faaliyetlerin önemi konusunda bir kez daha düşünmenin önemli olduğunu anladık. Projemiz, gönüllü şekilde iştirak eden öğrencileri sevdikleri alanlarda geliştirmek maksadı taşıyan okul dışı faaliyetlerde kendilerini daha iyi gerçekleştirebileceklerini göstermesi adına da bizim için öğretici oldu. Bu durumu eğitim sahasında ve onu tamamlayıcı alanlarda yeniden düşünmemiz gerekiyor. Öğrencileri ilgi alanlarında, teorik ve pratik veçheleri birlikte düşünmek suretiyle birbirlerinden istifade edebilecekleri sevimli bir atmosferde bir araya getirmenin sonuçları hem öğrenciler için hem öğrencilerle muhatap olan öğretmenler için karşılıklı güzellik alışverişine dönüşüyor. Önemsenen ve değer verilen gençlerin neleri yapabilecekleri noktasında tecrübelerimiz bize güzel şeyler söylüyor. Bu konu üzerinde hem düşünmeli hem de harekete geçilmeli.

Edebiyat sahası, tahayyülün ve tefekkürün biri olmadan diğersinin zayıf olacağı bir küreyi seslendirir. Tahayyül, edebiyattaki yaratıcılığın; tefekkür ise formun ve usûlün kaynağıdır. Yazma sahasında at koşturmak tefekkür ve tahayyülün yerli yerinde kullanabilme maharetidir. Bu mahareti kuşanabilmek için mahmuzlanma ve dizginlenme ilişkisi tahayyül ve tefekkür ilişkisinde bir kez daha çıkar karşımıza. Tahayyül, tefekkür vasıtasıyla dizginlenir; tefekkür, tahayyül maharetiyle mahmuzlanır. Te'dip, tefekkür ve tahayyülün yerli yerinde izhar olabilmesi terbiyesine de karşılık gelir. O halde eğitimde bir kol, tefekkür ve tahayyülün birliktelik imkânlarını kapsar. Bu imkân, usta-çırak irtibatı vesilesiyle gerçekleşebilir. Bu imkân ne kadar güçlü şekilde gerçekleştirilebilirse edebiyat dünyamız da o nispetle zenginleşebilir.

Eğitim hem dert hem de ders işidir. Eğitimde usûl, dert ve tecrübe tarihe âşıktır. Tarihinde kökleşmeyen eğitim hem zayıftır hem

de zayıf kişilikler yetiştirir. Tarih, bu çerçevede düşünce ve duygu mimarisinin nasıl keşfedilip inkişaf ettirilebileceğinin yol haritasını sunar insana. Onu işleyeceği dersler yardımıyla insanı geleceğe dair dert sahibi kılar. Tarihi, tecrübe hazinesi olarak kabul edip, bu hazinenin temsilcileri olarak da ustaları gördüğümüzde, onların genç dimağlarla ilişkisinin ne manaya geldiği daha iyi anlaşılabilir. Bu bağlamda tarihte kökleşen ama geleceğe atılıp, ona seslenemeyen çabaların ise bir tarafının eksik kalacağına dikkat etmek gerekir. İfadelerin, çağruların ve tekliflerin tarihi sürekliliklerinin, geçmiş-şimdi-gelecek hattı üzerinde cereyan etmesi çok mühimdir. Bu süreklilik eğitimde kendisini usta-çırak irtibatıyla gösterir. Usta ve çırak ilişkisi tam da bu çerçevede geçmiş ve geleceği birbirine bağlar. Dert ve ders tarihten alınır, ifade ve teklifle güne seslenir ve geleceği inşa eder.

Usta-çırak ilişkisi te'dip ekseninde dikey ilişkiyi anlatır bize. Dikey ilişkinin yatay ilişki ile tamamlanmaya ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaç, birlikte yol yürüme, birlikte iş yapma, dayanışma ve akranlar arası nitelikli ilişkiler ile doyurulur. Çırakların kazanımlarını hasbihal ortamında birbirlerine anlatarak, birbirilerini dinleyerek ve birlikte yaşayarak paylaşması da son derece önemlidir. Ankara Valiliği ve Türkiye Yazarlar Birliği'nin ortaklaşa tertip ettikleri, yazma yolculuğunun başında olan liseli gençlerimizin, öğretmenlerinin mihmandarlığında yazar ve şairlerle buluştukları, birlikte öğrenme imkânlarını gerçekleştirdikleri Bilge Yazarlar Projesi burada ifade edilen önemli unsurları kuşatabilme gayretini gütmüştür.

“Bilge Yazarlar” projesinde gençlerimizin eleştirel düşünme, araştırma ve problem çözüme, okuduğunu anlama, düşünme ve düşündüğünü etkili şekilde anlatabilme, Türkçeyi güzel kullanabilme becerilerini geliştirmek hedeflendi. Projemizin ilk merhalesi, 19 Şubat 2022 tarihinde başladı ve 16 Haziran 2022 tarihinde nihayete erdi. Projemizi, tohum, filiz ve fidan

gruplarından oluşan üç aşamaya ayırmıştık. İlk merhaleyi başarıyla tamamlayanlardan seçilen bir grup gençle, ikinci merhale olan filiz grubunu oluşturduk. 26 Ekim 2022-17 Mayıs 2023 tarihleri arasında kapsayan dönemde gerçekleştirilen atölyeler, okur-yazar buluşmaları, şehir gezileri ve yazarlık kamplarıyla eğitimler devam etti. İkinci döneminde projeye dahil olan öğrencilerimiz Tohum grubumuzda eğitimlerini aldılar ve deneme türünde bizimle ilk verimlerini paylaştılar.

Deneme, işiyle birlikte içine bakan insanın fikirlerinin ve duygularının el ele vererek bir metin mimarisi inşa etme yolculuğudur. Bu yolculuk, dolu heybeler ve zengin yol azıklarıyla yapılabilirse o nispette diğer insanların iç yolculuklarını da temsil edebilme kudretini haiz olur. Bu açıdan bakıldığında deneme yazmak için birikimin değeri son derece mühimdir. Gençlerimizin yol azıkları zenginleştikçe, heybeleri doldukça, tecrübeleri arttıkça çok daha nitelikli denemeler yazabilmelerinin yolları açılacaktır. Her emek daha iyiye ulaşmanın güvencesidir. Tohum grubunda ilk yazılarını veren öğrencilerimizin bu eserleri daha sonra bakıp kendilerini değerlendirecekleri önemli bir ayna vazifesini de görüyor. Gençlerimizin edebiyat yolculuklarında kendilerini mukayese ede ede daha nitelikli eserler vermelerinin önünde hiçbir engel yoktur. Elinizde tuttuğunuz eser, yolcusunu yeni duraklara yolcu etmek isteyen o heyecanın, acemiliğin ama özellikle cesaretin ilk merhale hasıllarıdır. Kuşkusuz bu eserde yer alan, büyük birer deneme olmaya, dahası anlatmaya namzet olan yazılar ileride daha nitelikli hale gelecek ve insanlığın imkânlarını zenginleştirmek için yeni ve özgün sözler söyleyeceklerdir.

Bu projenin gerçekleştirilmesi, başarılı şekilde sonuçlandırılması ve eserlerin meydana getirilmesi sürecinde teşekkür etmemiz gereken isimler vardır. Projemizin valilik himayesinde olması hem projenin uzun soluklu olabilmesine, süreçlerin daha

nitelikli şekilde tanzim edilmesine ve sonuçlara daha verimli şekilde ulaşılabilmesine vesile oldu. Başta Ankara Valisi Sayın Vasip şahin'e, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'a, Ankara Vali Yardımcısı Sayın Turan Yılmaz'a, Yayın Koordinatörü Dr. Mehmet Tuğrul'a, şükrü Can Yılmaz'a, Zeynep Türksoy ve Bülent İlhan'a, atölyelerde ders veren kıymetli öğretmenlerimize, projede bizi yalnız bırakmayan yazarlarımıza, öğrencilerimize, onları destekleyen değerli velilerimize ve emeği geçen herkese şükranlarımızı sunar, projemizin hayrlara vesile olmasını dileriz.

Doç. Dr. Muhammet Enes KALA
TYB Genel Başkan Yardımcısı

İÇİNDEKİLER

Takdim	5
Takdim	7
Önsöz	9

Denemeler

Açelya Kızılay Zaman	19
Adnan Göçer Huzur	21
Ahsen Bağcı Aklımda Bi Melodi	23
Ahsen Büşra Abanoz Zaman	25
Ahsen Gökalp Kelimelerin Yaşantısı	27
Alkım Parlar Bıraktığım İz	29
Asınat Kadiri Mutsuzluktan Firar	31
Ayça Parlatan İnsanlık Duygusu Olmayan İnsanlar	33
Aysima Dinler Çürümek Hakkında	35
Belinay Rana Akbaba Sevgili Yalnızlığım	37
Belma Ezel Canpolat Akıl Hastasının Günlüğü	39
Betül Bozer Farz Edin Ki	41
Buğra Kağan Sert Kara Perde	43
Ceren Ela Kınıcı Huzursuzluk	51
Diyar Çayır Bağımlılık	53
Duru Yıldırım Kalemler Bizi Yazar	57
Ece Su Koç Korku	61
Ecemsi Helvacı Vazgeçiş	63
Fatma Boğazoğlu İdrak Ve İnkâr Denklemi	67
Fatma İrem Şenyayla Aldatıcı Sonbahar	69
Halime Hatun Dalkılıç Ağlamak Ve Gülmek	73
Hamza Efe Arıoğlu Yazma Cesaretim	75
Hasibe Sena Doğramacı Hayat İle Yaşam Arasında	77
Hatice Ayyıldız Buz Askı	81
İrem Ceyda Özkul Zamanın İçinden Küçük Bir Kesit	83
Hayrün Nisa Cansev Türkiyem	85
Hilalnur Taşdemir Çevre Kirliliği	87
İrem Han Yalnız Yazar	89
İrem Tan Külden Yürek	95

İsmail Kerem Ersöz İnsan	97
Kübra Algan Sonbahar Hüzünle Sevinç Arasındaki Âraf	99
Mahi Uluer Değiştirebiliriz	101
Meryem Keçeci Çanakkale Mertleri	103
Meryem Nisa Çetin Tanrım	105
Mustafa Canıklıgil Öfke Kontrolü	107
Mustafa Enes Arıcı Allah'a İman	111
Mustafa Yalçın Hayatın Zehri	115
Nehir Adalı Ben, Beynim Ve Kalbim	117
Nermin Çetemen Hislerimi Yitirirken	121
Nilüfer Tüfekçi Çokluktaki Yokluk	123
Nisa Ece Aydın Yıldızdır Umud	125
Ömer Asaf Özoğul Şahid Ol Yâ Rab!	127
Rana Çalışkan Okumak Adına	131
Recep Demir Bendeki Gerçek Ben	133
Reyyan Naz Coşkun Yansımam	135
Rümeysa Güler Boşluk	137
Rüveyda Hanelçi Rota	139
Sefer Türker İnsanların Seçimleri Ve Özgürlüğü	141
Seher Bölükbaş Arayış	145
Sena Kağnıcı Felsefenin Tik Takları	147
Sima Kırıköz Gecenin Karanlığı	151
Sude Karakuş Ankara Üzerine	153
Sudenaz Koç Utanma	155
Sueda Demirtaş Sizce Sevmek Bir Son Mu? Yoksa Bir Başlangıç Mı?	157
Sultan Şahin Denize Giremem	159
Şeyma Koç Yara	161
Tuğba Özcan Büyüdük!	165
Yeşim Kütük Cehalet	167
Zehra Canbek Ankara	169
Zehra Yemenoğlu Gösteriş Takıntısı	171
Zeynep Erva Gökmeşe Teknolojinin Değiştirdiği Çocukluk	175
Zeynep Kara Zaman	177
Zeynep Nur Yazıcı Hayatın Vuruşları	181

DENEMELER

Açelya KIZILAY

ZAMAN

Her şeyi yazarsın da zamanı yazamazsın, o yazar çünkü seni. Geçtikçe zaman yaşlanırsın. Teker teker kopmaya başlar yakınlarınla bağların. Hayatının sonuna doğru korka korka yaklaşırın. Korkacak bir şey de yoktur aslında ama korkarsın ya hani bazen sebepsizce. Bir ayağın çukurdayken geçer gider gözünün önünden anıların, gençken yaşadığın maceralar, arkadaşlarıyla olan sohbetlerin, ilk aşkını yaşadığındaki heyecanın, hayallerini gerçekleştirirken ki mutluluğun... Şimdi o her anında yanında olmaya söz veren arkadaşların bile yoktur yanında. Kimisi toprağın altında kimisi seni hafızasından silmiştir belki de. Halbuki zamanında beraber çok güzel ve unutulmayacak şeyler yaşamışsındır. Hayat böyledir işte. Güzel veya kötü bir şeyler yaşarsın, bir süre sonra zaman bunları yazar ve sen o olayları unutursun. Unutamam dediğin şeyleri bile unutursun.

Hiçbir şey kalıcı değildir hayatında. Nasıl kalıcı olabilir ki zaten senin bile kalıcı olmadığını bu hayatta. Anılarını hatırlamak için fotoğraflara bakarsın. Zamanında anı olsun, unutmayalım diye fotoğraflar çekmişsindir çünkü. Fotoğraflara bakarken içini bir hüznün kaplar. Üzülmenin zamanı geri almadığını da bilirsin ama hüznülenirsin işte. Sonra üzülmenin bir faydası olmayacağını hatırlayıp usulca kabul edersin zamanın seni

yazdığını. Zaman seni yazarken en saf ve temiz duygularını da senden almış gibi hissedersin ama artık yapabileceğin tek şey torunlarına zamanın kendilerini yazdığını söylemek olur. Kendine dönersin sonra, huzurlusundur aslında zaman seni yazmadan sen hayatında yazabildiğin kadar şeyi yazdığın için.

Adnan GÖÇER

HUZUR

Huzur kalabalıkta mı yoksa yalnızlıkta mıdır? Her soruda olduğu gibi bu soruda da mekân ve zaman unsuru birlikte değerlendirilmelidir. Hatta kişinin yalnız birisi olup olmadığı bile önemlidir.

Çok çalışıp yorulduğumuz bir yaz günü aileniz içeride televizyon seyrederken balkona çıkıp temiz ve yumuşak hava eşliğinde bir bardak kahve içerek geçirdiğimiz saatlerde huzur, yalnızlık ve sakinliktedir. Ailesi ile yaşayan genç bir insan, bir öğrenci kendini genellikle odasına kapatır ve huzuru yalnızlıkta bulur, çünkü gün içerisinde okulda veya iş yerinde kalabalığa ve gürültüye doymuştur. Eğer ailenizden ayrı yaşıyorsanız ve hava balkona çıkamayacak kadar soğuk ise bir anda annenizin, babanızın, ya da başka bir tanıdığınızın çat kapı misafirliğe gelmesi, o sıcak ortamda yapılan sohbetler ve -eğer çocukları varsa- çocukların yaptığı yaramazlıklar bize huzur verir.

Yaşlı insanlarda ise durum biraz farklı. Onlar yalnız da yaşasalar, aileleri ile birlikte de olsalar huzuru kalabalıkta bulurlar. Uzun zaman sonra akrabaların bulunduğu bir sofrada yaşlıları dikkatle seyrederseniz ne kadar mutlu olduklarını görürsünüz. Hatta dedelerimizi akşam karanlıkta camiye giderken gördükleri bir kedi, ninelerimizi pazara giderken onlara selam veren birkaç

bülbül bile mutlu eder. Çünkü insanlar yaşlandıkça diğer insanların kendilerinden uzaklaşmak istediğini, onlara yük olduğunu düşünür. Ben yaşlı birisi değilim, onların duygularına empati kuramam. Fakat eğer gözlemlerim beni yanıltmıyorsa yakalandığımda kendimi etrafındaki bütün arkadaşları birer masaya -belki de şu an elinizdeki kitaba- dönüştürülmüş, sadece meyve verdiğim dönemde -ki bu da harçlıktır- çocukların ziyaret ettiği bir elma ağacı gibi hissedeceğim.

Gördüğünüz kesin bir şekilde huzurun yerini söyleyemiyoruz. Zaten mutlak huzur yoktur, en huzurlu hissettiğimiz anlarda bile bir şeytan bizi dürtecektir ve yalnızlığın her zaman huzur vermeyeceği gibi yalnızlıkta her zaman rahatsız edici olmaz. Önemli olan tek şey huzurdur. Bize düşen ise doğru zamanda doğru yerde bulunarak huzura daha da yaklaşmaktır.

Ahsen BAĞCI

AKLIMDA Bİ MELODİ

Aklımda beni asla yalnız bırakmayan bir melodi... Bazen bu sevdiğim birinin bazense kulaklığımdan gelen şarkıların sesi olur. O kulaklığı ne zaman taksam her şey hallolacak, arkama dönüp baktığımdaysa aklımda tekrarlayıp duran o şarkıyı anlatan bir bahçeyle karşılaşacaktım gibi. Bahçede bazen beni ağlatmaya yetecek hayal kırıklarım bazense mutluluktan gözlerimi dolduracak sevdiğilerimle karşılaşırım. Her şarkıda her notada farklı anlam, aklımda farklı bir düşünce ve farklı hayaller. Şarkıların bir anlamı olur bize özel, bize has; bazen iyi bazense kötü. Bizim için yeni umutlar doğurur, çabalamamız için daha çok neden...

Kimi zaman şarkıları son ses dinleriz çünkü dış dünyayla aramızdaki ince ipi bir süreliğine koparmak isteriz. Ancak bu kopuş kısa süreliğine olduğunda acıdan çok zevk verir bize, şarkının bir parçasıymış gibi hisseder, şarkının içinde yaşıyormuşçasına kaptırırız kendimizi şarkıya. Zihnimizde şarkının anlamını birçok kez tekrarlarız, bazen bunun farkında bile olmadan.

Kendi adıma penceremde süzülen yağmurları gördükten sonra dışarı çıkamayıp o şarkıları dinleyemediğim sürece yaşamak diyemem ben buna. Şarkılar benim için yara bandı gibidir,

ruhumu iyileştirir bana kendimi hatırlatır. Bazen bunu sorunlarımdan kaçmak için kullansam da kulaklarımı tıkayıp aynanın karşısına geçtiğimde çözülemez dediğim sorunlarım, iyileşemez sandığım yaralarım, aşılamaz dediğim duvarlarım ve ben baş başa kalırız. Sonra plak baştan çalar, dünya yine döner, şarkı tekrar başlar. Sadece bana ait bir yer, uçsuz bucaksız bir evren. Ruhumu ele geçiren melodiler, beni anlatan şarkı sözleri, telleri yıpranmış gitarım ve yaşamaktan zevk almayı öğrenen ben.

Ahsen Büşra ABANOZ**ZAMAN**

Zaman benim için hem dost hem düşman gibi. Yapmam gereken şeyler olduğunda vahşi bir hızla ilerleyip beni zor durumda bırakmayı seviyor. Ama aynı zaman, sevdiğim şeyleri yapmama da izin veriyor, ama yapmak zorunda olduğum şeyleri yapmamam karşılığında.

Her gün bir şeyler getiriyor, kimi hoş kimi değil. Bazen şelalelerden dökülen su gibi göz açıp kapayıncaya geçiyor, tuvali hayal boyalarıyla renklendirirken olduğu gibi. Bazen ise salınarak yürüyen bir kedi gibi dinlenmeme olanak veriyor arkadaşlarımla eğlendiğimde, bazen de filizlenen bir ağaç gibi ömrümden yıllar götürüyor mesela ders saatlerinde... Yavaşlığıyla enerjimi harcıyor.

Zamanın sürekli değişen huyları akışa kapılmayı imkânsız gösterse de tatlı kokuya kanıp sinekkapana konan bir böcek gibi yakalıyor beni. Ama doğduğumdan beri aleyhime işleyen saniyelere alıştım, saatler önümden geçerken panik yapmadan izlemeyi öğrendim. Zamanın sabırsız tik taklarını umursamamaya başladım. Bu zamanı öfkelen diriyor olabilir ama ben de ona uymaktan yoruldum ve artık zamanımın dizginlerini elime alıyorum.

Ahsen GÖKALP

KELİMELERİN YAŞANTISI

Bakmadım görmedim duymadım; sadece okudum. Sonra ise yazmaya başladım bir müddet sadece yazdım.

Daha sonra yavaş yavaş görmeye başladım onun hakkında yazdım. Duymaya başladım yazmaya devam ettim.

En son ise yaşamaya başladım.

İşte o zaman lâl oldum. Ne yapacağımı ne yazacağımı ne duyacağımı bilemedim. Bekledim, idrak etmeye çalıştım. Ben bekledikçe günler, aylar, yıllar geçti...

Yaşadıklarım, yaşayamadıklarım hayallerim hepsi yarım kaldı.

Lâl olmaktan vazgeçtim susmak bana göre değildi, susup kendi köşeme çekilerek acımı yaşamak fazlasıyla basit kaçıyordu benim hayatıma, ben de yaşadıkça yazdım; yazdıkça daha çok yaşadım. Duyguları, hayalleri, umutları...

Sanki dünya sadece yazdığım zaman daha güzeldi.

Renkler vardı, göremesem de duyuyasam da vardı. Yaşantılar eklendiği zaman renkler azaldı duygular çoğaldı.

Çünkü yaşantılar içimdeki bütün inançları yavaş yavaş azalttı, renklerin varlığına inanmak güç gelmişti, tek renge

gömölmeye mahkummuşum gibi geldi belki de. Ben basitine kaçtım fakat yaşantılar çocuk ruhumuzu yavaş yavaş gömmeye başlıyordu. Ne olursa olsun umursamadan sadece kendi benliğim ve melankoliğim ile ilgileniyordum çünkü yazdıkça kayboluyordum, yazdıkça bir şeyleri kanıtladığımı, belgelediğimi hissediyordum. Varlığımı yazı ile kanıtladım. Ben dedim, beni ben yapan yazmak. Her şeyi yazarak kabul ettim. Kelimeleri sesli bir şekilde israf ederek değil, yıllar geçse de eskimeyecek şekilde kullandım.

Sabahın beşi gecenin biriydi. Tüm algılarımı kapatıp sadece yazdım. Ağladım, güldüm, acı çektim. Hepsinde ise yaptığım tek şey bir kağıt ve bir kalem ile kelimelerin varlığına inanmak oldu. Yazı ilaç değildi veya herhangi bir şeyi düzeltmedi. Fakat yazı bir sihirdi ve bazen insan bu sihri pek de zararı olmadan çok güzel bir şekilde kullanmayı başarabiliyordu. Zihnin karmaşası içinde kağıtta düzene giren kelimeler... Yazdım fakat elbette bir sebebi vardı birkaç satır üstte söylediğim gibi kendimi kanıtlamak için yazdım. Varlığımın bütünüyle kanıtlanması için. Bakın bunları ben yaşadım ve bu yüzden yazdım demek için, en çok da kendinizi bulun diye bir yerlerde hepimiz ortak şeyleri yaşıyoruz ve emin olun nefeslerimizin zorluğu haberimiz olmasa da aynı şekilde oluyor, demek için.

Ölmeyelim olur mu dostlarım, yaşantıları unutmayalım ki ölmeyelim, unutursak ölmüşüz...

Acımasızca geçip giden bu zamanda ruhlarımızın birbirini hissetmesi dileğiyle.

Alkım PARLAR

BIRAKTIĞIM İZ

Bir iz bırakmak... Fazla düşündüğüm zaman kulağa biraz garip geliyor. Bu kastettiğim bir kâğıdı karaladığımızda veya bir yerimizi kestiğimizde oluşan şey değil. İnsanların hayatına dokunacak izler bırakmaktan bahsediyorum. Örneğin bir demet papatya, kendisini koklayan kişide bir iz bırakabilir. Bir pamuk şeker, küçük bir çocuğu gülümseterek onda bir iz bırakabilir. Bir müzik, tınısının etkileyciliğiyle kendisini dinleyen kişide bir iz bırakabilir. Ve bir insan da ağızından çıkan sözlerle, yazdığı yazılarla, belki de ufacık bir hareketiyle karşısındaki kişinin kalbine dokunarak onda bir iz bırakabilir.

İnkâr etmeyeceğim. Ben kime olduğu fark etmeksizin bir iz bırakmak istiyordum bu dünyadan göçüp gitmeden önce. Başlarda bu konuya kafa yorduğum zaman işin içinden çıkamıyordum. “Ne yapmam gerek?” diyordum kendime, “Hatırlanmak için ne yapmam gerek?”

Düşündükçe karmaşıklıyordu her şey. Evet, hatırlanmak istiyordum. Ancak hatırlanmak istiyorsam unutulmayı göze almalıydım. Ve gerekiyorsa bunu da yapardım. Yapacaktım.

Bu kargaşa kafamın içinde uzunca bir süre yer etmişti. Öyle ki başka bir şey düşünemez, hayatın tadını çıkaramaz hâle

gelmiştim. Ben kalıcı olabilmemi sağlayacak ve bunu sağlarken etrafımdakileri gururlandıracak bir şeyim olsun istiyordum. Sadece bana, bizzat bana ait olan bir şey. Benim zevklerimden, benim tutkularımdan oluşan bir şey. Ve en önemlisi beni ve hissettiklerimi yansıtacak bir şey. Bu ruhsal gelgitlerimden bezdiğim günlerden birinde, eğer içimi dökmezsem kafamdaki kelimelerin beni boğazlayacağını fark ettim. Belki ben kelimelere zarar verecek güce sahip değildim. Ama onları yok etmenin yolunu gayet iyi biliyordum. Peşimi bırakmayan ama bir türlü de dile gelemeyen ne varsa kâğıdıma aktardım. Ve kalemim durmak bilmezken yazdığım yazının benim düşüncelerim, benim duygularım, benim hissettiklerim olduğunu fark ettim. Bu yazı bendim. Ve bu yazı sonsuza dek var olacaktı. Ne olursa olsun beni bırakmayacaktı.

İşte, sevgili arkadaşlar, yaşadığım farkındalığın üzerine bu satırları yazıyorum şimdi. Biliyorum, yazdığım şeyler bazılarına çok boş gelecek belki. Ancak ben bunun o insanların çocuksu ruhlarını ve küçük şeylerden mutlu olabilme özelliklerini yitirmelerinden kaynaklandığını düşünüyorum. Eğer bizzat oluşturmuş oldukları kalıpların dışına çıkarak kendilerine izin verirlerse bir demet papatya, bir pamuk şeker, bir müziğin tınısı veya bir insanın yazdığı yazılar onların yüzünde bir tebessüm oluşturabilir. Başkalarının açmış olduğu yaraları sarabilir. Onlarda bir iz bırakabilir.

Elbette herkes her şeyden aynı ölçüde etkilenmez. Ancak bana göre kişi gerçekten isterse bütün bu saydıklarımında ve daha birçok şeyde kendine ait bir parça bulabilir. Hem bana göre yazdığım bu yazı bir kişiye bile ışık olsa yeter. Büyük topluluklara hitap etmeme gerek yok. Bıraktığım bu iz sadece bir kişinin kalbine dokunmuş, aklına kazınmış, hayatındaki küçücük bir yere ufaklık bir renk katmış olsa bile, o bir kişinin beni her daim hatırlayacağını bilmek her şeye değer.

Asınat KADİRİ

MUTSUZLUKTAN FİRAR

“Mutluluk ansızın gelir insanı bu kadar bekletmez.” demiş Oğuz Atay. Oysa biz hep bekledik. Beş dakika sonra ne olacağını bilmezken; iki ay sonra, on dakika sonra, belki beş dakika öncelere sığdırdık mutluluğu. Bu yüzdendi hiç mutlu olamayışımız. Kendimizde aramadık. Unuttuk bizde olmayan şeylerin elbet geldiği gibi gideceğini bir gün. Hele ki mutluluğun.

Ümit denen sihirli sözcüğü hep başka kalplerde aradık. Gerçekse hayatımızın son anında tüm ümitsizliğiyle gözlerimizi oydu. Bir kere ruhumuza bakabilseydik keşke! Onun başkalarının sahte sevgisine değil, kendi vicdanımıza ihtiyaç duyduğunu görebilseydik. Bu yüzden mutsuzluğu kendimizde bulduk. Ruhumuzda harmanladık onu ve nedenlerini başkalarına yükledik. Neden gitmedi peki mutsuzluk? Neden yakamıza yapıştı? Mutluluk kalıcı değilse mutsuzluk niye bende kaldı?

Mutluluk, mutsuzluğu neden silemiyor o mahvederken her seferinde? İzi kalıyor kalbimizde ne yapsa.

Hayatta istesek de istemesek de adını bildiğimiz ve anlatamadığımız bütün renkler var. Sevsek de sevmesek de. Bazen de adını bütün hücrelerimizin ezberlediği ama dilimizin

ucundan bile geçiremediğimiz o ağır renklerle baş başa kalır kalbimiz. Renkleri yok edemeyiz ama onların bizde uyandırdığı duyguları değiştirebiliriz.

Kırmızının yoğunluğunu azaltabiliriz.

Gökyüzünü pembeye boyayabiliriz.

Siyahı korkudan kurtarabiliriz.

Beyazın tonlarını biz belirleyebiliriz.

Kurtuluşlar olacak. Yokuşlar ne kadar dik, mutsuzluk ne kadar inatçı olsa da kırıklarını, kırıldıklarına bakmadan tek başına toplayan bir kalbim var. Mutluluğu ruhuna hapsedip onu boğamayacak mutsuzluğun onu defalarca yıkmasına sessiz ağlayan güçlü bir ruhum var.

Mutluluk geleceği günü takviminize işaretlemez, saatini haber vermez. Beklemeyin.

Hiç ummadığınız günde, tasavvur bile edemeyeceğiniz yerde ve pencerenin önünde uyuya kalmadığınız o gece ansızın kapınızı çalacak.

Ayça PARLATAN

İNSANLIK DUYGUSU OLMAYAN İNSANLAR

Tilkilere özgür derler, bülbüllere özgür, kargalara zeki... Peki ya insan? İnsanlar için neler söylenir? Özgür, zeki, inancılı, samimi... Daha birçok güzel söz...

İnsan bazen de şeytanın vücut bulmuş hali mi? Bence evet! Eğer hayvanlar bizim anlayacağımız biçimde konuşabilseydi onlar da benim dediğim gibi “evet, insanlar birer şeytan” diyebilirler.

İnsan ilk andan itibaren hep kendini düşünmüş. Bundan ötürü bencil de olmuş. Hayatta kalabilmek için karşılaştığı tüm güçlüklerle karşı çözümler bulmaya çalışmış. Tamam buraya kadar normal. Ancak artık her şeye kolaylıkla ulaşıyorken şeytanca çözümler bulmasın artık. Hele de hayvanlardan fayda sağlamaktan vazgeçmeli insan.

Hayvanların kürkünden ceket, fillerin dişlerinden piyano yapmasın insan görünümlü şeytan, masum ve zararsız fareleri denek olarak kullanmasın ... Sırf bir fare kusamıyor diye bir sürü deneye maruz kalabiliyor... Tek suçu fare olmak. Yüzlerce fare doğuyor ya. Soyları tükenmez ya...

Hayvan olduğu için insanlık duygusu olmayan insan tarafından şiddet gören de bir hayvan. Daha yaşıyorken derileri yüzülen

fok balıkları...Onların neyle sınındığını kimse bilmiyor. Aynı hayvan Kışın soğukta üşüdüğünde, aç susuz kaldığında, insan anlamalı hayvanları. İnsanlık duygumuzdan yoksun olmamalıyız. Sadece gelir elde etmek için şeytanca planlar içinde olmamalı insan.

İnsanı insandan daha çok anlayan yine hayvanlar! Karşısındaki iyiye, dostsa, hayvancık da dostluk yarenlik ediyor insana. Hasta sahibinin yanından ayrılmadan ona manevi yakınlık içinde olabiliyor. Soğukta insan kılıklı şeytanlardan kaçmaya ve kendini korumaya çalıştığını kimse bilmiyor. Dilsiz hayvanları anlamak istemiyor.

İnsanlar insanlık duygusu olmayan şeytanlar...

Aysima DİNLER

ÇÜRÜMEK HAKKINDA

Kimi ağaçlar vardır, insan ne kadar sallarsa sallasın ağaç yerinden bile kıpırdamaz ama görünmeyen bir rüzgâr onu yerle bir eder. Bizi de en çok üzen, yerimizden sarsan görünmeyen ellerdir. İnsanlar da tıpkı bu ağaçlar gibidir. Bizi zedelemeye çalışan somut olaylara gözümüzü kör edebiliyoruz ama kendi kendimizin bile ne olduğunu çözemediği düşünceler bizi içten içe çürütebiliyor. Bu yüzdendir ki küçük düşünceler büyük düşüncelerden daha tehlikelidir. Zaman geçtikçe ruhu kemirir, gözleri öldürür. Her bir düşüncayı sindirir ve kurtlandırır. Artık hem mutluluğumuzun hem de korkularımızın içinde barınır. Fakat öyle bir an gelir ki çürüyen yerimizi iyileştiren, gözlerimizi yeşerten ışıklar çıkagelir.

O öyle bir ışıktır ki ay ile güneş arasında barış kurar parıltısı. Kendimiz arasında aşınılmaz duyguları olan yerle göğü birleştirir o. Dokunduğu tel türküler söyler, baktığı gök aydınlanırdı. Sanki eline aldığı bir avuç toprak onunla can bulur, ayçiçekleri bile onun güneş gözlerine dönerdi. Her insanın hayatında vardır bu ışıklardan. Fakat bazen saklanırlar. Onları kimi zaman ayraç olarak kullandığımız bir kâğıdın ardında, kimi zaman da sıcak tebessümlerin olduğu sokak arkalarında aramaya çalışırız. Hayatlarımızdan tamamen çıktıklarındaysa hangi kapının olduğu unutulmuş anahtarlar gibi izler taşır benliklerimizde.

Siliktir ama unutulmazlar, onları anmak kaçınılmaz bir gürültü gibidir, yine de her zaman rahatsızlık vermez. Hatta bazen dış dünyanın monotonluğundan sıkılıp bu gürültülü ama aynı zamanda da hoş hayallere kaptırabiliriz kendimizi.

O içine yeni tohumlar gömdüğümüz kafamız birer mayın tarlasına dönüşür, kendimizle barışmak için attığımız her bir adımda patlamaya başlar. Tüm bombalar patladığında ise ortada artık ne ruh kalmıştır ne de tek bir tohum. Sizin kafalarınız geçmişteki düşüncelerinizin mezarı haline gelmiştir artık. İki yıl önceki kendinizi hatırlayınız. O harabede öldürdüğünüz iki yıl evvelki düşünceleriniz artık o kadar ölüdür ki tam anlamıyla hatırlayamazsınız belki de. Tıpkı ölen bir cesedin yüzünü yıllar sonra gördüğümüzde kurtlanmış ve çürümüş olduğu için tanıyamamamız gibi. Bir saat önceki düşüncelerinizin yarısından fazlası bile şu an sizin için bir şey ifade etmiyor. Çünkü siz kendinizle kendiniz arasında yaptığınız savaşta yine kendiniz galip gelip kendinizi yendiniz. Hayatlarınız boyunca ruhunuzun savaş alanlarına çiçek dikecek kimseler aradınız. Fakat sizin ruhunuzu iyileştiremeyenler, çürümüş toprağınıza bahçe yapsa dahi korkunç ve umutsuz bir çabadan fazlasını sarf edemezler.

Belinay Rana AKBABA

SEVGİLİ YALNIZLIĞIM

Kalabalık dediğimiz şey hep kafa karışıklığı mıdır? Onlarca kişinin arasında da yalnız kalamaz mı insan? Herkes başka bir emelin, başka bir kaderin peşinde koşarken, bu düzensiz karmaşanın içinde kaybolurken kimi insanlar baş başa kalıyorlar yalnızlıklarıyla. Her yerde insanların bir meşguliyeti, bir gayesi var istisnasız. Düşünüyorum; bazen tüm lambaları kapatıp kendimizi karanlığın kollarına bırakmamız gerektiğini, bu sayede sessizliğin dolayısıyla da huzurun sesini dinlememiz gerektiğini düşünüyorum. Usul usul ve sakince...

Çaya atılan şeker gibi kimi duyguları tohum diye ruhumuza serpiştirmek lazım geliyor nedense. Gecenin bir yarısı, bir bardak sıcak kahveyle geçip pencerenin kenarına camdaki yansımamızla dertleşir gibi, kendimizle kalıp, ama yalnızca kendimizle hayatı askıya almak belki bir tek acıyı soğurmakla kalmıyor, tazelenmeye de yarıyor bununla birlikte. Yalnızlık dünyanın en güzel şeyi değildir ama söylemeden edemeyeceğim: yalnızlık dünyanın en kötü şeyi de değildir kimi zaman. Tabi eğer kimsesiz değil, kendinizle kalmasını bilerseniz... Çünkü herkes farklıdır birbirinden. Sizden bir tane daha yok, benden de öyle. Bir ağacın yaprakları misali kopup düşeceğiz elbette ve nihayetinde kendimizle kalacağız yine. Bir kitapta okumuştum: “Herkes gittiğinde bile ruhun seninle kalacak. Senin en yakın

arkadaşın, en daimî ailen sensin...” diyordu yazar satırlarında.
Çok haklı!

Aklınızda bulunsun, güzel şeyler insanın kendini sevmesiyle başlar. Sadece kaleme aldıklarımızla, sayfayı çevirdiklerimizle kalmasın umutlar, öyle ki bir adamın bir kediyi sevdiği kadar çok sevin kendinizi hatta daha çok.

Benliğinizle iyi tutun aranızı, sevin kendinizle baş başa kalmayı ve yalnızlığı da bir esaret gibi görmeyin asla, açın kanatlarınızı ve uçun semaya özgür bir güvercin misali.

Belma Ezel CANPOLAT

AKIL HASTASININ GÜNLÜĞÜ

İlk zamanları hatırlıyorum. Aklım suya düşen bir mürekkep tanesi kadar bulanıktı. Sanki tüm düşüncelerim, zaman algımla beraber dağılıyordu. Olmayan varlıkları görüyor ve onlardan korkuyordum. Varlık kelimesi benim için anlamını kaybetmeye o zamanlar başladı. Aklımın var ettiklerine ‘varlık’ denilebilir miydi? Bana sorarsanız onlara inanan oldukça var olmuş, olacak veya olmamışlara varlık denilebilir. Buna inanırsam da gerçeklik kalmıyordu. Bahsettiğim farkındalık -veya inanış- kaosu doğuruyor ki kaos, bütün yaratılmışlar içinde yatan yegâne ve tek gerçektir. Gerçek kelimesini severim, çünkü doğru ve yanlış olmamakla beraber biz zavallıların mahrum kaldığı bir varoluştur ve insanın ulaşamadığına çektiği özlem her daim aşka dönüşür. Ama gerçeklik özellikle benim gibiler için huzur veya duygular kadar ulaşılamaz bir sevgilidir, çünkü zihin, gözler ve kulaklar aldatıcıdır.

Benimkisi başta bir oyundu. Tavandaki izlerden yansımamı hayal ederdim. Gölgelerden canavarlar icat eder ve gerçekliklerine kendimi o denli inandırırıldım ki canavarlarımın korkusundan hareket bile edemezdim. Bir gün aynada gördüğüm konuşmaya, yatağımdaki eller beni derinlere çekmeye başladı. Böceklerin varlığı beni o denli korkuttu ki yanımdaki tek gözlü karaltı kadar sessizleşmek zorunda kaldım. O düşünceler beynimi

kemirmeye devam ettikçe düşüncelerim ben daha farkına bile varmadan bağımsızlaştı ve saatlerin hızına yetişemediler. Korku beynimi bilincimle beraber bıraktı ve zihnim gerçekliği terk etti. Artık evrenin tek gerçeği olan kaos bile benim için erişilemez ve bunu kabulleniş içimde kalan ruh kırıntılarının tek tutkusu. O sevgiliden vazgeçiş kaosu kabullenmişti ve gerçeği doğuran gerçekten sıyrılmış insanlığın sonudur.

Şimdi varlıkların inancıyla ne yaptığımı bilmediğim bu dünyada gölgem dışında birçok gözünde beni izlediğine dair güçlü sezgilerim var, çünkü dağılan mürekkep damlasını izlemek, kimine anılarını hatırlatsa bile, izleyenler için görsel bir şölen fakat mürekkep damlası için bir daha toparlanamayacak bir kayboldu.

Betül BOZER

FARZ EDİN Kİ

Farz edin ki ben de deli divane bir milyonerim. Bu milyonerlik için yıllar yılı çalışmışım. Gecemi gündüzüme katmışım. Yaşıtlarımın yaptığı gezme tozma, eğlenmeyi ben hiç yapmamışım. Bu süreçte ne evlilik adımı atmışım ne arkadaşlık bağlarımı güçlendirmişim. Ne tutkum olan yazmayı, çizmeyi devam ettirmişim ne de okumuşum. Sonunda milyoner olmuşum. İstedğim arabayı satın alabilirmişim. İstedğim evi ya da her şeyi. Milyonerim ya... Her şeyi mi? Her şeyi satın alabilir miyim sahi? Gençlik, samimi arkadaşlar, huzurlu bir aile satın alabilir miyim?

Farz edin ki ben ahlak anlayışı olmayan bir hırsızım. Hırsız olmamak için hiç çabalamamışım. Kötü bir dönemde karşılaştığım şeytana uymuşum. Ne bir tereddüt göstermişim ne de vicdanım sızlamış. İstedigimi almışım, çalmışım. Onda olup bende neden yok dediğim her şey, bende de olmuş. Her şey mi? Ahlakım, vicdanım, itibarım olmuş mu peki? Artık ne günahlarımı geri alabilirim ne de ahlakımı.

Farz edin ki hiçbir kaygısı olmayan bir tembelim. Tembel olmamak için pek uğraşmamışım. Boşluğa düştüğüm an kendimi bırakmışım. Ne çalışmışım ne de çalışmayı düşünmüşüm. Kısacık süren mutluluk, rahatlık için geleceğime

hiçbir çaba göstermemişim. Bugün tembellikten mutlu olabilirim fakat yarın olacak mıyım?

Farz edin ki dilini tutamayan, açık sözlü biriyim. “Dobra” derler ya, o cinsten... Açık sözlü olmak iyi bir şey diye, kendimi hiç tutmamışım. İnsanlarda gördüğüm her hatayı yüzlerine vurmuşum. Her insanı kelimelerimle yaralamışım. Arada bir tereddüt etmişim ama “Dost acı söyler.” diye bir kılıf uydurmuşum ona da. Hatalarını söyleyebileceğim kimse kalmayana dek. Herkesin hatasını söylemişim de kendi hatamı neden söylememişim?

Buraya “farz edin ki...” diye başlayan onlarca, yüzlerce cümle kurabilirim. Farz edin ki kurmuşum. Her pişmanlığı görmüşüm. Peki, hiç mi hata yapmayacağım? Elbette, hata yaptığım da olacak fakat çabaladığım şey, bu hatanın geri dönülemez bir yola girmeden düzeltilmesi olacak.

Farz edin ki her hatayı geç olmadan düzeltmişim. O zaman kendim için en iyi olan hayatı yaşayacağım.

Buğra Kağan SERT**KARA PERDE**

Pat rrrRRRR, hay aksi bu sinema projeksiyonunun sesiydi. Ben ise tiyatro sesi istemiştim on katlı zihnimden. On katın hepsini söküp biçmek zahmetli olurdu.

Her halde, o yüzden tiyatro sesini zihnimden istemiştim. Zihnim onayladı ben de bekledim. Geleceğini ummuştum fakat hâlâ yoktu. Gelsin diye daha kesin bir şekilde emrettim. Hl gelmedi... Bu sefer katların hepsini tek tek söküp biçmeye karar verdim. Sktkten sonra tozlu rafların hepsine baktım; tiyatro sesini yine bulamamıştım. Arzularımda yoğundum ama beyhude...

Başka yol denemeliyim. En alttaki rafın, yaramazlık yapmış da azar işitmeyi bekleyen ocuk gibi görüntüsü merakımı bileledi ve atıım; hayal gcmd! Bunu kullanacaktım. Tiyatro sesini hayal gücümle kurmaya alıştıım; fakat yine, yine yoktu... İşe yaramayan hayal gücüm de zihnim de fuzuliydi! Adi sinema sesi olmaz mıydı? Tiyatro ile sinemanın farkı neydi ki sesleri farklı olsun? Bozuk para gibi harcadığım zamanım bela oldu. Ne vardı ki kurak düşüncelerimi tiyatroyla sulasaydım.

Odada drtlen bir hayvan gibi aptallığıma haykırdım. Sakinleştim. Farkını bulmak için kitapları karıştırmaya başladım...

Buldum! Eğitim odağı öndedir tiyatrodaki; sinema ise her şeyden önce zevk gelir. Sinema yaşanan zamana hitap eder; tüketilir ve biter. Tiyatro da zaman kaygısı yoktur yoksa “Hamlet”, “Vişne Bahçesi”, “Üç Kuruşluk Opera” yıllardır oynanır mıydı? Bu oyunlar nasıl usta kalemlerden çıkmıştır acaba? Benim toy kalmış hayal gücüm yetmiyordu bunlara, tozlanıyordu sadece.

Tozları biraz daha silinmişti... Çünkü yeni bir şey fark ettim! Tiyatro dünyaymış o zaman! Çünkü beynimiz fark etmediğimiz bir tiyatro, gözlerimiz ise farklı bir tiyatro oynuyor.

Beynimizde oynanan tiyatroyu mekânsızlıktan kurtarıp bir mekâna geçirebilmek için paletimi başparmağımın ortasına takıyorum. İlk önce Avrupa haritası çiziyorum en keskin hatlarıyla. Denizlerin şeffaflığını kuşlar su sanıyor. Olduğumuz zaman; Yeni Çağ’ın babası, İlk Çağ’ın çocuğu.

Normanların yağmalarından galip çıkmış evin tahtalarını yiyen tahtakurularının midesi, simsiyahtı. Kocası bu yağmalar sırasında ölmüştü. O zamandan beri üzgündü; üzgünlüğünü yazın evinin taş zemini hapseder, kışın özgür kalıp üşütürdü kendilerini.

Kapısı çalıyor, açtığı anda zincir zırhın ağırlığından omuzları düşmüş iki asker. Meraklanıyor, kilise mahkemesi tarafından çağrıldığını söylüyorlar. Her şeyin yanlış anlaşılardan ibaret olduğunu yakında gerçeğin anlaşılacağını bağıyor komşularına. Gözlerinden delirmiş, ağzından isyan salyaları akarken mahkeme salonuna giriyor. Piskopos suçlamanın olduğunu bildirerek başlatıyor mahkemeyi.

Suçlayan kişi kraliyet komutanıydı. Yakın zamanda ülkesinin bir savaşta mağlup olduğunu anımsadı. Komutan söze başladı:

- Ordumuz mağlup düştü. Vefat etmeden önce oğullar sadece sizin oğlunuzdu artık tüm vatanın oğulları. Özleyelim ama rüyalarımıza uğrasınlar, bizi hasret bırakmasınlar...

İnsanların gözyaşlarının çenelerden sıyrıldığını fark etti...

- Hüznümüz kor ateş de olsa yüreğimize gömmeliyiz! Gözyaşımızı içimizde akıtacağız. Bizi affedin genç oğullarımız!

Galeyana gelmişlerdi.

- Bir haç uğruna Tanrım ne güneşler ne güneşler batıyor! Herkes iyice bilenmişti.
- Kendimizi affettiremeyiz ama bunun sorumlularından hesap sorabiliriz. Bu kadın fırtına çıkartarak yeterli erzak ulaştırmasını engelledi!

Kadın doğruca zindana götürüldü. Suçu işleyip işlemediğini öğrenmek için tüm vücuduyla suya daldırıldı. Gardiyan diğerine “Bahse var mısın? Bu kadın cadı değil ve batır” dedi, öteki onayladı. Kadın su üstünde kaldı ve cadı olduğuna hüküm giydirildi. Askerler onu sudan kaldırıp meydana doğru sürüklemeye başladıklarında, kendisi için İbrahim gibi ateşe gül fermanı verilemeyeceğini bildi. Meydana vardığında güçsüzlerin tabancası olan yalanın er ya da geç, ateşledikleri mermilerin, kendilerinin göğsünü deleceğine emin olduğunu bağırdı insanlara.

Anne diye bağırın çocuğunu gördü; çocuğunun bırakamayacağı kolların olmayışını da gördü...

Milano’yu çiziyorum. Burada evler riyakâr olmayan tek renkten; beyaz. İncil’de olan kardeşlik duygusu evlerinde;

düşüncelerinde değil. İnsanların ayak sesleri resmimi rahatsız etti; baktım, baktıkça bir şey daha rahatsız etti. İnsanların zihni! Geniş on katlı zihinlerinde o kadar dar ki, zihinlerinde bulabildiğim tek şey kilisenin otoritesi!

Sonraki sokağı oluşturuyorum; özel işlemeli, görkemli beyaz mermerden yapılmış, bombeli çan kulesine sahip bir kilise. Kiliseden bağrışmalar yükseldi. Piskopos;

- İsa'nın öğretilerini kabul et! Evrenin merkezi dünyadır sanık;
- Hayır! Ben gördüğüm hakikati gizlemekten hoşlanmam, açıkça ifade etmekten de, dünya merkez değil;
- İsa'nın önünde eğilen güneşin dünya etrafında dönmediğini, dünyanın merkez olmadığını reddediyorsun demek? İnsan saçmalarına tapmayı bırakmıyorsun?
- Hakikati söylemekten dolayı siz cehaletin babalarıyla ve çoğunluğun öfkesinde hedef olarak yaşadım. Sizin gibi yaşamaktansa, kendim gibi konuşup ölürüm!" Kalbini delip geçen duyguları dile dökemedi. Söylese insanların duygularını asla farklılaştıramayacaktı. Saçları ve sakalı özensizce tıraş edildi. Sığır üzerinde meydana götürüldü. Bazıları için erken, bazıları için geç ulaşacak ferman kendisine erken ulaştı.

İstanbul'un parlayan çizgilerini çekiyorum. Galata Köprüsü'nden kıvançla bakıyor Fatih, fethettiği şehre. İstanbul'a girer girmez secdeye gelip şükür namazı kılmıştı. Cömertti; şehirden kaçıp giden Latinler geri dönerlerse evlerini geri verecek kadar. Hoşgörülüydü; gayrimüslimlere yaşamlarını garanti altına almaları için ahitname yayımlatacak kadar. Ha, bir de düşmanlarına Türk sarığını görmekten çekindirmeyecek kadar da hürmetliydi. Tam dört ay önce karşıladığı Ali'nin

kendisine sunduğu Ay'ın haritasını baktıkça, içini gurur kapladı. Ali zeki adamdı; şehre girer girmez açtırdığı medreseleri düzenlemesine yardımcı olmuştu.

Yetiştirdiği öğrenciler de şu an yanında hekimdi, vezirdi, paşaydı. Tahta raflardaki filozofların kitaplarına bakarken kapı çaldı. Yurt dışından davet ettiği ressam, bilim adamları ve tüccarlar gelmişti. Fatih'in kınında parlayan kılıcı değil kalemiydi...

Gözümüzde oynanan tiyatro oyununun nakaratı sizin de kulağınıza tanıdık gelecek, daha kolay var olacak zihninizde. Orta Doğu'nun, Afrika'nın sınırları fırçayla yükseliyor. Çölleri öylesine güzel çizmişim ki dokununca ellerim yanıyor. Zamanımız Fransız İhtilali'nin başladığı çağ.

Tahran'ı çiziyorum. Marketten aldığı eşyaları bagaja devrim muhafızları tarafından tutuklanan kadını görüyoruz. Neden tutuklandığını bilmiyor çünkü yapış yapış eden sıcak bir gün olmasına rağmen sırtında siyah çarşafı, başında örtüsü, ayağında siyah çorapları var. Hiçbir açıklama yapılmadan yüz kişinin bulunduğu otobüse tıkılıyor. Sonra hapishaneye vardığında suçunu orda öğreniyor; bagaja eşyaları koyarken başörtüsü biraz kayınca saç görünmüş ve elbisesinin arkasındaki yırtmaç fazla derinmiş.

Hapishaneden eşine nasıl haber vereceğini düşünürken yanındaki kadın "bizi kırbaçlayacaklar mı?" diye soruyor. Eşi kendisini hapishaneden çıkartmak için yolu buluyor, evin tapusunu kefalet için bırakıyor. İki hafta sonra mahkemesi olacak. Mahkeme saati geldiğinde molla ona suçunu okuyor, sonra İslamiyet hakkında uzun bir ders veriyor. Mahkemeden çıktığında devrim muhafızları 5 aylık asgari ücret parası ceza ödemelerini söylüyor. Kadınlardan biri bağırmağa başlıyor. "Para kazanmak için onları tutukladığını ve hepsinin bu yolla

zengin olduğunu” haykırıyor. Bu söz, muhafızları kızdırıyor ve seksen kırbaç ceza isteniyor. Aklın katili olan korku hüküm sürüyor bu mahkemede. Bu kez kadın cidden dehşet içine düşüyor; hamile kadınlar korkuyor. Kadınlardan bazıları bağırmağa başlıyorlar. Gardiyan boşuna bağırılmalarını çünkü buradan kimsenin onları duymayacağını gülerik söylüyor. İki kişi kadını çekip hücreye alıyorlar ve birisi kadını tekmeyle yüzüstü yıkıyor, diğeri ise...

Bedeninden çıkıp kendine dışarıdan bakıyormuş gibi oluyor. Kafasının içinde hiçbir düşünce fısıldamaya bile cüret edemiyor. En sevdiği şarkı artık anlamsızlığa gömülüyor.

Uygur Sincan bölgesinin siyahlarla çevrili çizgilerini çekiyorum. Bayramdı, namazını kılmak için camiye uğramıştı. Ezandan önce hükümet partisinin marşı okundu. Annesinin başörtüsünü çıkardıkları yetmemiş miydi? Çocuklarından beş yıldır haber alamıyordu. On bayramdır kendisine bayram olmamıştı, yetmemiş miydi? Kardeşi zorla Çinli erkekle evlendirilmişti, yetmemiş miydi? Uygur kıyafetlerini yasaklamışlardı, yetmemiş miydi? Her eve zorla bir Çinli erkek almışlardı. Mahremiyetini bile ortadan kaldırdıkları yetmemiş miydi? Zorla ailesinden ayırıp, her gün on dört saat pamuk tarlasında çalışmaya zorladıkları yetmemiş miydi? Eğitim kampı -gerçekte toplama kampı- olarak adlandırdıkları yerde, on metreden büyük olmayan odada yirmi otuz kişi kalmışlardı, yetmemiş miydi? Kendilerinden bile ezilmiş, horlanmış bir hayvan görmemişti. İnsan öldüren hayvanlar için dernekler, vakıflar vardı. Kendilerini himaye edecek kimseler yoktu, yetmemiş miydi?

“Nefret ediyorum gecelere, Yanmayan gece lambalarına, Kor ateşli sobalara,

Masal okuyan annelere.

Kar yağarken düşlerim dökülüyor şehre. İnce bir zindan ıslık çala çala gelip, Usulca sızıyor yatakhaneye.

Babalaşıyor pencerenin perdeleri,

Yüzümde süzülüyor o ipeksi elleri. “

Yalvardı kalbine; kalbim lütfen dayanmaya devam et. Tiyatro bitti.

Tüm tiyatro perdelerini arka arkaya dizdim, bozulmayan çizgi şeklinde dengede ilerlediler...

Ceren Ela KINICI

HUZURSUZLUK

Arıyorum. Arayıştayım. Ancak duyularımın bulamayacağını biliyorum aradığımı. Bundandır ki karanlık bir odada hareketsiz yatıp ayrıntıları seçilemeyen duvarlara bakmak istiyorum. Huzursuzluk duyuyorum. Arayıştta oluşumdan mı bu huzursuzluk yoksa bulacağımın ayak sesleri mi bilemiyorum. Korkuyorum. Belki de arayışta değilim. Belki de aramaktan bile korkuyorum. Belki de beni bekleyen sonu istemiyorum. Huzursuzluğumun zehri beni henüz öldürmedi ki elime kalem almaya cesaret edemiyorum. Ben aslında birçok şeye cesaret edemiyorum. Hissettiğim kadar berbat biri olmaya cesaret edemiyorum. Bu harfleri, kelimeleri yan yana getirip yazabiliyorum ama dudaklarımı aralayıp söyleyemiyorum. Kendimi karanlık bir yaşantıya itmek istemiyorum. Ne var ki huzursuzluk denen is bırakmıyor yakamı. Huzursuzluk yakamı bırakmıyor. Bırakmıyor yakamı huzursuzluk. Suratımı ona çevirmeye, gözlerine bakmaya korkuyorum. İnsanların içinde bir şeyler öldürmekle görevli bu zavallı yaratık, bu zavallı adam biliyorum ki benim yakamı bırakınca başkasının yakasına asılacak. Sonra bir başkasının, sonra da bir başkasının. Gündüz olup herkes meşguliyetlerine kapıldığında, artık Oblomov da olmadığına göre, gidip bir köşe başında dilenecek. C.nin o da belki buradadır diye düşündüğü sokakların birinde gezecek huzursuzluk. Akşamı nasıl edeceğini düşünecek. Akşam yine benim peşimde zaten.

Diyar ÇAYIR

BAĞIMLILIK

Bağımlılık, bir nesneye, bir kişiye veya bir varlığa duyulan önlenmesi güç alışkanlıktır. Bağımlılık denilince akla ilk olarak sigara, alkol, uyuşturucu bağımlılığı gelmektedir. Ancak kumar oynamak ve internet bağımlılığı da en az bunlar kadar yaygındır.

Bağımlılıklara her yaşta her sebepten başlanabilir. İnsanlar lise hatta ortaokul çağında ergenlikle beraber yoğun duygular karmaşasına girip stres, üzüntü gibi duygulardan dolayı sigarayı bir çare, kaçış yolu ve hatta bir çözüm olarak görüyorlar. Aynı zamanda alkol, uyuşturucu ve kumarın bir eğlence aracı olarak benimsenmesi, karşılaşılması yakın sebeplerdendir. İnternet bağımlılığı ise yaş hiç fark etmeksizin neredeyse tüm insanlığın sorunu haline gelmiştir.

Bağımlılıkların engellenmesi için birçok çalışma yapılmaktadır. Ancak bu çalışmaların insanları gerçekten derinden etkileyebilip etkileyemediği asıl konu olmalıdır. İnsanların kötü alışkanlığını istikrarını koruyarak gerçekten bırakmak isteme düşüncesinin var olup olmaması çok önemlidir. İnsan aklına koyduğu her şeyi yapabilecek iradeye sahiptir ancak önce kafasında bu düşüncenin oluşması gerekir. Yani sigaranın bir insanın hayatını elinden alıyor olması herkesin ağzına yapışmış, kalıplaşmış bir cümle haline gelmiştir. İnsanlara hayatlarının gerçekten ne

olduğu bilincini yerleştirmemiz önceliğimiz olmalıdır.

Bir insana ‘Sigara, alkol hayatın için büyük sorun teşkil ediyor.’ dememiz onun zaten sıkça duyduğu, kâle almayacağı ve hatta sıradanlaşmış bir cümle olduğu için bizim saçmaladığımızı öne süreceği bir ortam yaratmaktan başka hiçbir şey yapmamış oluruz.

Bir oyun düşünelim. Bu oyunda biz insanlara sadece bir defa tertemiz bir kâğıt veriliyor. Bu kâğıda ister resim yapabiliriz ister yazı yazabiliriz. Eninde sonunda bir şeyler yapmaya çalışırız. Önemli olan yapmaya çalıştığımız şeyin aklımıza gelen en güzel şey olmasıdır. Herkesin içinde en iyisi en güzeli bizimki olsun diye çabalarız. Bu kâğıda gözümüz gibi bakar onunla ilgileniriz. Sonuçta bize sadece bir adet verilecek ve bu hakkımızı iyi değerlendirmeliyiz diye düşünürüz.

Buradaki kâğıt bize verilen yaşam, hayattır. Elimize, kâğıdı buruşturup geri açtığımızda eski haline hiçbir zaman benzemeyecek olan bir kâğıt gibi dününe geri dönemediğimiz bir hayat veriliyorsa hayatımızı bizim için en iyi olacak hale getirip güzelleştirmeye çalışmalıyız.

Ancak biz bunun aksine sigaramızı yaktığımız gibi kâğıdımızı da çakmakla yakıyor, alkolün organlarımızdan birine mâl olup bir parçamızı alması gibi kâğıdımızdan bir parça yırtıyor, kâğıdımızı başka birine satarcasına kumar oynuyor ve internete ayırdığımız saatlerin kaybıyla kâğıdımızla ilgilenmiyoruz.

Bu yöntem ile kalbine dokunabildiğimiz birçok insanın kötü alışkanlıklarını bırakmasını sağlayabiliriz. Ancak iş burada bitmiyor. Bu isteğin sürekli hale gelebilmesi çok önemlidir. Lise çağında bir gencin sigara kullandığını düşünelim. Sigarayı bırakmak istiyor fakat etrafında çeldirici bir sürü etken var.

Ailesine bakıldığında sigara içen ebeveyn görmek muhtemeldir. İnsanlar bebekliklerinden itibaren davranışlarının, düşüncelerinin çoğunu ailesinden taklit eder. Ebeveynler, çocuklarına doğruyu ve yanlış öğretecek, önünde bir tecrübe olacak ilk insanlardır. Çocuğun alışkanlığını tamamen bırakmasını sağlamak istiyorsak ve ailesinden bir bireyde de bu alışkanlık varsa bunu da çözmek zorundayız. Aksi takdirde çocuk her okuldan eve geldiğinde masa üzerinde, mutfakta ve balkonda sigara paketi ve çakmak görecek, ailesiyle birlikte olduğu her an bir birey sigara içecektir. Bu, çocuğun aklının çelinmesine ve en ufak ‘İçsem mi?’ düşüncesinde elinin sigaraya gitmesine sebep olacaktır.

Bir diğer çeldirici etken arkadaş çevresidir. Sigarayla hiçbir bağlantısı olmayan veya olup bırakmak isteyen her çocuğun eğer arkadaşlarından biri sigara içiyorsa eninde sonunda ona bir sigara uzatılır. Sigara ikram etmeyi bir kibarlık hatta zorunluluk gören gençler ve yetişkinler de vardır. Siz ne kadar bilinçli ve akıllı bir insan olsanız dahi eğer arkadaşınız değilse kendinizi mecburiyet bataklığında bulabilirsiniz. Örnek olarak, sigara uzatıldığında reddeden bir gence ‘İçmezsen darılırım.’ Veya ‘İçmezsen küserim.’ Denilmesi şahit olduğum durumlardandır.

Arkadaş çevresini kontrol etmede yine en önemli rolü aile üstlenmelidir. Çocuğunun arkadaşlarını yakından tanımalı ve hem arkadaşlarının hem de arkadaşlarının ailelerinin yaşam biçimlerini anlamaya çalışmalıdır. Ebeveyn eğer tek başına bu duruma yeterli gelemiyorsa okuldaki öğretmenlerinden yardım alınması gerekir. Çünkü bir öğrenci ailesiyle geçirdiği vakit kadar okulda öğretmenleriyle vakit geçirmektedir. Aynı zamanda çocukların büyük çoğunluğu ev ortamında gösteremediği rahatlığını okulda gösterebilmektedir. Bu sayede öğretmenlerin gözlemi ailelere çok yardımcı olacaktır.

Duru YILDIRIM**KALEMLER BİZİ YAZAR**

Kâğıt zamanın tabutudur. Tüm yaşanmışlıkların kabridir adeta. Bir suçtan kaçır gibi kaçılan duyguların avladığı insanların suç mahalleridir sır gibi saklanan defterler. Yazarlar, kalemlerini saplarlar anılarının bağına, kendilerini temize çıkarmak uğruna. Seslendirilmekten korkulan o hisler bırakmaz yazarın peşini. Öyle çok, öyle çok uğraşır ki kınından çıkıp izini bırakmaya, gözünü kan bürüdü sanırsınız bir savaşçı misali.

Yazmak bir cevap mıdır, yoksa kaçış mıdır avcı sorunlardan?

Zihninin yalnızlığında boğulur gibi olur insan; bir dert ortağı, yoldaş arar. Herkesin hikâyesi böyle başlar. Sanatçının anlayış isteğinin altında yatan sebep budur. Tasmalarını ısırın aslanlar tutarlar sözlerinin ardında. Ruhlarına söz geçirmeye çalışırlar topluma uyum sağlamak adına.

Dillendiremedikleri kayıplarının yasını kimler tutsun, kimler duysun?

Kimler görsün yırtık saman kâğıtlarına konmuş harflerin ötesindeki dünyayı?

Rengârenk kelimelerini sırtlarlar, alırlar güneşi yanlarına. Deniz bir kollarında, gökyüzü diğer kollarında. O yoldaşı, arkadaşı ararlar; bazen aylarca, bazen yıllarca... Gelir o gün ve fark edilir sonunda, derdin tek ortağı kelimelerdir; tek yoldaş duygulardır öldürülen acımasızca.

Yazmak “Ben buyum!” diyebilmek midir, yoksa sıfatlardan arınmak mı?

Bir acizlik midir sözleri ruha dokunamayanlar için, yoksa tanrının bir lütfu mudur ellerinin kalem tutabilmesi?

Yazmak bir var olma çabasıdır. Kişi zihninde yanan cılız meşale alevinin bir gün bütüncü sönmesinden korkar ve yazar, yazar, yazar... Acı gözyaşlarını da en içten kahkahalarını da kâğıda bırakır.

Peki, sanatçı bencil midir?

Bir gün başkalarına ulaşması umuduyla kendini bir damla mürekkepte boğan insan, gerçekten kendisi için mi yaşar?

Kimi bütünden, kimi parçadan bakar. Ama mutlak bir gerçek var; bir heykelin ipek elbisesi, müziğin yüksek notası onlar.

Yazarların yokluğunda müzik yine bir melodi, heykel elbet sanat eseri.

Dünya süsü olmadan da dünya. Ancak ömrü ya ulaşır ya ulaşamaz yatsıya.

Bir minik bedeninin içinde filizlenip dallarıyla delip geçen o duygular, gözünü açmıştır yazarın. Artık geri dönüşü yoktur, kapanmaz yaralar.

Dallar kırılmasın, yapraklar solmasın, ağaç kurumasin, yazar yolundan ayrılmasın.

Meyve versin, yeşillensin, çiçekler açsın ağaç; yazar daima yazsın.

O da nefesini böyle alsın, düşlerin elinden tutsun, kabusların saçından çeksın, anıların dizine yatsın.

Bu sefer de insanlar değil, kağıtlar konuşsun. Kitaplar bizi okusun. Kalemle bizi yazsın. Mürekkep dillendirsin açmaya korktuğumuz düşüncelerimizi.

Kitaplar içlerinde hayatlar barındırırlar. Bu dünyadan geçmiş, belki de bu diyara hiç uğramamış hayatlar. Biraz heyecan, biraz tecrübe... Her birinin içinde ayrı sırlar var. Kimi zaman, yazanın bile fark etmediği, benliğindeki en karanlık taraflar.

Yazmak kişiyi kendisiyle tanıştırır. Daha önce hiç değinmediği noktalardan insanın seçimlerini sorgular. Yolculuk ona her giysiyi giydirir, her sözü verdirir. Bir gün anneliği tadar yazar, bir gün askerliği. Hatta sınır tanımaz bazen de kedi oluverir. Bir ömre bin kadar hayat sığdırır. Kimini okur, kimini okutur. Öğrenirken öğretir, öğretirken yaşatır.

Bahsettiğim gibi, yazar derdini böyle anlatır.

Ece Su KOÇ

KORKU

Korku nedir? İnsan neden korkar? Korkularımızı ne belirler? Korku nasıl bir duygudur? İnsan aslında korkuyu büyüyene kadar bilmez. Ta ki ne zaman çevreye göre şekillendi hareketlerimiz o zaman korkuyu bildi, o zaman korktu. Büyümekten korktu, hayattan korktu, gelecekte korktu, konuşmaktan bile korku duydu, en çok da insanlardan korktu. İnsan o kadar korktu ki birbiriyle konuşamaz oldu, en ufak şeyden korku duydu. İnsanın insanî özellikleri yok oldu, duygusuz oldu.

İnsanlar çıkar peşinde oldu, bu yüzden insanlara inanmaz oldu. İnsanları tanıyamaz oldu, yardım eli gösterdiğinde onu yaralayandan korktu. Kendini iyi gösteren kötülerin ardından kötülüklerle karşı karşıya kalmaktan korkar oldu. Şefkat gösteriyor gibi yapıp merhametsizlerle karşılaşmaktan korktu.

İnsan korktu. İnsan çok korktu. Korku nasıl bir duyguydu ki insanı insan yapan özellikten alıyordu.

Ecemsu HELVACI

VAZGEÇİŞ

Yürüdüğüm yol bir ara sokak, içinde kaybolamayacağım kadar küçük, yürüdükçe kendimi kaybedeceğim kadar büyük. Zirvedeyim ama bir adım aşağım uçurum. Zirve ne kadar yüksekse düşmek bir o kadar korkutucu. Düşerken uçmayı öğrendim diye gökyüzü benim oldu sanıyorum belki de. Bazen sonu mutlu biten hikâyeler bile acı verirmiş. Herkes benden korkmuş, benim güzelim asla gelmemiş, benim şatoma kimse uğramamış. Hikâyede önemli bir yerim var ama bu benim hikâyem değil.

Terk ediyorum burayı belki buradan kaçmak için belki de tekrar dönecek kadar masum bırakmak için.

Daha gün doğmamış burada, ama çoktan izlemişiz gecenin bitişini. Özgür olmak için bile özgür olmayı istememişiz. Özgür olmak için özgürlüğümüzden vazgeçmişiz belki de. Eğer özgür olmayı istersek elimizden özgürlüğümüzün alınacağı korkusunu yaşıyorsak özgür sayılır mıyız? Özgür olmak için esarete boyun eğmek özgür olmanın anlamını kaybettirmez mi? Özgür olmak için özgürlüğümüzden vazgeçmiyor muyuz?

Uçmak için kanatlarımızdan vazgeçmemizi istiyor dünya. Ve biz bir kez daha özgür olmak için bileklerimize prangalar

geçiriyoruz. Oysa asıl özgürlük, özgürlüğü isteyebilmektir. Kazanmak için kaybetmek zorunda kalıyoruz. Barışa ulaşmak istiyorsak da önce barışı kaybetmemiz gerekiyor. Barış için savaşmamız gerekiyor. Savaşarak ulaşmaya çalıştığımız barış, savaşarak kaybettiğimizdir. Bir şeyi elde etmek için önce o şeyden vazgeçmek zorunda kalıyoruz. O şeyden, o şey için vazgeçtiğimizde anlamını yitiriyor. Barış uğruna savaşsak, savaş uğruna barışırsız. Barış için savaştığımızda, savaşla barışmaz mıyız? Çünkü savaş olmadan barış, esaret olmadan özgürlük mümkün değildir. Kazanmaya çalıştığımız her şey o uğurda kaybettiğimiz şeylerde gizlidir.

Hava almak için açtığımız pencerenin son nefesimizi kucaklaması gibi. Gökyüzüne bakmak için çıktığımız bulutların tepesi kadar soğuk bir duygu özgürlük. Manzarayı seviyoruz diye atladığımız uçurum kadar yüksek. Acımızı seçmekte özgür olduğumuz kadar acıya tutsak tüm özgürlüğümüz. Boğazımıza kaçan suyu, su içerek geçirmeye çalışmak kadar aciz. Düştüğümüzde acıyan canımızın kalkarken daha çok acıması kadar acımasız. Yarınlarımızın kaybolan bugünlerden fazlası olmayacağı kadar üzücü. Yarınlar, belki de yarımdırlar. Yarınları bekleyen yarım kalmışlıklarımızdır. Yaşama bir o kadar ev sahibi ama ölüme bir o kadar misafir. Bu yüzden biz insanlar farkında olmadan sahip olmaya çalıştığımız ve sahip olamadığımız şeylerin üzüntüsüyle yaşamaya mahkûmuz. Barış için savaşan herkes savaşta ölür. Özgür olmak için özgür olmayı istemeyen herkes, esir düşer.

Savaşarak barış istemek özgürlük için esarete boyun eğmek aslında bunların uğruna mücadele verirken, mücadele verdiğimiz şeyi yok etmektir. İnsanoğlu her zaman bir şeyleri kazanmak için önce kaybetmesi gerektiğini anlayamıyor. Her şeyin güllük güllüştüğü bir dünya muhakkak ki ütopya!

Ne istediğinize dikkat edin çünkü istediğinizi almak için ondan vazgeçmeniz gerekecek. Ya da güzel düşünelim bir nebze istediklerimiz vazgeçmeden bir gün kendiliğinden gelecek.

Fatma BOĞAZOĞLU

İDRAK VE İNKÂR DENKLEMİ

Kendimize doğru katlanır yol. İnsan idrak edemediğini inkâr eder. İdrak etmenin yolu engibeli ve çarpışık bir inkâr yolundan geçer. Bu yüzden sadece bazıları inkâr etmeyi bırakıp idrak etmeye çalışır ve böylece yolun spiral olduğunun idraki ile ruhunun kemal yolculuğuna devam eder. Bazıları ise kuyruğunu kovalayan kediler gibi kendini tekrar edip durur. Seçim kişisel ancak zorunludur. Hangisi olmak istediğiniz ise size kalmış.

Yol düz bir doğru değildir ve yolculuk spiraldir. Aslında anladığımızı düşündüğümüz olayları tekrar tekrar tecrübe edince geri döner ve özünde anlamadığımızı idrak ederiz. Engibeli ve çarpışık olan şey ise tam olarak budur. Anlamadığını idrak etmek uzun bir inkâr sürecinden geçer fakat idrak ruhun kendisini açmasının bir parçasıdır. Yolu idrak edemeyenler yolda kalırlar.

Yolda kalmamak için ise inkâr ettikleriyle barışmak gerekir. Çünkü çatıştığımız her husus hayatımızın tam ortasında kalmaya devam eder. Ve yol gözükür ruhu henüz evrilmemiş insana, bununla birlikte başlar insan denilen türün azabı. İnkâr etmekteki inatçılığımızın sebebi idrakin getirdiği farkındalığın çektirdiği acıdır. Bir azap çeşididir farkındalık. İdrak seviyesi

yükseldikçe mutsuzlaşır insan. İnkârın verdiği sarhoşluktur onu ayakta tutan. İçinde bulunduğumuz evrenin nasıl bir derya olduğunu anlamak, idrak etmek ve sindirmek insan için kolay olan yol değildir. Bu yüzden bir süre dönüp durur bildiğini sandığı doğrular üzerinde insan. Bu doğrular etrafında dönmekten başı dönüp midesi bulanana kadar anlamaz inkâr ettiğini. Durup düşündüğünde gerçekliğin acı farkındalığı sarar tüm bedenini.

Savrulurken açılan yaralarını sarmaya çalışır. Fakat bu sefer de idrak etmenin tatminine aldanır ve spiral olan düzeni aşmaya çalışır. Bunu yapamadığını fark edince yeniden yaralanır.

Anlaması gerekeni idrak etmek çokça hayal kırıklığı ister. Bu sebepten idrak ulaşılması gereken bir hedef değil, hedefe ulaşmak için yürünmesi gereken yoldur.

Fatma İrem ŞENYAYLA

ALDATICI SONBAHAR

Zeigarnik etkisi; kişilerin tamamlanmamış veya bölünmüş-yarıda kesilmiş etkinlikleri, tamamlananlara göre daha kolay hatırladığını ifade eden psikolojik bir kavram.

Bazen hatıralar bıçak gibi saplanıyor zihne. Tüm düşünceleri kaplıyor, diğerlerine bulaşıyor. Kafanda tekrar tekrar canlandırıyorsun bitirebilmek için. Sahte vedalar yazıyorsun kendine. Asıl acıtan yaralamış mevzular değil, belli belirsiz kalmış hisler. Ne gidişler ne ayrılıklar bu kadar acıttırdı, eğer hisleri kaybetmeseydik. Dönebilme ihtimaline inansak, gitmek can yakmazdı. Kaybettiklerimizi tekrar bulabileceğimizi bilsek böyle yaralamazdı yollar. Sürekli kurcalamasak yaralar çabuk iyileşirdi. Mutluluğu arıyoruz ya hep, bulurduk acıyı kabul etsek. Acıdan köşe bucak kaçmasak hakkını verirdik yaşamanın. “Belki” demesek kararlı olurduk vedamızda. Çünkü esaslı bir vazgeçiş, kararlı bir zihin gerek bitirebilmek için. Umut var olduğu sürece silemiyorsun tamamen. Beklenti olduğu sürece duruyorsun aynı yerde.

“Hiç kimse otobüsün gelmeyeceğini bile bile beklemez aynı durakta”, demişti biri. Ben bekledim. Gelmesinin ihtimali olduğunu düşündüm. Belki yola çıkmadığını, geç kaldığını... Hiç bitmedi sahte bahanelerim. Kendime yalanlar söyledim.

Mutlaka bir sebebi olmalıydı sandım ama bazen sebepler önemsizdir. Birileri bana yolun kapalı olduğunu söylüyordu, biliyordum aslında ama inanmak istemedim. Durak boş değildi, başka bekleyenler vardı ama onlar da başka otobüslere binip gitti, sonunda yapayalnız kaldım. Mevsimler geçti ve soğuktu, üşüdüm; ısınmak istedim. Yoruldum, dinlenmek istedim ama hepsi yarım kaldı. Bu hikayenin devamı olduğuna emindim. İnanmak istemedim bu kadar olduğuna, mutlaka yarım kalmıştı, tamamlamalıyım. Yanıldım. Bekleyişim anlamlı değildi özünde, bana dönme sözü vermemişti. Aslında bana çok yabancıydı hepsi, kendimi hiç olmak istemeyeceğim yerlerde çırpırırken buldum. Ve o kişiye bakarken bu kim, diye düşündüm sürekli. Kendime tamamen yabancılaşmamla devam etti hikaye. Gözyaşlarım akıyordu, anlayamıyordum sebebini, gülüyordum, anlamsızdı. Başka birini anlamak isteriz ya bazen, ona yabancı olduğumuzdan, bunu kendimde hissedince ne yapmalıyım bilemedim. Hani bazı şeyleri ezbere yaparız ya aslında nasıl yaptığımızı bilmeden, yaşamak buna dönüştü sanki.

Bir yolda yürüyordum ama artık yürümek istemiyordum, o kadar uzun süre yürüdüm ki amacımı da unuttum, bırakırsam ne yaparım bilmediğimden bırakma cesareti de bulamıyordum. Küçükken hikayeler anlatırlardı ne başı benziyordu benimkine ne ortası. Sonu da benzemeyecekti. Sonsuza uzanan bir mutluluk hikayesi değildi bu. Sonsuz mutluluk yalandı, değişiklendi duygular. Sonsuzluk da yalandı, her şey sonuyla var olmaya devam ediyordu ve özel kılan zaten sonu olmasıydı. Yürüdüğüm yolda kaybettiğim zaman için pişmanım. Şimdi tersine mi yürümeli ayak izlerimi silebilmek için. Belki bununla barışmalı yalnızca, şu an olmak istemediğim yerlerde olmayı bir zamanlar her şeyden çok istemiş olmakla, kendime haksızlık etmiş olmakla. Vazgeçebilecek kadar kararlı da değildim, farklı bir yolda yürümeyi göze alabilecek kadar cesur da.

Tuhaf, korkak insanları yadırgadım hep, nasıl farklı bir ihtimali düşünmezler diye, herkes bazı konularda hiç yapmayacağı şeyler yapabiliyormuş. Tüm bu korkaklığım bir yana, karşıma çıkan zorluklarla mücadele ettim hep, bu yüzden tüm yüklerini taşımana yardım edecek kadar güçlüydüm. Belki de aradığın güç değildi. İkimiz de bulamadık aradıklarımızı. Yanlış yerdeydik, belliydi. Soru işaretleri vardı kafamda, hep meşgul ettiler, işgal ettiler zihnimi. Hislerine dairdi daha çok meraklarım, nerede olduğun değil, nereye ait hissettiğindi sorum. Kimlerin yanında rol yapmak zorunda olmadığını. Anlatmayı sevmiyorum sözlerle, olsa olsa yazarım ve sadece kendim okurum, acı etkisini yitirince.

Kendime bir dünya kurdum ve orayı çok seviyorum, özenle saklıyorum insanlardan, o da zarar görürse diye korkuyorum. Bazı hatıralar var hatırlamaktan özenle kaçınıyorum, orada olduklarını biliyorum, bağlantılı olduğu hiçbir şeye yaklaşmıyorum. İnsan en çok da korktuklarının esiridir. Ve tutsaklığa alıştığında özgürlüğü aramayabilir, hatta bulmaktan da korkabilirsin. Hasta olursun hani, belki alışırısın, seversin bile hasta olmayı, ilacın varlığını göre göre almazsın, öyle işte. Birini sevdiğini sanırsın, aslında onu sevmeyi seviyorken. Belki onun yanındaki kendini. Onun gözbebeklerine bakmayı seversin, aslında seni etkileyen o gözlerdeki senin yansımandır. Bir şekilde kendini bulmayı ve sevmeyi deniyor herkes, yanlış yerlerde, yanlış kişilerde de olsa. Çünkü bazen sadece ihtimaller için iyi bir kesinliği tehlikeye atarsın. Sonucunda bulduklarının kaybettiklerini aratmayacağını umarak.

Ümit etme hikayesi bazen hayat. Boğazımda bir düğüm var, yuttuğum sözlerden oluşuyor, bu düğümü çözmek konusunda kendime inanmıyorum. Bu sözleri söylemiş olduğum yalanını söylüyorum kendime, bunun hikayemi tamamlayacağına inanarak. Yaptığım her şey hikayeyi tamamlamak içindi,

sonunda anladım hikayenin aslında yarım olmadığını. Ama çok geç olmuştu çoğu şey için. Bu yola başlayan beni düşündüm, cebimde olanları, yüklerimi paylaşmak isteyen, güçlerine inanmadığım için reddettiğim insanları, söyleyemediklerimi, neşemi. Yoldan geri dönmüş bana bakıyorum, bu kim artık bilmiyorum, cebimde hiçbir şey kalmamış, birkaç kağıt parçasından başka. Etrafa bakıyorum, aydınlığı reddedip zifiri karanlık yaratmışım kendime. Karanlık olmaya alışıp kabul edememişim aydınlığı. İnanmadığım insanlar artık yoklar, yarattığım sahte karanlıkla baş başayım. Söyleyemediklerimi kağıtlara yazmış, kutuya koymuş, kilitlemişim kocaman asma kilitlerle. Anahtarları nerede, hiçbir fikrim yok. Neşemin yerini ise sahte gülücükler almış, bir de iyi bir oyunculuk. Sonbahar bana tüm bunlarla birlikte kuru, ayazlı bir acı hediye etti, ne yaparım bilemedim onunla, sonunda onu bir yazıya dönüştürdüm.

Halime Hatun DALKILIÇ

AĞLAMAK VE GÜLMEK

Ağlamak güçsüzlük değildir bana göre. Ağlamak; gülmek gibi, şaşırmaq gibi olağan bir eylem. Nasıl ki gülüyorsak ağlamamız da gerekir. İnsan, belli bir süreden sonra dolar, dolar ve patlama evresine gelir.

Ağlamak bana göre kendimize zarar vermemektir. İnsanlar canımızı yaktığında aslında içimizi dökmek için ağlarız. Bazı insanlar içine atar ve ağlamaz. Dışarıya yansıtmaz. Zanneder ki güçsüzlük, acizlik alametidir ağlamak. Bu insanlar her şeyi kendi içlerinde yaşarlar. Kimseyi de yaşadığı yere almazlar. İnsan ruhuna bundan daha çok zarar veren bir şey yoktur. Ağlamak için kötü şeyler yaşamaya gerek yoktur. Bazen bir şey yaşamamak da ağlamak gerekir çünkü ağlamak insanı rahatlatır, arındırır. Ruhun derinliklerinden akıp gelen gözyaşları, bir kuş kadar hafifletir insanı.

Ya gülmek? Gülmek, her insana yakışır. Her insanın gülmeye ihtiyacı vardır. Gülerek mutlu gözükmeye çalışan insanlar da vardır. Sadece fotoğraf çekinirken gülen insanlar, gülmek gibi ruha çok iyi gelen bir eylemden mahrumdurlar. Bu sahte tebessüm sahipleri, zorlama gülücükler dağıtarak etrafındaki insanları kandırmaya çalışırlar ki aslında asıl kandırdıkları kendileridir.

Hamza Efe ARIOĞLU

YAZMA CESARETİM

“Bir taraftan yazmak istiyorum, diğeri bir taraftan da kaçmak...” Hüseyin Özbay’ın da tarif ettiği gibi yazmak ve kaçmak arasındayım. Yazmam için yaşamamam gerekiyor gibi hissediyorum ya da yaşamam için yazmam gerekiyor korkularımı.

Cesaret hayatımızın çok nadide bir parçasıdır. Korkaklar her gün, cesurlarsa yalnız bir gün ölürlere değil mi? İşte o yüzden kaçıyorum cesur olmamı gerektirecek olası tüm durumlardan. Amerika’yı keşfeden iştah da cesaret, yerlileri tarihten silen de. Cesaret çok özel bir duygu derken bunu kastediyorum.

İnsanoğlu tatmadıklarını tatmaya ve görmediklerini görmeye heveslidir. Hiçbir şey tatmadan da bir şey yazılamaz değil mi? Hem kaçmak, sakınmak, korkmak gibi duygulara hoş gözlerle bakarım hem de yaşarken bir şekilde verdiğim kararları, cesaret zerrelere yazarım. Bu nereye kadar böyle devam edecek? İçimde yaşadığım fakat itiraf edemeyip içimde yağurduklarımı yazmaktan bıkmadım mı? Gerçi o duygulara cüret edebilmek de büyük bir iştir ya!

İnsan fark etmeyebilir ama yeni yetme duygularımızın öncesinde, içimizde gizlenmiş sır dolu canavar uzun bir karar mücadelesi verir. Bir duygunun doğuşunun sancılarını çeker insan ve canavarın seçimleriyle baş başa kalır. Bu sancılı sürecin ahirinde cesaret edip mi yazarız yoksa içimizde kavrulan ateşini mi yazarız işte orası muamma.

Hasibe Sena DOĞRAMACI

HAYAT İLE YAŞAM ARASINDA

Hayat; karıncanın adımları kadar sessiz ama bir o kadar da telaşlı...

Yaşam; düşen kar tanesi kadar eşsiz, bir o kadar soğuk ama güzellik abidesi...

Hayat ile yaşam; birbirinden çok farklı ama iç içe iki kavram...

İnsan, hayatı boyunca yaşamaya çalışır. Zamana karşı verdiği bir mücadeledir yaşam. Yaptığımız, yapacağımız her şey gelecek için döşediğimiz tuğla taşları gibi. Bir ev inşa etmeye çalışıyoruz (ki buna yaşam diyeceğiz) oluşturduğumuz bu ev; bize verilen süre yitip bittiğinde, bu dünyadan göçüp gittiğimizde arkamızda kalan tek şey olacak ve insanlar “İşte onun hayatı boyunca yaptıkları bu” diye o evi gösterecekler. Bu ev, bir saray kadar ihtişamlı olabilir ama bu içi şişirilmiş şöhretten başka bir şey değildir. Yıkık dökük bir harabe de olabilir, boşa harcanmış hayat da denebilir bu haline ya da genişçe bir kütüphane, büyükçe bir rasathane de olabilir ki bu sonsuz zaman boyunca yıkılmayacak yegane evdir. Önemli olan, bu evleri inşa etmek için verilen ve adına hayat denen zamanı verimli kullanmaktır.

Hayat; başı sonu belli zaman, derin sular altındaki tek inci tanesi gibi değerli hazine. Tek kullanımlık hakkınız var. Tek bir canınız ama yanlışlar yapmak için de haklar tanınmış bize. Yaptıklarından ders çıkardıkça sorun yok, hayat devam ediyor ama elbette kolay da gitmiyor. O tek inci tanesini çıkarmak kolay değil. Ulaşmak için Hüthüt olup yedi vadiyi aşmak gerekiyor belki. Zorluklar karşısında dimdik durmak gerekiyor. Bazen de görmediğin karanlıklara dalmak... Ama en sonunda inciye ulaştınca tüm bu zorluklara katlanmaya değer olduğunu anlıyor insan. Anlamak zaman istiyor, tecrübe istiyor. İşte hayat her şeyi böyle öğretiyor. Biz ise öğrettiği şeyleri yaşam denen evin duvarlarına birer tablo olarak asıyoruz.

Zor olacak dedik. Hayatımız boyunca birçok zorluk olacak. Yağmurlar yağacak, fırtınalar kopacak. Yapmamız gereken yağmurdan kaçmak, fırtınadan saklanmak değil. Yağmurla dans etmeyi öğrenmek, fırtınayla şarkı söylemek... Hayatla barışık olmak lazım açıkçası. Terslikler, zıtlıklar olunca çekip gitmek, eksi yöne götürür. En sonunda mutsuzluk hapishanesine tıklır kalırsınız. Buna da yaşamak denmez doğrusu. Hapishanede çürütülmüş, boşa geçen bir ömürden ibaret olur her şey.

Çoğu insan yaşayamadan ölür mesela. En kötüsü de budur; yaşamaya hiç başlayamamak. Yaşam avucunuzda tuttuğunuz minik bir serçe gibi. Serçeyi korumak önemli. Genellikle insan, ellerinin arasında sımsıkı tutarak, uçmasına hatta hareket etmesine dahi izin vermeyerek koruyabileceğini sanıyor fakat bu serçeyi öldürmektir. Onu hiç uçurmamak, hayatı görmesine fırsat vermeyip büyümesine bile engel olarak onu hapsedmektir. Bu bir zulümdür. İnsan kendisine de yapar bu zulmü. Okumaz, yazmaz; çalışmaz, çabalamaz. At gözlüklerini bir kez taktı mı, bir daha çıkarmaz; tembelliğe alıştı mı bırakmaz. Uçsuz bir döngüye girer. Ve yaşamın tadına bile bakmadan hayata veda eder.

Bu noktada yaşam akıp giden akarsuya benzetilebilir. Tüm tecrübelerinizi, hayatınıza giren insanları, çabalarınızı, gecenizi, gündüzünüzü bu akarsuya koyun. Sonu nereye çıkıyor. Küçük bir göle mi, büyük bir okyanusa mı? Yoksa bir şelaleye mi? Bunun kontrolü sizin elinizde. Belki akarsuyun önüne koyacağınız tek bir taş ile yönünü gölden denize; denizden okyanusa çevirebilirsiniz. Böylelikle hayatınıza kattığınız her bir detayın oluşturduğu eşsiz güzelliği de görmüş olursunuz. Eğer bu akarsuyun sonu bir şelaleye çıkıyorsa ve dökülmeye başlamış ise yine de geç değildir. Şelalenin sonuna geldiğinizde her şey aşağı dökülüyor olabilir. Hiçbir şeyinizin kalmadığının düşüncesine kapılırsınız. Hatta ümitleriniz de nehir olur, dökülür şelaleden aşağı. Ama tam bitti dediğinizde en aşağıda bir göl daha oluşur. Su akmaya devam eder... Yaşam akmaya devam eder.

Sonuç olarak hayat, yaşamak için biçilmiş kaftan. Yaşamak ise dağları aşip cennet bahçelerine ulaşmak. Zahmetli, yorucu ama neticesi yeni olgunlaşmış meyve kadar güzel. Bize verilen hayatı değerlendirmemek, tembelliğin kölesi olup yaşamaya hiç başlayamamak yapılacak en büyük hatadır. Çünkü tek bir şansımız var. İçi su dolu tek bir çatlak bardak var elimize. Su akıp gidiyor o çatlaktan. Bu yüzden bardaktaki suyu olabildiğince içmeli, olabildiğince yaşamaya çalışmalıyız. Çünkü bardaktaki su içsek de tükenecek içmesek de. Hayat yaşasak da bitecek, yaşamasak da...

Hatice AYYILDIZ

BUZ ASKI

Her birini hemen ben teker teker karşılarım bu evde. Her sabah sırtlarını giydirir yollar, akşamları tüm yüklerini ağrılarını alırım. Karanlık zamanlarda koyarlar omuzlarını omzuma. Dertleri paltolara çantalara işlenmiştir, soğuğu da beraberinde getirirler. Geceleri askılarımda konaklayan paltolar dinlendiririm saklı dolaplarda. Onlar ki epey bir asık suratlıların mutsuzlukları sinmiş her bir ilmeğine. Hissediyorum sadece soğuğu değil hayatı taşırlar bana. Hepsinin o derin tarafı tüm yıl üzerimdedir. Zarif incecik demirlerim, kederler taşır. Kullanıldıkça yoruldum bozuldum, pas tuttum. Ama şimdi daha beter halde, kesilip kaldım buzulların kölesi olarak bir köşede.

İrem Ceyda ÖZKUL

ZAMANIN İÇİNDEN KÜÇÜK BİR KESİT

Dünyada o kadar çok şey oluyor ki...

Sanki odanın içerisinde bir sürü saat asılıymış da her biri farklı bir zamanı gösteriyormuş gibi.

Her bir saniyenin içerisinde yaşayan o umutların, acının ve tutkunun esiri insanoğlu. Bekliyor saat başında hiç endişesi yokmuş misali.

Mutsuzluk zamanlarında mutluluk aranan satırlara sıkıştırılmış gizli anlamların arasında, intihar etmiş ölüm. Hiç silah sesi duymadım ben.

Mektupların üstüne atılmış tarihlerde sıkışıp kalmış duygular. Düşümlenmiş sözcükler, satırlar.

Birbirine küsmüş akreple yelkovan. “Belki” kadar keskin ve “keşke” kadar imkânsızlar.

Ya bir yanıldıysa zaman?

Arayıp da bulunamayanlardan...

Hayr n Nisa CANSEV

TÜRKİYEM

M.Ö. 3. Yüzyılda ilk kez  in'de belgelere kazınan 'türk' kelimesi "yaratılmış", "tanrıya inanan boylar" anlamına gelmektedir. Türk kelimesinden gelen Türkiye ise; Asya ve Avrupa kıtasını içinde barındıran, milyonlarca medeniyete ev sahipliği yapmış, verimli toprakları ile 84 milyon insanın evidir.

Batısında toprağı şehidim kanyla sulanmış Çanakkale; iki kıtayı birbirine bağlayan, 16 milyon nüfusu ile 216 ülkenin 145'inden fazla nüfusa sahip, I. Beyazıt, Musa  elebi ve II. Murat tarafından tahminen 29 kez kuşatılan, II. Mehmet tarafından 18bin askerimizin uğruna şehit olduğu İstanbul 1453'e Bizans tarihini kapatıp Türk topraklarına eklendi. Ulu  nderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün; "40 asırlık Türk yurdu düşman elinde esir bırakılmaz. Hatay benim şahsi meselemdir. Hatay'ı mutlaka alacağım." sözü ile sağlığını hiçe sayıp anavatana kattığı Hatay.

Saymakla bitmez güzellikleri Anadolu'mun, her çehresi için milyonlarca askerimizin şehit olduğu, bazen günlerce a  kalıp tetiğe basmaktan baş parmakları kopan, bazen 60bin Mehmetçiğin üstünde yazlık kumaştan birkaç parça kıyafet, ayağında çarık ile topraklarımızı savunan hâlâ bir umutla eve annesinin, eşinin belki yeni doğan bebeğinin yanına gidip, bir

tas sıcak çorba içmek için umut etmesidir. Hiçbir başarının tesadüf olmadığı gibi bizim de ülkemiz için ne analar ağladı ne çocuklar öksüz kaldı. O çocuklar büyüdü, bizler olduk. Bizim dedelerimiz, babalarımız hatta atalarımızın bize miras bıraktığı topraklarımızı ne pahasına olursa olsun korumak, savunmak birinci vazifemizdir.

Gezip gezip bitiremediğim Türkiye, gökte yıldızım, toprakta alımdır. Dalgalanan bayrağımın üstündeki şanlı hilaldir. İlelebet damarımda akan kandır Türkiye'm. Eğer ki bir gün gaflete düşüp umutsuzluğa kapılırsak, Unutma Ey Türk Gençliği, "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur."

Hilalnur TAŞDEMİR

ÇEVRE KİRLİLİĞİ

Günlük hayatta sıkça karşılaştığımız, haberlerde gördüğümüz veya bir reklam panosunda okuduğumuz çevre kirliliği, çoğumuz tarafından ne kadar dikkate alınmasa da oldukça büyük bir sorun. Nüfusumuz arttıkça kaynaklarımız hızla tükeniyor ve insanlar bunu umursamamaya devam ediyor. İnsanların sorumsuzca yaptığı davranışlar sonucu ortaya çıkan bu sorun yalnızca insanları değil, bitkileri ve hayvanları da etkiliyor.

Denizlerimize atılan çöpler yüzünden her yıl yaklaşık yüz bin balık ölüyor. Giderek incelen ozon tabakası yüzünden buzullar eriyor ve dünyaya gelen UV ışınları artıyor. Bunun sonucunda insanlarda deri kanseri gibi hastalıklar ortaya çıkabiliyor. Her yıl yaklaşık on beş milyar ağaç kesiliyor ve bunların yerine sadece beş milyar ağaç dikilerek telafi edilmeye çalışılıyor. Ormanların azalması iklimi olumsuz yönde etkiliyor. Ağaçlar bizim en büyük yaşam kaynaklarımızdan birisi ve ormanlar birçok hayvanın yaşam alanı. Doğaya zarar vererek kendi geleceğimizi ve gelecek nesilleri kötü yönde etkiliyoruz. Topraklara karışan çöpler toprağın verimini kaybetmesine ve besin kaynaklarının bozulmasına neden oluyor. Günümüzde çevre kirliliğine bağlı olarak kanser, solunum rahatsızlıkları, astım ve nörolojik bozukluklar artmıştır. Daha yaşanılabilir bir dünyaya

ihtiyacımız var. Bunun için çalışmak hepimizin görevi. Mesela en basitinden yediğimiz bir yiyeceğin çöpünü, kullanılmış kağıt, plastik gibi malzemelerin geri dönüşümünü önemsemeliyiz. Boşa yanan bir ışığı ya da boşa akan bir suyu gördüğümüz zaman kapatmalıyız. Naylon poşetler yerine doğa dostu torba kullanmaya dikkat etmeliyiz.

Hava kirliliğinin başlıca sebeplerinden birisi egzoz gazıdır. O yüzden otomobiller yerine toplu taşıma araçları veya bisiklet kullanılmalı. Fabrikalar atıklarını denize veya akarsulara dökmemeli. Denize veya akarsulara karışan suların birçoğu tamamen arılamıyor. Bu yüzden insanların sağlığı olumsuz yönde etkileniyor. Hava kirliliğini önlemek için bacalara filtre takılmalı. Bunlar küçük ve etkisiz şeyler gibi görünebilir. Ama herkes bunlara dikkat ederse dünya bu büyük tehditte kurtulabilir.

Dünya hepimizin ve onu korumak da hepimize düşüyor. Dünyada sadece insanlar değil, hayvanlar da yaşıyor. Doğamızın değerini bilerek daha iyi yerlere gelmek ve mutlu bir gelecek içinde yaşamak için doğaya dikkat etmeli ve elimizden geldiğini yaparak dünyamızı korumalıyız.

İrem HAN

YALNIZ YAZAR

Yalnızlık nedir? Aslında kimse tam olarak bilmez bu duyguyu, yalnızca yaşadıklarıyla öyle olduğunu iddia eder. Onun hakkında bildiğimiz yegâne şey ise sürekliliğinden korktuğumuzdur. Yalnızlık denince akla gelen olumsuz çağrışımlar da bu hissiyatın yanlış yorumlanmasından kaynaklanır. Issızlık, kimsesizlik gibi kavramlar sosyal canlı olan insanın doğasına aykırıdır fakat bahsedilen yalnızlık; terk edilmiş ve varlık bulunmayan yer anlamlarına gelmediği gibi bu tanımlardan uzak bir histir. Bu kelime “Bir insanın boşluk duygusuyla karışık kendini dünyadan kopmuş hissetme duygusu.” olarak da tanımlanır.

Her sözcük gibi yalnızlık da bir tanıma tabi tutulsa bu tarif göreceli oluşunu değiştirmez. Yalnızlık bazen deniz kenarındaki huzurla gelir ve bizi kanatları altına alır. Bazen de sevdiklerimizle aniden içimize saplanır ve zamanı durdurup ruhumuzu içine çeker. Benim gibi kimseler için yer fark etmeksizin dünyayla olan bağları kopartır ve zincirlerimiz gitse de mevcudiyet denilen tasma boynumuzdayken hafif bir gezintiye çıkartır. Fakat bu hissi çok küçük yaşlarda iliklerine kadar hissedenler için korku ve üzüntü olmadan tarif etmek mümkün değildir. Her deneyim için doğru bir zaman vardır ki yalnızlık, insanın kendini hazır hissetmesine fırsat vermeden gelir. Esasen tüm duygular böyledir çünkü

hayat beklenmeyenlerin rol aldığı bir sahnedir. Bu sahnede henüz sevgi oynamadan yalnızlık baş gösterirse insan hayata bu duygunun ellerinde devam eder. Perde arkasında kalan duygular oraya mahkûm yaşar. Fazla ve zamansız alınan bir ilaç gibi tepki gösterir ve ruh, yavaşça ışığını kaybeder. Çeşitli tanımlarla aslında yalnızlığın her kesime farklı çarptığını görebiliriz. Öyle ki insanların tek başına olmaması gereken zamanlar olduğu gibi nefes almak için bu duyguya sığındığı yani inzivaya çekildiği günler de vardır. Nasıl yalnız olunur? İşte, pek çoğumuz için en son sorgulanacak şeydir belki de. Ondan kaçmaya o kadar alıştık ki lütuflarını göremez olduk.

Kalabalık ortamda yalnız olunabildiği gibi boş bir odada bunu hissetmeyebiliriz. Bu sayede biliriz ki yalnızlık beden değil akıl işidir. Maddilikten çok insan varlığının özü ile gerçekleştirilir. Bu işin incelikleri de vardır, kontrol ettiğimizde zayıflığımız değil silahımızdır. Neye karşı bir silah? Elbette ki korkularımıza. Bu duygunun içine girmek için onun bizim içimize işlemesine izin vermeliyiz. Arayanlar için onda boş karanlıklar değil güneşin bıraktığı ziyalar bulunur.

Yalnızlıktan kurtulmak yerine ona sahip olmak için çabalayan asıl kesim yazarlardır. Çünkü onlar bu hissiyatın gücünü gören kimselerdir. Psikolojik bir ihtiyaç olan bu duygu beraberinde getirdiği esin ile ruhun rüzgârı, aklın ayazıdır. Bu esintiye her an ihtiyaç duyan ve sayesinde yeni eserler üreten yazarlar, her ne kadar yalnızlığın zıttı gibi algılasak da mutluluğu, sevinci ve hissettiği tüm duyguları yalnızlığın onlara sağladığı geniş bir bahçede dile getirirler. Neden bahçe olduğunu sorgulamak aslında cevabı da karşılamaktadır. Eserleri donatılmayı bekleyen bir bahçe olarak düşünebiliriz. Bunca renk, koku, duygu bir aradayken bahçenin sahibi; bizlerin yani okurların bu güzelliğe hayran kalmasını sağlamaya çalışır. Bahçe motifi iç dünyanın temsili, yalnızlık ise çiçeklerin hayat bulacağı topraktır da

diyebiliriz. Genelde soğuk, boş ve durgun tasvir edilen bu duyguyu ışıklı, renkli ve huzurlu bulmak; dünyaya olan bakışımızı değiştirdiği için gördüklerimizi de değiştirir.

Zihnimiz her an akış içindedir ve sürekli düşünürüz. Bizi bu eyleme geçmek için tetikleyen şeyler vardır ki en çok da yalnızlık düşündürür fakat bildiğimiz şekliyle değil, daha çok duygularla ve kendi içimizde. Düş içinde buluruz ruhumuzu ve bu hayallerle keşifler yaparız. Günlük olaylar sonucu düşündüklerimiz çözüm odaklıdır, fikir yaratmaz ya da sorgulamaz. Gündelik meşguliyetlerden doğanları ayrıştırdığımızda kalanlar öz düşüncelerdir, sorular ve arayışlarla doludur. Yazarlar da bu öze ulaşabilmek için yalnızlık eşliğinde düşünürler. En önemli eserler de “Ya böyle olsaydı?” “Aslında şöyle olmalı!” gibi düşünceler sonucu ortaya çıkar. Esin kaynağı olan öz fikirler bu soruları içinde saklar. Bu derinliğe ulaşmak insanın kendisini dinlemesiyle mümkündür. Yalnızca kendisi olmalı ve sesini dinlemeli insan... İşte bu raddeye geldiğimizde ihtiyacımız olanın yalnızlık olduğunu anlarız. Kalemın oluşturdukları, hislerimizin yansımalarıdır. Çiçekleri sulayan mürekkebidir aslında. Ne kadar çabalarsak o kadar farklı rengimiz, kokumuz olur bahçede. Yalnızca kendi sesimize kulak vermek için ruhumuzu yalın bırakmalıyız. Biz farkında olmasak da okurken, çizerken, üretirken bu yalnızlık yanımızdadır. Yalın ve ıssız kelimelerinin harmanlanmasıyla bu denli güçlü bir duygu ortaya çıkar.

Yalnızlık karakterde midir yoksa yaşayışla mı kazanılır? Yazarlar bu sorunun en güzel yanıtıdır. Onlar yazarken kabuğuna çekilir, bu çekiliş gözlem için yükseklik sağlar fakat her kalem adamının farklı bir yazma serüveni vardır. “Kimi zaman yalnız kalabilmek mutluluğun ilk koşulu.” diyen Franz Kafka ona sahip olabilmiş ki ne kadar güzel bir his olduğunu kaleme getirmiş. Edip Cansever “İnsanın insana verdiği en değerli şeydir

yalnızlık.” derken karanlık olmadan aydınlık, kalabalık olmadan yalnızlık olmayacağını anlatmıştır. Yazarların yalnızlıktan hoşlandığı kanaatindeyizdir ve bu yargının sağlam temelleri de bulunmaktadır. En büyük sebebi ise iç dünyalarına tuttukları aynalar olan eserlerinin yalnızlığa ihtiyaç duymasıdır. Bu sayede yazarların karakterinde kendilerini dinlemek yani yalnızlığı sevmek olduğu gerçektir. Öte yandan istek dışı yalnızlığa maruz kalan yazarlar da bulunmaktadır. En acımasız yalnızlık, yanlış anlaşılmadan doğandır. Bilmeliyiz ki farklılıklar yalnızlık getirir. Bu sadece sosyal zihniyetle ilgili değildir. İnsanın doğasında bilinmeyenden korkmak vardır. Birçok yazarın istenmeyen yalnızlığı buna bağlanabilir. Yani nerede ve ne zaman karşılaşacağımızı bilmediğimiz bu duygu, her yerde ve her zaman bizleri bulabilir.

Yazarların yalnızlık ile meselesini anlamak, onların fikirlerini anlamakla başlar. Şimdiye kadar adlandırılmış bütün duygular ile yazarların bir meselesi vardır hâlihazırda. Ama yalnızlık gibi bazıları yüzyılların meselesi olacak kadar derin izler bırakır. İşte tam da burada yani süreklilik konusunda duygular ayrışır. Mutluluk; ruhu çok kısa süreliğine sarıp sarmalarken üzüntü, o kadar uzun gelir ki yas tutar insanlar. Daha önce mutluluk için günlerce yapılan bir eylem hiç duymamışızdır bu sebeple. Yalnızlık da öyle yoğunudur ki içinden çıkmak imkânsız gelir insana hatta korku uyandırır, bazen de hiçbir sebep yokken nefesini hissederiz. Böylesine güçlü bir duyguyu içeren yazılar da bir o kadar etkileyicidir. Yani yazarlar için güzel malzemedir yalnızlık.

Yalnızlık ve yazarlık, birbirine ihtiyaç duyan ve birbirinden beslenen yani mutualizm temeline dayanan bir yaşayış içindedir. Bu denge sayesinde birbirlerini tamamlayarak yeni bir tınıya sahip olurlar. Bu tınıyı bulmak da düşünen insanın işidir. Zincirleri kırarak yalnızlıktan korkmayan, onu bahçesi olarak

düşünen kimseler şimdilerde bizim ilham kaynağımız, örnek aldığımız insanlardır. Sesler, renkler, kokular vardır yalnızlıkta. Hissetmek isteyen için bir özgürlük bulunur bu duyguda.

Yalnız bir yazar bu kelimenin arkasını bizlere gösterebilir. Sadece hisleriyle meselesi olan anlatıcılar yalnızlık demeden onu hissettirebilir ve en önemlisi bu duyguyla birçok duyguyu harmanlayarak sanat yapabilir.

Yalnız bir yazar tek başına değildir; çekinmeden elini tuttuğu yalnızlık, en derinden gelen seslerine kulak verdiği düşünceler ve onları anlatmasına vesile olan kalemi yazarın yanındadır daima. Ve bizler de yalnız değiliz henüz. Okurken ve yazarken kendimizleyiz, yalnızlık duygusu sayesinde birlikteyiz.

İrem TAN

KÜLDEN YÜREK

Sevmek neydi, sahiden? Gelmeyecek bir şeyi beklemek miydi? Yoksa beklemeyi bile sevmek miydi? Sevmek sözcüğü o kadar yakıcı bir sözcük ki, dokunduğu, değdiği yeri yakıyor. Zihnimize o kadar ters ki, sevmek. Belki sevgi, beş harfe sığdırılmış olabilir ama sevgi, bir ömre sığdırılmaz.

Hem yakar hem dondurur. Bin türlü hissi bir duygu hissettirebilir size. İşte, bu duygunun adı sevmektir. Unutturur, hatırlatır, ağlatır, sarar, yakar, boğdurur, dondurur, yaşatır, kül eder, öldürür... Ama bitmez... Biten sevgi değil, siz olursunuz. Tükenen, eriyen, sararıp solanın siz olduğunu bile fark etmezsiniz. Ruhunuza öyle karışır ki bu duygu, içten içe kemirir bitirir, sizi.

Dinlediğiniz her şarkı onun için olmaya başlar, yağın yağmur, doğan güneş, her şey onun için olmaya başlar. Yavaş yavaş kendinizi kaybedersiniz. Göğüs kafesine sıkışır, kalırsınız. Hapsolursunuz, esir olursunuz. Kurtulmak için kendinizi bulmanız gerek...

Belki de katili olursunuz, biten duygularınızın, harcadığının en güzel hislerinizin, kaybettiğiniz kendinizin...

İsmail Kerem ERSÖZ**İNSAN**

Muhyiddin Abdal'ın bir dizesi vardır:

“İnsan insan derler idi, insan nedir bildin mi sen?”

Fazıl Say'ın bestesiyle son zamanlarda yeniden can bulan bu dizeler üzerine düşündüm biraz. Bence insan iki şeyden oluşur: Birincisi kabuk, diğeri merkez.

Kabuk, bir çığ misali yuvarlanan hayattır. Hayatımız maddedir... İnsanın deri tabakasına benzeyen kabuk, bir süre sonra kendi kendine dökülecektir. Bir tırnak misali sökülüp atılacaktır. Hal böyle iken maddi şeylerin hayatımıza bu denli girmesini ve önemli olmasını aklım almıyor.

İnsanı oluşturan ikinci şey olan merkez yani akıl, insanın sonsuzluğa açılan kapısıdır. İnsanoglu var olduğundan bu yana hep sonsuzluğu arzulamasına rağmen maddeyi daha çok önemsiyor, manaya ulaşamıyor. Oysa akıl; insanı maddeden manaya, somuttan soyuta, duygudan düşünceye taşır.

Peki ya sökülüp atılacak olan, dökülüp kaybolacak olan madde -bedenimiz- ile bizi sonsuzluğa götüren aklımız nasıl vücudumuzda mükemmel bir şekilde birleşiyor? Yediğimiz bir

kare çikolatanın vücutumuza seratonin hormonu (mutluluk hormonu) salgılattığını biliyoruz. Bu, bize kabaca şunu anlatıyor: Somut bir cisim olan çikolata, soyut bir duygu olan mutluluğu yaşamamızı sağlıyor. Yani duygularımızın somut cisimlerle, soyut şeyleri birleştirdiğini söyleyebiliriz. O zaman bizim bedenimizle aklımızı birleştiren şey, duygularımız değil mi?

Şöyle bir söz duymuştum: “Maddi şeylere bağlılık, manevi şeylerden kopmak demektir.” İnsanlar ölmeyen maddi şeylerden uzaklaşamayacağına göre duygular; insanı manevi şeylerden, sağlıklı düşünmekten uzaklaştırır. Duygular, bir nevi aklın prangalarıdır.

Gelelim “İnsan insan derler idi, insan nedir bildin mi sen?” sorusuna. İnsan, kahrettiği toprak olmadan veya toprak onu kahretmeden bu sorunun cevabını bulamaz. Kör kukla ile dolmuş maddiyatta siyah renkli pranga olan duygularda, sonsuzluğa uzanan akılda bulamaz. Cevap: “Kişi eğer hak ediyorsa onu bulur.”

Kübra ALGAN

SONBAHAR HÜZÜNLE SEVİNÇ ARASINDAKİ ÂRAF

Sonbahar, sessiz bir veda gibi... Söylenmek istenenler, yaşanmamışlıklar varmış da içinde kalmış, dışı vurulamamış gibi. Sonbahar biraz hüznün biraz yalnızlık sanki. Yatışmış bir öfke misali. Küçük bir çocuğun gökyüzüne karışan mavi balonu. Belki de sonbahar ümitle ümitsizlik arasındaki köprü timsali...

Sonbahar sadece bundan mı ibarettir? Sonbahar geçmiş anımsamak düşen yaprakların ahengine kapılıp anılarda yaşamak değil midir? O ânı, o insanları, belki de o zamanki seni bulamamak değil midir aradığın yerlerde. Gerçekten bitmeli mi her şey dedirtir buruk bir acıyla. İşte sonbahar bunu düşündürür çünkü sonbahar her yıl bir bitişi, bir ayrılığı resmeder. İlk olarak canlılığını yitirir ağaçlar. Yeşilin tonu toprağın rengine karışır sonra da sessiz bir elveda ile göçer toprağa minik yapraklar. Kimisi de düşer nehirlere. Şahittir bulutlar bu sessiz ayrılığa. Hissedermiş gibi karartırlar kendilerini. Ağlarlar bitenlere, gidenlere ve hiç gelmeyenlere. Sonradansa yetişir imdatlarına yağmur. Buluşuverir toprakla. Bu hüznünlü havayı dağıtmak istencesine gönüllere huzur verecek bir koku yayar etrafa. İnsanlara huzur vermek isteyen rüzgar bu kokuyu dağıtır her bir yana. Bu sebeptendir ki sonbahar bir parça hüznün bir parça sevinçtir.

İste bu yüzden sonbahar bize her duyguyu yaşatır, hissettirir. Hüzün, sevinç, ayrılık, kavuşma, bitiş, başlangıç ve daha nice... Sorarım sana sonbahar. Her ayrılık yeni bir kavuşma, her bitiş yeni bir başlangıç değil midir sence de? Artık verdim kararımı, sen gel sonbahar. Yanında hüzün de getir sevinç de. Ayrılanları kavuştur diyemeyeceğim ama kavuşanları ayırma. Gel sonbahar yaprakların ayrılma da yuvalarından, somurtsa da bulutların, üşütse de rüzgarın sen yine de gel çünkü bizlerin ihtiyacı var sana. Sen gel sonbahar. Hep gel olur mu?

Mahi ULUER

DEĞİŞTİREBİLİRİZ

Son zamanlarda dikkatimi çeken bir şey var. İnsanlar hayatta kalmak için sebep olmadığını düşünüyorlar ancak hayatı yaşamaktan da kaçmıyorlar. Son zamanlarda bunun sohbetini o kadar çok yaptım ki. Kendimi bunu düşünmekten alıkoyamıyorum. Hayatın kötü olduğunu düşünüyoruz ama kaçımız bunu anlamaya sonrasında da düzeltmeye çalışıyoruz? Anladığımızı sandığımız tek şey hayat kötüdür deyip geçmek mi yani? Belki alakasız gelecek ama en basit örnek olarak burçlara inanmazken bile milyarlarca insan on iki çeşit mi olacak derken insanların çeşitliliğini savunuyoruz ancak yaşamımızda karşılaştığımız sorunlara gelince insanların sonsuz çeşit olabileceğini ve bunların da sonsuz olasılıklar doğurabileceğini hesaba katmıyoruz. Bunu söylememdeki amaç yaşamımızda karşılaştığımız şeylerin olabileceğini kabul etmek. Kabul etmek demek dediğim boyun eğmek değil elbette ama bunu bildiğimiz zaman olaylara daha sakin yaklaşma şansımız artar. Madem sorun yaşamın zor olması ve bunun sebebi de insanlar o zaman bunu değiştirmeye çalışalım.

Meryem KEÇECİ

ÇANAKKALE MERTLERİ

Çanakkale Savaşı, 18 Mart 1915'te yapılan, tarihe unutulmaz bir damga vurmuş iki yüz elli bine yakın askerimizin gözlerini sonsuz bir uykuya kapattığı savaştır.

Çanakkale Savaşı deyince akla yüzbinlerce askerimizin bir ekmek, bir hoşafıya yaşadığı zorluk ve acılar gelmektedir. Canını feda eden, gözü vatanından başka hiçbir şey görmeyen, gönlümüzde de taht kuran nice askerimiz vardır. Mustafa Kemal Atatürk cephede “Ben size taarruzu emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum.” diyerek Türk askerini şevke getirmek istemiştir. Bu zorlu şartlar altında bıkmadan, usanmadan savaşan askerlerimiz büyük bir zafer elde etmişlerdir. Biz Türk milleti olarak her yıl olduğu gibi bu yıl da 18 Mart'ta bu zaferin 108. yılını en içten dileklerimizle kutlamaya devam ediyoruz. Osmanlı bu zaferle sadece Türk milletine değil dünyadaki pek çok ülkeye de umut olmuştur. Bu savaşta sadece ordu değil sivil halkın da katılımı birlik ve beraberliği güçlü kılmıştır. Çanakkale Savaşı aynı zamanda özgürlük ve bağımsızlığın da temsilidir. Evladını kaybetmiş anne babaların feryadı, baba özlemi ile yanıp tutuşan çocuklarımızın manevi eksikliği kalbimize ok gibi saplanmış ve başımızın tacı olmuşlardır. Bastığımız bu topraklar onların kanlarıyla var olmuş, onların fedakârlığıyla bugün bu topraklar üzerinde nefes alabilmekte ve vatanımızı korumaktayız.

Onlar büyük bir zorluğa katlanarak bu vatani, bu bayrağı, bu ezanı bize emanet etmişlerdir. Bize emanet edilen bu topraklara sahip çıkıp değerini bilmeyiz. Bu aziz topraklar için canını vermiş şehitlerimize her zaman minnettar kalıp, onları dualarımızdan eksik etmemeli, saygı ile anmalıyız.

Meryem Nisa ÇETİN

TANRIM

İçerdeyken nefes alıyormuş gibi hissetmiyorum. Beton ruhumu çekiyor sanki. Yoruluyorum, hiçbir şey yapmadan, öyle oturduğum yerden hevesimin gidişini izliyorum sakince. Hiçbir şey olmuyormuş, ruhum kaybolmuyormuş, eksilmeyormuş gibi. İlk bulduğum boşlukta hava alabileceğim bir yere atıyorum kendimi, ama dışarı çıkmaya da mecalim yok. Hani öyle kapı pencere ne olursa... Gökyüzüne bakıyorum rüzgar değsin tenime ki nefes alayım, rüzgar değsin tenime ki ürperince ruhumun içimde bir parça kaldığını hatırlayayım. Haram olan uykulardan soğuk terler içinde uyanıyor, bulduğum boşluktan sızıyorum. Güneşin ışığı değsin yüzüme de kabuslarım dağılsın diye. Havanın o sakinliği yerleşsin kulaklarıma da içimin çığlığını silip atsın diye. Yıldızlara bakıyorum en basitinden çay içerken; mesela bir anda yıldız, sevdiğim birine dönüşüyor. İçimde tutmaktan sıkıldığım ne varsa söylüyorum. Ne onlar duyuyor ne ben susuyorum. Gücüne gitmiyor yıldızın, karşılık beklemiyor gün ışığı, gökyüzü ana kucağı gibi hali hazırda bekliyor sarmak için beni. Oysa ölünce o yerin yedi kat altında gökyüzünden daha da uzaklaşacak olmamız, en korkuncu onu hiç göremeyecek olmamız, ne acı. Belki de dünyaya gelmenin güzel yanındır tepemize asılı gök, ya da bizzat dünyaya gelmemiz karşılığında Tanrı'nın bir lütfü. Eğer bu lütfü yalnız gökyüzü olsaydı, ölmek büyük bir ceza olurdu.

Cennette de gökyüzü var mıydı sahiden? Orada da günümüz geceye, gecemiz güne dönecek mi? Bu ruh tüm bunları görecek mi? Çıkabilir miyim cehennem kuyularından, sığınır mıyım cennet şelalelerine?

Tanrım, bir gün bizi de kabul edecek misin? Biz de kavuşabilecek miyiz sonsuz gökyüzüne?

Tanrım, günahları olanlar gerçekten göğü göremez mi? Ah... Ne büyük ceza. Cehennemden yedi kat dibinde dövünürken ben, yıldızlar üstümde gülümsemeyecek mi? Yüzyıllar boyu ben o kaynar sulara ölüp, her seferinde daha fazlası için dirilirken... Ay, bana merhamet etmeyecek mi? O terli kabusların ayıklığında olduğu gibi sarmalamayacak mı beni? Rüzgar, uçup değmeyecek mi tenime onca ateşin içinde? Tanrım, affeder misin beni? Gökyüzünden mahrum olmak istemem. Senden de...

Belki de tenime değip ruhumu rahatlatan, ciğerime dolup yaşamama sebep olan, kabusların eşliğinden beni kurtaran, o dinginlik o huzur... Tanrı, varlığını hatırlatmak için göğü yaratmıştı belki de? Belki de diyordu ki; sen gökyüzüne böyle meftunken bir de cennette beni nasıl bir şekilde göreceğini düşünsene?

Mustafa CANIKLİGİL

ÖFKE KONTROLÜ

Öfke, doyurulamayan isteklere, beklenmeyen ve istenmeyen sonuçlara verilen doğal bir tepkidir. Öfke kontrolü ise öfke duygusunu sindirmek veya süzgeçten geçirmek olarak tanımlanabilir. Ciddi anlamda zordur bu iş. İnsan bir anlık öfkeyle her şeyi mahvedebilir, sevdiklerinin kalbine derin yaralar açabilir ve en kötüsü onları kaybedebilir.

Bir olayı süzgeçten geçirmek önemlidir. Sokrates’in ünlü “Üçlü Filtre Testi” kuramı akıllara gelmelidir. “Gerçek filtre, iyilik filtre ve yararlılık filtre” bu kuramın kolonlarıdır. Gerçek filtre; düşüncenin gerçekliği ve tutarlılığı, iyilik filtre; düşünce ya da söylemin iyi olup olmaması, yararlılık filtre ise düşünce ya da söylemin yararlı olup olmamasıdır.

Öfke, bahsettiğim süzgeci deler ve üç filtre işe yaramaz hâle gelir. Öfke kontrolü ise bu süzgecin ta kendisidir. Öfke olmadığı sürece düşünce ve söylemlerimiz genelde gerçek, tutarlı ve iyidir.

Öfke kontrolünü sağlarken dikkat edilmesi gereken önemli unsurlar vardır. Öfke kontrolünde en önemli nokta ise öfkenin kontrol altında tutulurken kin ve nefrete evrilmesini durdurmak olacaktır. Aksi halde başkaları tarafından mağdur edilmiş, haksızlığa uğramış olsanız bile kendinizi haksız duruma

düşürebilirsiniz. Kendinizi baskılamak yerine kendinizi tanımalı, sizi öfkeliendirecek tartışma ve ortamlardan uzaklaşmaya çalışmalısınız. Hayatın akışında bu tür farkındalıklar olayları tamamen çözmesede en azından büyük bir kısmından kurtarır. Tabii bu yöntemler kişiden kişiye değişir. Doğru yöntemi belirlerken kişinin kendi düşünceleri, yaşamına uygun ve tutarlı olanı seçmesi, günlük yaşamda sıkıntı hissetmemesi göz önünde bulundurulmalıdır.

“Mutluluk ve özgürlük, bir tek ilkenin açık seçik anlaşılmasıyla başlar: Bazı şeyleri kontrol edebiliriz, bazı şeyleri kontrol edemeyiz. Ancak siz bu temel kuralla yüzleştikten, neyi kontrol edebileceğiniz ve neyi edemeyeceğinizi öğrendikten sonra, içsel sakinliğe ve dışsal etkinliğe ulaşabilirsiniz. Sahip olmadığı şeylere üzülme, sahip olduklarına sevinen insan, akıllı bir insandır.” der filozof Epiktetos. Bu cümlede “şey” ifadesini “öfke kontrolü” olgusunun yerine kullanarak bu cümleyi açalım. Öfke kontrolüyle kaynaşp onu bir romandaki karakter gibi her özelliğiyle tanırsak hem içsel olarak rahatlarız hem de sosyal çevremizle olan ilişkimizde refah seviyemiz artar.

Öfkelerini kontrol edemeyen birey genelde geri dönüşü olmayan olaylara yol açar. Özellikle sosyal çevremizde öfke denilen duygunun ortaya çıkabileceği bir hayli geniş bir alan mevcuttur. Öfkeli kişilerin sosyal çevrelerine bakacak olursak arkadaş çevrelerinden yoksun olduklarını görürüz.

Sağlıklı ilişkilere baktığımız zaman bireyler kendilerinin en iradeli kişi olmaları konusunda birbirlerini desteklerler. Yakın arkadaşlar; birbirlerinin başarı ve çabalarını gözlemler, takdir eder, sevgilerini paylaşırlar. Başınızdan zor olaylar geçtiğinde, arkadaşınıza kırıldığınızda veya kötü durumlar karşısında arkadaşınıza duygu ve düşünceleriniz konusunda dürüst olmak oldukça önemlidir. Sağlıklı arkadaşlık ilişkilerinde

bireyler birbirleriyle ilgili herhangi sıkıntılı bir durum karşısında birbirleri hakkında dedikodu yapmak, ilişkilerini direkt kesmek ve öfke patlaması gibi eylemler yerine bu konuyu açıkça konuşmayı tercih ederler. Dolayısıyla yakın arkadaşlarınıza ve sevdiklerinize karşı dürüst olmak, olağanüstü bir durumda onlarla konuşabileceğinizi ve ilişkide yaşanan sıkıntıları ortaklaşa çözebileceğinize inanmak sağlıklı arkadaşlık ilişkilerinin göstergelerindedir.

Ani öfke patlamaları yaşayan bireyler ise bu şekilde davranmaz, aksine birbirlerinin arkasından konuşup ilişkiyi direkt olarak koparmaya çalışırlar, diyaloga çözüm aramaz ve sevdiklerini kaybederler. Bu nedenle arkadaş çevreleri azdır.

Arkadaşlık ilişkileri dışında özellikle siyasette öfke kontrolü hayati derecede önem taşır. Öfkesine hâkim olan bir siyasetçi soğukkanlılığı ve kontrolcü karakteriyle başarı elde eder fakat bu durumda olmayan bir siyasetçi genelde daha başarısızdır.

Nazi Almanya'sının Adolf Hitleri öfke kontrolüne sahip olmayan ve ani öfke patlamalarıyla fevri kararlar veren baskıcı bir siyasetçiydi. Bu duruma gelmesine neden olan ise çocukluğundan itibaren bastıramadığı duyguları ve başarısızlıklarıydı. Henüz on iki yaşında okulda adeta bir kabadayı gibi davranan ve hiçbir arkadaşı bulunmayan Hitler, oldukça başarısız bir öğrencidir. Annesi ve babasının erken vefatı, çevresinde olup bitenler, Viyana Güzel Sanatlar Akademisi tarafından ressamlığa uygun olmadığı gerekçesiyle akademiye kabul edilmeyişi onu derinden sarsmış ve bu dönüm noktasından itibaren bambaşka bir insana dönüşmüştür. Artık o daha öfkeli, kontrolsüz ve şiddet seven bir insandır. Başarının şiddetle geleceğini düşündüğü için insanları manipüle etmeye çalışıyor, bireylere psikolojik ve fiziksel şiddet uyguluyordu. İyi hitabet yeteneği onu yükseltmiş ve katıldığı partinin lideri

kılmıştı. Bu zamandan itibaren kendi kontrolünü kaybetmiş, içindeki öfke patlamasını süslü kelimelerle hitabete vurmuştur. Yakın zamanda yenilgiye uğrayan Almanya'nın sinirli halkı da onu desteklemiştir. İktidarı ele geçirdikten sonra bu öfke ve kinle birlikte otoriteyi tamamen eline almış ve diktatöre dönüşmüştür. Almanya'nın kaderi bu diktatörle beraber tamamen değişmiştir. Hitler'in ani sinirle, kin ve intikam duygusuyla aldığı kararlar ülkeyi tamamen bataklığa sürüklemiş, kendisi de bu bataklıkta batmıştır. İşte öfkenin sonucu bu kadar ağır olabilir.

Öfke kontrolü çelik gibi bir irade ister, kendine sahip olmanı ve kendini kontrol etmeni bekler. Öfke kontrolünde önemli olan ne duygusal ne de fiziksel olarak kimseye zarar vermemektir. Bunu başaran bireyler çoğalır ve topluma karışırsa toplumun da kalitesi git gide artar ve refah seviyesi yükselir. Öfkenin zararının yüksek bir potansiyeli olduğu gibi öfke kontrolünün de onun kadar yararlı olarak yüksek bir potansiyeli vardır. Bu potansiyeli açığa çıkarmak bireylerin elindedir.

Mustafa Enes ARICI

ALLAH'A İMAN

Bizi eşsiz güzellikte yaratmış olması, gönlümüze merhamet duygusu aşılması, bizi mesut ve bahtiyar eylemesi.

Bu dünyada iyiliğin kötülüğün, sevapların, günahların içinde bizi imtihan etmesi,

Ona olan bağlılığımızın ne kadarının akliselim olduğunu ölçüp bize hayırlı, huzurlu, samimi bir hayat ihsan etmesi.

Ahlaklı, erdemli, salih insan mertebesinde bizi konumlandırması, biz insanlar için paha biçilemez bir maneviyattır. Hayatımızı bu küfe içerisinde ihsan edersek daha mesut olur, irfan mertebesine ulaşmış oluruz.

Bu üç esas olduğu sürece bir insanın hayatta elde etmek istediği, gönülden dilediği bir hayali, bir umudu, bir hedefi varsa her şeyin sahibi, göklerin ve yerin yaratıcısı, ol deyince olduran Rabbimiz; olmayacak bir “hakka'l-yakîn”i biz insanların kalbine ve gönlüne hayal ettirmez idi...

Bu yüzden müsterih olun. Bu vesileyle beraber bizler çalışarak, tevekkül ederek iman ile sabırla, aşkla, şevkle inandığımız yolda hedefe doğru ilerlemeliyiz.

Önemli olan yalnızca iman etmektir. Sadece görüp gözeten, işiten ve duyan, biricik Allah'a tevekkül etmek... İşte işin aslı, işin sırrı, sırrın erdemi budur.

Dünyanın, hayatın, yaşamın, nefsin terbiyesi, hissiyatların kalpteki bütünlüğü birer mesaj niteliğinde imiş meğer...

Çok sorgulamak yerine kalpten iman etmek, kul olduğunu bilmek, insani değerlerimizi anlamak, onlara sahip çıkmak, kültür ve maneviyat ilişkimizi iyi bir seviyede muhafaza etmek, onu benimsemek, onu beslemek, tabiata karşı gelmeyen, nereden geldiğini bilen, coğrafyasını baş üstünde tutan, millî değerlerini tanıyan ve bunları bir veli nimet olarak yürek heybesine alan bir toplum, Allah'ın takdiri ve yardımı ile hak ettiği seviyede olacaktır.

Çünkü “Kader gayrete âşıktır.” Bizim bu gayretimiz âşık etmeli dünyayı...

Herkes bizi konuşmalı; inancımıza olan bağlılığımızı, imanımıza olan çelikten sert sevgi bağımızı, iman dolu kalbimizi, Hz. Eyyüb'ün sabrı ile kuşandığımızı işitmeli insanlar.

En önemli husus ise “İnnallâhe me'a's-sâbirîn” (Allah sabredenlerle beraberdir)dir.

Bu fikri esas almalı; aklımızdan, dimağımızdan hatta vicdanımızdan çıkarmadan yaşmalıyız hayatı.

Rabbim, daha söyleyemediğim; seni kelimelere, satırlara, şiirlere, aşklara sığdıramadığım; enva-ı muhabbet ile karşıladığım. Senin için kulluk eder, senin için yaşarım en kıymetli sevgili... Bu dünyadaki tek sığınağım. Sana secde ile rükû ile gelmek istiyorum. İsimlerin ve sıfatların en güzeline sahip olan Allah'ım,

Esmâü'l-Hüsna'nı tesbih gibi çekmek istiyor içim. Salavat-ı zikir çıkageliyor ardından, hiç bitmek bilmiyor, bilmiyor, kim ister ki bitmesini. Bitmesini arzu eden kişi ki vah onun haline.

40 evliya peşine düşse kurtaramaz. Şehvetten, gamdan esir düşer, kendi içinde pas tutar kalbi. Olamaz insan, beceremez takva ilim sahibi olmayı. Hiç yaşamamış gibi olur hayatı.

Ömrümüzün her deminde imanla, aşk, sevgi ve muhabbet ile kalmada muvaffak olabilme ümidi ile.

Mustafa YALÇIN

HAYATIN ZEHİRİ

En büyük acı nedir şu anlamsız hayatın içinde? Anlam ümidi içerisinde olmak mıdır acaba? Ümitli olmak...Yaşam içinde başka başkadır anlam beklentileri... Kiminin hayatı anlam kazanır düşler içinde, kiminin de düşleri kaybolur, hayatın anlamsızlığı içerisinde...

Peki acı ve ölüm? Bunlar tek gerçektir aslında. Çünkü, hayattır gerçekleri tattıran. Ölümdür hayatın gerçeği. Ölüm korkusudur hayatın zehri, inançtır bu zehrin panzehri.

Ah inançlar! İnsanı yaşama bağlar inançlar. Aynı zamanda yaşamın besin kaynağıdır. İnançlar var olduğu müddet anlamlı kılar hayatı... Ayrıca inançlar, ölüm korkusunu örtmek için perdedir. Işık geçirmez, göstermez bir süre, gizler belki bir müddet; ama kaçınılmazdır ölüm yakın olduğunda... Perdenin açılma vakti gelmiştir artık.

İnsanlık bilinmezden korkar, en çok da ölüm korkusundan. Çünkü bilinmez ki sonrası. Sorular da akıyla oynar insanın, çıldırır adeta. Ölmek istemez insan. Bilinmez, dönüşü olmayan bir kumardır ölüm onun için, aydınlanmak ister ama riske atmaz ateş uğruna elindeki kıvılcımdan olmayı.

Yaşam, ölümün arkadaşı dostu... Hep birlikte var oldular. Zıt kutuplar gibi biri olmadan diğeri de olmadı. Yaşam var olduğu sürece ölüm de hep olacak. Ölüm olduğu sürece, korku da sürececek...Ve ölüm korkusu olan hayatın zehri de!

Nehir ADALI

BEN, BEYNİM VE KALBİM

Ben, beynim ve kalbim baş başayız. Bu zorlu üçgen nasıl anlatılır, nasıl hissedilir ben bile bilmiyorum. Çünkü hissedilen tam anlamıyla anlatılamaz. Kelime yetersizliğinden değil, ruh yetersizliğinden, dil varmazlığından anlatılamaz. Her zaman insan beynini ve kalbini bir bardağa benzetirim. Onu dolduran ve boşaltan insanın kendisidir. Şu ara benim bardağım bomboş, onu umutlarımla doldurmaya çalışıyorum. Altında oluşan çatlağı kapatıyorum. Ve buna ilk kalbimde başlıyorum. Ah kalbim, seni anlatıyorum. Şimdi sahne senin. Ben bile anlamıyorum, senin kördüğümlemlerini kesip atsam mı yoksa seniilmekilmek açsam mı... İşte anlatıyorum.

Kalp; ruhtur, hissiyattır. İçinde yanan ateş, onu söndürmek yerine daha da harlayan sudur. Suya yardımcı havadır biraz da. Estiren, her yeri yıkanır. Yıkığı yeri toplayıp dizginlemeye çalışandır. Her zaman belli bir düzende hareket edendir. Müziğin bazen o hoş tınısı bazense vahşetidir. Aslına bakılırsa kalp duygusal fakat bir o kadar da duygusuzdur. Bunları bir arada bulundurmayı başarabilen tek noktadır. Pek mantığı yoktur. Ruhun inandığını, benliğin inanmak istediğini elinden geldiğince yapar ve bunu sürdürmeye çalışır. Çok fazla otorite sağlayamayandır. Çünkü duyguları onu yumuşatandır. O yumuşadıkça yavaşça kontrol iplerini

elinden bırakandır. Farkında olmadan yaptıklarına pişman olan ama belli etmeyendir. Bunu bile mutluluğa yorandır. O her zaman mutludur aslında. Mutluluğu iliklerine kadar bir anne sıcaklığında, yavaş yavaş bir kuğunun gölde narin yüzüşünün edasıyla damarlarında dans ederekten akıtandır. Ruhumuza insanların, bitkilerin, renklerin bile dokunurken hissettirdikleri vardır. Hislerin olmadığını, kalbin mutluluğu pompalamadığını, bu ritmi tutturamadığını hayal etmek bile insanı ürpertiyor. Bazen herhangi bir bilginin olmaması durumunda bile kalp, hisleri ve mutluluğu kullanarak iletilmek istenen mesajın, karşı taraftan anlaşılmasını sağlayandır. Renginden de bellidir oysa aşktır, tutkudur bazense kuvvetli bir nefrettir. Bana göre nefrette mutluluğa dahildir. Kuvvetlidir, kendini güçlü hissettirendir. Uçsuz, bucaksız hislere kaptırandır. Kalp, mutluluğun ufacık kıvılcımını gördüğü anda yüzünü güldürmeye çalışan ve o ufacık tebessümü yakalayan, yakalattandır. Küçük anı bile çevreye yaymaya, öğretmeye çalışandır. Ruhun baş tacını oluşturandır. Çoğu defa kırılma da mutluluğu sorumluluğu sayandır. Tansiyonu yükseltir ve zaman kavramını unutturur. Çünkü kalp her zaman zordur, inanılmazdır. Mutluluğa evet belki bazen zorlayandır ama her zaman iyisi için uğraşandır. Capcanlıdır, umudunu hiç yitirmeyendir. Ve buradaki tek gözyaşı sevinçtendir başka da yoktur. Ruhun köşesinde kalan ölü duyguları tüm güzel küllerinden yeniden doğurup, dinamikleştirip, mutlu edendir. Güç ruhun gücüdür. Kötülükleri ezip geçen daha doğrusu paspasın altına süpürenidir. Kalbin yapabileceği kalmadığında beyin çıkar ortaya. Ah beynim, şimdi parıldayan sensin. Sahnenin tek ışık sahibi sensin. Sen aslında kimsin?

Beyin ise kalbin tam tersidir. İnsanı her şeyin, herkesin içinde yalnız bırakır ve öylece terk etmeye çalışır ruhu. Çünkü ona göre ruh güçsüzdür. Beyne göre duygu zayıftıktan başka bir işe yaramaz. Bu korkutucudur biraz da ama ebedi otoritedir.

İnsanlar içinde de insana yalnızlığı öğretir ne de gariptir bu. Onca kargaşa vardır fakat ruhu çoktan yalnız bırakmıştır. Bunu her zaman başaramaz aslında. Söz geçiremediği, zorlandığı tek yerdir kalp. Öyle anlar olur ki beynin otoritesi kalbin duygusuna kanar ve şalter atar. Ne de acıdır ki kanunsuz gecenin birinde anlar benlik şalterin attığını, beynin kapandığını. O an ruh tamamıyla hatasını tekrardan paspasın altına süpürür. Fakat beyin tam tersini yapar ve paspası çöpe atar. Ruha girer bir anda ne olduğunu anlayamadan. Bu hem gücü arttırandır hem de ruhu karartandır. Kendisi gibi anlamı da çok derindir, ağırdır. Ama ikisinin de ortak olduğu an tek ve en gerçek olandır. Gizli gizli, sessiz sessiz fısıldamaya başlamıştır içine içine. Bu beynin üstünlüğünü ve her an her şekilde ne tepki vereceğini bildiğini, hissettiğini simgeler. Oradan alınan enerjiyle hemen canlanan yine ruhtur. Bu sistemin en gösterişli yanıdır. Otoritesini sağladıktan sonra kırılan kalbin güçlendiğini gören beynin dudaklarındaki küçük tebessüm gibidir. Bunu hep hayata benzetmişimdir. Tekrardan, belki de zarar verileceği bilirse bile kendinden olan kaybı kazanmak yüzdeki küçük gülümseme içindeki büyük sevinçtir, zafer çılgınlıklarıdır. Ve bu zaferi hissetmek hem mutlu edip kalbi canlandırır hem de tüm zeka bilinciyle beyni böbürlendirir. Fakat bunda bile beynin içindeki tilkiler durmaz. Her an, her saat, her dakika, her zerrede hissedebileceğin o tilkiler hep dolaşır durur. Bu karmaşaysa orada dolaşan tilkilerin kuyruklarının birbirine dolanmasıyla ve bunun kalbe dokunmasıyla başlar. Bu sistemler birlikte çalışmadan bedenim, zekam, ruhum bir hiçtir. Deneyimler ve alışkanlıklar belirler insanın tilkilerini. Benim ruhum, tilkilerim anlaşabilen fakat anlayamayınca en keskin uçurumları oluşturandır.

İşte ben; beyninde fırtınalar kopan, o fırtınalara rağmen kalbi alev alev yanan. Bunlara nasıl hükmedeceğini bilemeyen ben. Beyninde her nöronu buz bağlamış ama kalbi cayır cayır yanan.

Ben nasıl baş edebilecektim beynimin katılığıyla, kalbimin cehennem ateşiyle. Bu iki zıt güçte nasıl çiçekler açtıracaktım, bilmiyorum. Gerçekler mi acı veriyor yoksa inandığım yalanlar mı kalbimi yakıyor emin bile değilim. Bir nehir gibi ağlıyordum ama sadece bir damla gözyaşım vardı. Beynim gerçekleri acımasızca, gürültülü bir şekilde kırbaçlıyordu içime. Ama kalbim anlamak istemiyordu sessizce. Bilemedim savaşım kiminle. Ben, beynim ve kalbim şimdiyse elimde kalemim. Anlatmaya çalışıyorum kendimi kendime. Kalemimin yazdığı her bir harfte yavaş yavaş çözünüyor beynimin buzları. Fakat kalbim halen patlamaya hazır bir volkan gibi. Yazdıkça daha da harlanıyordu sanki ama kendimi alıkoyamıyordum, yazmaya devam ediyordum. Eridikçe eriyen buzlarım bitmişti artık. Beynim dupduruydu. Bu hislerimi, güçsüzlüğümü yazdığım kağıt neyin hesabıydı bilmiyorum ama yok etmek istiyordum. Bunu da kalbimin ateşine atarak yapabildim sadece. Attım ve gözümü dahi kırpmadan yaktım. Küllendi kalbim sessizce, inleye inleye. O da görmüştü gerçekleri bence. Artık dost oldum kendimle, gerçeklerle. Tam anlamıyla benden ben olmuştu bu kısır döngüde.

Nermin ÇETEMEN

HİSLERİMİ YİTİRİRKEN

Kırgınlıklarımı aldılar içimden. Bende kötü bir duygu bırakmadılar. Yavaş yavaş hastalık haline geliyordu hissizlik. Duygularım gitmeye yeltendiler, izin verdim. Çünkü onun gücü beni tamamen esir etmişti. İyi kötü bütün duygularım, hepsi birden senkronize olup yok olmaya başladılar. Yavaş yavaş benliğimden kopmaya çalıştılar. İlerlediler, ilerlediler. Duygularımın yardım çığlıklarının sesi giderek azalıyordu. Karşı koyamadım ona. Bütün duygularımı hissizlikle aldattım. İstemeyerek yaptım. Aldatmada da pişmanlıklar ve -sözde- istenmeyişlikler olmaz mı zaten? Hissizlik bütün bedenimi ele geçirdi; sarmaladı ve bırakmadı. Önce ellerini boynuma doladı. Yavaşça boğazımı düğümlemeye başladı. Ayak izlerinin sesini belli etmeden iş çevirir gibi sessizliğin sesini dahi attığı düğümün içine sıkıştırarak öldürüp yok etmiş gibiydi. Hislerin sıkıştırdığı düğüm arasından çıkmayacağına emin olmaya çalıştı. Yakaladığı artık hisleri de tekrar açılmaması için sarıp sarmaladı. Açınca tekrar dönemeyeceğinden emin olmak için uzaklara götürdü onu. Açtı ve sıkıca tuttu kaçmamaları için. Bir hastalık muştası hislere en ağır darbesini vurdu. Hislerin kırmızı mürekkebi muştaya sıçrayarak hallice boyadı. Sonra yaktığı ateş de cabası. Bu hisler öyle kötü bir şekilde ölmeyi dilediler ki, acı çekmeye fırsatları bile kalmasın. Acı öyle yoğun hissediliyordu ki izlerin verdiği tarif edilemez morluklar yerine

direkt yok olmayı tercih ederlerdi. Ne zorluklarla olsa bile gitmişlerdi. Sınırların onları terk edişinin ardından bir de bu ağır gelmişti. Ama hisler gitmişti, duygular bitmişti. Ve gidenin geri gelmediği gibi hisler de geri gelmezdi. Bedenimde uzun bir süre yaşayacak bu şey “hissizlik” adını aldı.

Nilüfer TÜFEKÇİ

ÇOKLUKTAKİ YOKLUK

Kalabalığın içinde yalnızlık mümkün müdür? Bu his öyle bir illettir ki insanı çevreler bir müddet sonra. İnsanı çaresizlik içinde delirmenin sınırında dolaştırır. Atipik bir şekilde istekli olduğu kabul görür herkes tarafından. Aslına bakarsanız ben yalnızlığın iradesinin varlığına inanırdım lakin acı içinde yanılığımı fark ettim.

Günün batımı karanlık, bir imbat çıkacakmış gibi. Söylenmeyen sözler elimdeki kalemle aklıma ayna olur. Hep öyle değil midir zaten? Toplumdan sessizce dışlanan adamın elinde hep bir kalem aylak aylak gezer durur sokak lambasının ışığı altında. Kendinden başka kimseyle derdi yoktur onun. Aylardır yıkanmayan pencerelerinden başını uzattığında hava kapalıdır. Huzur bulur kimsesizliğinde ve bir yandan da aklını kaçıtır sakinlikte.

Çepeçevre bedenini saran çokluğun içinde nefes almak için kaldırır başını insan gökyüzüne. Gökte bir güvercin ağaç dalları arasında. Esir oluşu aklına düşer. Sağında solunda onu bağlayan zincirlere göz attığında çaresizlik içinde tükenir. Ölü doğmuş yaratıklar, yaşayan bedenler etrafındadır. Konuştukları şeyler kiralık elbiseler gibidir üstlerinde, istisnasız birbirine benzer. Bu farkındalığın teessürüne çare yoktur, hastalığına tedavi bulunmaz.

Sanki dünyanın ona verdiği lütufları ondan zor kullanarak almış ardından içinde bir yerlere gömmüş gibidir. Son nefesine kadar iştiyakı içinde kalır. Düşünceleri bir enkazı andırırken sosyal kötülüğün bir parçası olan ruhu mahsur kalmıştır altında. Yine de bakamaz ardına, çok iyi bilir ki kötü talih işkenceye tabi tutulanlardır. Gerçi işkence nedir? Yalnızca basit bir fizyolojik meseleden ibaret olgudur. Ölüm fermanı geçmişten bu yana yazılı olan insan için değersiz bedeninin ehemmiyeti kalmamıştır. Ruhunu acıya maruz bırakan insanın kuşkusuz kendisidir.

İzbemden bir kedi miskinliği ile gözlemlediğim bu hayat manzarası bir teşrihhaneyi anımsatır bana. Bardağın dolu tarafı gündün güne azalır ve mahkûm olan melun adam yüzündeki maskesiyle ebediyen yalnız kalır.

Nisa Ece AYDIN

YILDIZDIR UMUT

Bulutsuz bir havada gökyüzüne baktığımızda küçük, pırıl pırıl, bir sürü nokta görürüz. Yıldız koymuşlar adlarını. Çeşitli gazların birleşmesi sonucu oluşur diye öğrenmişiz. Çoğumuz yıldızları basit bir şey olarak görmüşüz. Belki de anlam yüklenecek kadar büyük değillerdi gözlerimizde. Bazılarımız gökyüzüne bakıp yıldızları hiç seyretmedi, bu duyguyu hiç yaşamadı. Bazılarımız başlarını kaldırmaya tenezzül bile etmedi.

Bir yıldızın oluşumu milyonlarca yıl sürüyor, aslında devasa olan yıldızlar bize yalnızca bir nokta olarak görünüyor. İşte yaşadığımız problem tam olarak bu. Kocaman olan mutlulukları küçükük gören insanlar hayatın kötülüğünden, mutsuzluğundan yakınıyorlar. Hep daha fazlasını istemekten küçük mutlulukları umursamıyorlar, mutsuzum demeye alışanlar mutlu olmak için çabalamıyor, hayatın renklerini göremiyorlar. İnsanoğlunun zihni körelmiş çünkü. Bir çocuk hayal gücüyle farklılıklar yaratıyor fakat yetişkin insanlar hayalden uzaklar, bir çiçeğin güzelliğine bile son derece monoton bakıyorlar. Sanki büyüdükçe hepimiz aynı gözlüğü takmışız, hepimiz her şeyi aynı renkte; aynı şekilde görmüşüz, aynı düşüncede toplanmışız, sevmeyi unutmmuşuz. Sevgisiz dünya; yaşanmaz, karanlık bir yere dönüşmüş. En mühimi de umut etmez olmuşuz.

Umut insanı ayakta tutandır. Bitti sandığında uçurumdan düşmesini engelleyendir, yoldaştır. Umutlar, bize küçük gelseler de tıpkı yıldızlar gibi kocamandırlar. Hayallerin elinden tutarlarsa hayaller gerçek olur, sevginin elinden tutarlarsa adı aşk olur, bütün bu küçük kıvılcımlar birleşip alev alınca gerçekten mutlu bir insanı oluşturur.

Yıldızların önüne bulutlar geçince o gece görünmezler, görünmeseler de oradadırlar. Bazen umutların da önüne kötülüklerden beslenen duygular geçer. Ama umutlarımız güçlü savaşçılardır, yüreğimizde bir yerlerde beklerler ve inandığımızı hissettikleri anda kötülük bulutları dağılır; iyilikler cilalanır.

Hayat dediğimiz bir yolculuk ve yollarında tümsekler, çukurlar, taşlar dolu. Bunlarla, yolda yürüdüğümüz vakit elbette karşılaşacağız. Ama içinde bazı kötülüklerle karşılaşmış olsak da hayata kötü diyemeyiz. Yolumuzda çiçekler de kelebekler de var. Ayağımız takılıp düştüğümüzde ağlamak yerine kalkıp yola devam edersek birbirinden güzel sürprizlerle karşılaşmayacağımız ne malum? Unutmayın, bu hayatta her şey ama her şey mümkün; nasıl bir ağacı meyve vermesi için sulamamız gerekiyorsa mutluluk için de kalbimizin umuda ihtiyacı var. Umut etmezsek karanlıkta kalmaya, mutsuz olmaya mahkumuz. Ama biz hayatı renkleriyle göreceğiz ve böylece yüzümüz gülecek. Şüphesiz ki umutlarımız yıldızlar gibi parlayıp yolumuz karanlık olsa da aydınlatacak, yeter ki biz inanalım.

Ömer Asaf ÖZOĞUL

ŞÂHİD OL YÂ RAB!

Kalemine cennetin mürekkebi değmiş büyük şaire bir mektup yazmak istedim, İstiklal Şairine. Asıl hitabım bu ülkenin gençliğine. İnsan olmanın sorumluluğuna yakışır bir ömür süren hafız Mehmet Akif'i anmak, anlamak ve anlatmaktır amacım. “Bir parça kımıldan, diyorum, mahvolacaksınız!” sözünü hatırlatmaktır muradım. Ben de senin gibi Kur'an'ın, vatanın, imanın bekçisi bir hafızım.

Bundan yıllar önceydi. Anadolu düşmanlarca yer yer işgal edilmişti. Asırlar boyunca muhteşem zaferler kazanmış bir milletin çocuklarının bu zillete katlanması düşünülemezdi. Anadolu'da Milli Mücadele bayrağı açılmıştı. Bu bayrağın altına ilk koşanlardan biri de sendin. İmanınla, yaşadığın hayatla, Anadolu'nun asırlık ıstırabını hisseden büyük ruhunla, küfre ve zulme karşı içinde zapt edemediğin isyanınla Milli Mücadele'nin örnek şahsiyetiydin. Asım'ın neslinin namusunu çiğnetmeyeceğine bütün kalbinle inanmıştın. Anadolu'yu karış karış dolaşarak halkı şevklendirmek için verdiğin vaazlar geliyor aklıma.

Bizler de cehennem olsa gelen göğsümüzde söndüreceğiz. Bu yolun hak yolu olduğunu bilecek ve yürüyeceğiz. Gönüllüyük.

İstiklal Marşı yarışmasında yarışmayı kazanmış ama verilen para ödülünü kabul etmemiştin. “Ben ne para alırım ne de ismarlama şiir yazarım.” demiştin.

Gösterdiğin onurlu duruş ve hayat karşısındaki sağlam duruşun geliyor aklıma. Bizler de tembellikten, cehaletten, miskinlikten kurtulmaya, Allah’a dayanıp, hikmete ram olup başka çıkar yol tanımamaya gönüllüüz.

İstiklal Marşını yazarken Taceddin Dergahı’na kapanmıştın. Aklına peygamberimiz (sav) gelmişti. Mağaraya sığındıklarında (Hz) Ebubekir’in endişelendiğini fark edince “Lâ tehzen innallâhe meanâ” “Korkma! Allah bizimle beraberdir.” sözünü hatırlamış Peygamberimizin (sav) daha büyük bir zorlukta teslim olmayışı aklına gelmişti. İstiklal Marşı’nı yazmaya “Korkma!” diyerek başlamıştın.

Bizler de korkmayacağız. Ümitsizliğe düşmemeye, sıkıntılar karşısında bütün imkânlarımızla seferber olmaya gönüllüüz.

Senden Kur’an-ı Kerim meali yazman istenmişti. Bunu memnuniyetle kabul etmiş ancak Ramazan aylarında camilerde Kur’an-ı Kerim’in Türkçe okunacağını duyunca yedi yıl süren emeğini bir çırpıda yırtıp atmıştın. Kur’an-ı Kerim’in unutulup meali ile ibadet edilmesinden çekinmen, hiç düşünmeden bütün emeğini bir çırpıda atman geliyor aklıma.

Bizler de “Asım’ın nesli” olup şartlar ne olursa olsun vatana, millete, dine, İslam’a, Kur’an’a, ilme, fenne ve teknolojiye sahip çıkmaya gönüllüüz.

Vefatından sonra cenazeni devlet sahiplenmemişti. Bayezid Camii’nde namaz için toplanan üniversite öğrencileri birkaç kişinin üzerine örtü dahi konmamış bir tabutu indirdiklerini

görmüşlerdi. Yoksul bir fakirin cenazesinin getirildiğini düşünerek bir kısım öğrenciler yardım etmek istediler. Faka tabutun sana ait olduğu anlaşılınca bir anda yüzlerce genç ağlamaya başlamıştı. Tabutunun örtüsüz olmasına razı olamadılar. Üniversitenin büyük sancağını tabutunun üstüne örttüler. Haber kısa süre içinde kulaktan kulağa yayıldı ve mahşerî bir kalabalık toplandı. Türk halkının ellerinde, göz yaşları içinde defnedildin.

Bizler de tarihini bilerek tarihinden ders çıkaran ve geleceğe sağlam adımlarla yürüyen, mazluma umut olan, düşmana korku salan, şanlı ecdadının mirasına sahip çıkan bir nesil olacağız. “Adam aldırma da geç git!” demeyeceğiz. Hakk’ı tutup kaldıracamız. Gönüllüyük.

Şâhid ol yâ Rab, şâhid ol yâ Rab, şâhid ol yâ Rab!

Rana ÇALIŞKAN

OKUMAK ADINA

Okumak nedir? Çokça konuşulur, çokça tartışılır. Okumak bize verilen en büyük servettir. Düşünemediğinizi varsayın. Ne kadar acı. Bir noktaya odaklanabilirsin çünkü sadece kendi düşüncelerini biliyorsun, hiç başka dünyalara açılmamışsın.

Okumalısın çünkü gelişmelisin.

Okumalısın çünkü senin dünyanda sadece kendi düşüncelerinin olmadığını bilmelisin.

Okumalısın çünkü kitapların bize açtığı o sihirli ve ışıltılı kapıyı yani ufkunı açmalısın.

Okumak bir gemiyle seyahat etmeye benzer. Eline bir kitap alırsın ve o seni bambaşka denizlere götürür. Farklı farklı dalgalarla yüzleştirir.

Okuyan insan kendi nefesiyle; ona verilen çiçeği büyütür.

İnsan dediğin düşünebilmelidir. Okumayan insan kendi kafesinde kanat çırpıp durur. Ne yazık ki o kafesten dışarı çıkamaz. Özgürleşemez. Özgünleşemez.

Tıpkı Anooshirvan Miondji'nin de söylediği gibi "Servet ister misiniz? Gidin bir kitap okuyun."

Recep DEMİR

BENDEKİ GERÇEK BEN

Bir anahtar var mı içimize kapadığımız kapıların? Kolu bastırıp girdiğimizde dışarıya para uğruna diktiğimiz binaların olmadığı; cimriliğin gölgesinden uzak, saygının tarlasında sevginin tadına baktığımız bir anahtar ya da tümüyle “gerçek ben’in” hâkim olduğu... Çıkarın, yalanın, akortsuz kalplerin, sarkaçlı zihinlerin olmadığı bir dünya...

Her şeyin görüldüğü gibi olmadığına emin olup bir dışı ve bir de göremediğimiz içi olduğunu kabul etmişizdir. Peki, ya bireyin “ben’i”? Bireyin benlerini bir dağın farklı yamaçlarına benzetebiliriz. Dağın bir yamacı diğerine göre daha çok güneş alır ki bu yamaçta bitki, hayvan sayısı ve çeşidi doğal olarak fazladır. Bununla beraber en cazibeli tarafı da olur. Bizim de cismani benimiz dağın güneşi çok alan yamacı gibidir ancak şunu da unutmamalıyız ki o dağ; önemsenmeyen yamacıyla var olduğu gibi biz de varlığını bilip önemini günler geçtikten sonra anlayacağımız gerçek benimizle varız. Peki, ya bahsi geçen “gerçek ben” nedir? Bir yanda benim hakikatim derken diğer yanda insan varlığının yalnız vücutla var olmadığını savunurken kullanılan tabir... Gerçek ben; ruh mu yoksa fitratla bütün olan karakter midir?

Soru üstüne soru... İşin içinden çıkılacak gibi değil. Masaldaki gibi aynaya sorsam: “Ayna, ayna, söyle bana! İçimdeki beni de!” Sükût denizinde sorulara gark olurken bir an aynaya bakıveriyorum. Üzeri sır dolu. Anlıyorum ki bu ayna öyle bir ayna ki yalan söylediğimizde açıp merhamete, herhangi bir çıkarda erdeme baktığımız; kırılan kalplerin gözyaşında boğulurken bir can simidi istemediğimiz, “gerçek beni” görüp gerçeğim böyleyse ya ben nasılım dediğimiz bir ayna.

Birden kendimi ayinedar gibi hissediyorum. İçime içime tutuyorum aynayı. Nefis mi, nefes mi? Hâkim mi, mahkûm mu? İhmal mi, ikmal mi? Araf'tayım ben. Üzerimdeki tozu silkelemeye ihtiyacım var. Saykal olmalıyım ben. Evet, evet! Bendeki “gerçek ben”i çıkarmalıyım.

Yırtmalıyım tüm perdeleri. Yıkmalıyız ortak dünyaya kurduğumuz diktatörlükleri. Beraber bakmalıyız aynaya ve tüm yüzler bir olmalı. Barıştaki melodiyi dinlemeli, emel uğruna yaktığımız canları tedavi ederken merhametteki tebessümü tatmalıyız. Dahası ben, gerçek ben olurken gönül ormanındaki yeşermeye tanık olabiliriz.

Reyyan Naz COŞKUN**YANSIMAM**

Yansımam, gerçek miydi sizce?

Aynada ya da bir su birikintisinde gördüğüm yüz; mimiklerimdeki soyut duyguları ifade ediői...

Etki etmediği halde huzur salan Güneş gibi. Kalabalıklar içinde, yalnız olduğunu fark etmeyen insanların yanılığı gibi... Nasıl, neyi yaşadığın gibi değil; hangi yönden düőündüğün gibi... Düşünmenin sana kattığı his gibi, içerdeki yanılığın gibi... Çünkü, yansımada sadece onlar var.

Sadece kendini mi görürsün yansımada? Peki ya düőüncende; çevrendeki insanların senin psikolojide hüküm sürüőlerinin hissettirdiği korku, çaresizlik ve direncin; kırılıő ve yıpranmış, tükettiği; âmâ yaptıklarından pişman olmayan o yüzünün yansıması?

Her şeyi unutun. Unutamazsınız, yansımamız size bunları son zerrenize kadar hatırlatır, acıtır.

Şimdi dön ve bak, yansımamı sana sadece gösteren somut gözlemlerle değil; bedeninin içinde, ama bedeninden ayrı o gözle bak, ruhunla hisset ve yansımamda minicik bir iz bırakanları bile iliklerine kadar yaőa, fark edeceksin...

Şimdi bunları bilerek yansımanın yalan olduğunu söyleyebilir miyiz?

Geçmişinizi unutturmayan yansımanız değil midir?

Yansımanı gör; yaşadıklarına ve herkese şükret ve özü bulma gayretine gir. Hakikatin seni mutlu edeceğini göreceksin.

Rümeysa GÜLER

BOŞLUK

İnsanlar duygusal olarak kendilerini bazen bir boşlukta hissederler. Bu durum genellikle insanların doğup büyürken ki yaşadıkları durumlar ve yaşadığı eksikliklerden dolayıdır. Aslında bu boşluklar insanların ne kadar kırılgan ve dayanıksız olduğunun kanıtıdır bence. İnsanların en savunmasız en zayıf noktalarıdır. Doldurulması kolaydır. Menfaatçi olan insanlar bu eksikliklerin yerini doldurmaya çok iyi bilirler. İlk işleri bu boşlukları sevgi ve ilgiyle doldurmaktır. Gerçek yüzlerini herkesten gizlerler. O savunmasız durumda olan insanlar genellikle o dönemde birine güvenme ihtiyacı duyarlar. Fakat karşımıza çıkan her insan bizim için doğru kişi olmayabilir. Hayatımıza giren insanın doğru kişi olup olmadığını anlamak bizim elimizdedir ve tabii ki bunun için doğru düşünmek gerekir. Fakat hayatımızda olan o boşluklar doğru düşünmemizi engeller ve istemeden de olsa hayatımıza o menfaatçi insanları sokmamıza sebep olabilir.

Hayatla ilgili boşluk duygusuna düştüğümüzde eğer çok yakın güveneceğimiz biri yoksa kendimize sarılmamız önce. Asıl niyetini belli etmeyen insanlar ilk olarak güven depolar, yara açmak için zemin oluşturmaktır bu. Öyle güzel anlatır, söylerler ki doğruyu bile unutursunuz. Sonra ilgi ve sevgiyle o boşlukları doldurmaya başlarlar. O ilgi boşluğu doldukça insanlar kendilerinin mutlu olduğunu bu insanın hiçbir zaman

yanından gitmeyeceğini zanneder. Ama aslında olan tek şey menfaatçi insanın onu ilgi ve sevgiyle manipüle etmesidir. Bu manipüle edilen süre içerisinde insanlar bazen kendi kurallarını, prensiplerini bile hiçe sayabilirler. Bu durum ilişkide tartışmalar çoğalınca kadar devam eder. Bazen o kadar kendinizden geçersiniz ki onu kaybetmemek için sayısız ödün verir ve kalbinin kırıkları ile kalırsınız. İş bu noktaya geldiğinde zaten çoktan gönül yıkıntı haline gelmiş olur. Maalesef!

Güveni kırılan insan bir daha kimseye güvenmemeye, kimseye zayıf noktalarını göstermemeye başlar, hayata karşı içe kapanır. Fakat şöyle de bir gerçek var ki güvenmeden hayatımızı sürdüremeyiz. Elbette ki birine güvenecek ve onunla iletişim kuracağız. Arkadaş, eş, dost komşu olacağız. Önemli olan karşımıza çıkan insanların bizim için doğru kişiler olmasıdır. Eğer yanlış yolda ve yanlış olduğunu düşündüğümüz bir yolculukta ise o kişileri kolayca silip atabilmeli kendi değerimizin farkına varmalıyız. ‘Hayır!’ demeyi bilmeli. Gerekğinde herkese karşı çekinmeden kendimizi savunabilmeliyiz. Döktüğümüz gözyaşlarını bizi hak etmeyecek insanlara kullanmamalıyız. Bir yerde duymuştum insanların belirli bir gözyaşı kapasitesi varmış bizi hak etmeyecek insanlara ve boş şeylere ağlarsak o kapasite erkenden dolarmış ve sonrasında bir daha ağlayamazmışız. Gerçekte ağlamamız gereken durumlarda ağlayamaz, mecburen içimizden ağlamak durumunda kalırız. Gözyaşlarımız sandığımızdan çok daha kıymetli aslında. Gözyaşı yerine gülümseme yerleşsin göz bebeklerimize.

Mutlu olmak için kimseye ihtiyacımız yok. Sadece kendiniz ve karşınızda bir aynanın olması yeter. En önemli olan da mutlu olmak şu hayatta. Tüm boşluklarıyla, eksiklikleriyle ve yaralarıyla. Ve inanın o boşluklar boşluk kaldığı zaman daha mutluyuz. Ve emin olun hep güzellikler dolduracaktır bütün eksikliklerin yerini. Yeter ki gülümseyelim

Rüveyda HANELÇİ

ROTA

Yazmak denilen bu meçhul kavramın, insan ruhunu bu denliilmek ilmek iyileştirdiğini yeni yeni fark ettiğim zamanlardayım. Meğer daha küçükken başlamış yolculuğum. İlk yazmayı öğrendiğim zaman ruhum bile duymadan ince ince işlenmiş kalbime... Her yaşın anlatacak ayrı bir derdi, ayrı bir davası varmış o kağıtlarda. Yaşıtlarımın kağıttan gemiler yaptığı zamanlarda ben sözcüklere sığınmışım. Aslında ben o ufacık dünyanın yargı mahkemesini o beyaz sayfalara kurmuşum. Kendimi orada yargılayıp orada bağışlamışım. Belki bu yüzden bu denli bağlanışım bu denli haykırışım. Bir yerden sonra, o anlamsız harfler yığnında gözyaşlarını görüyor, bağrıslarını duyuyorsun. Etrafındaki hiçbir şahsiyetin söz hakkı olmadığı o adalet terazisi, vicdanını hatırlatmaya yetiyor bile. Kimse değilsin ki; kimse sen değilken boşuna çırpınısların diyemiyor, hiç kimse. Vicdanın bağılıyor var gücüyle doğruları ve sen yıllar sonra o anlamsız sandığın sözcük yığınlarında kendini buluyorsun.

Asıl kendini bulduktan sonra başlıyor ya yolculuk. Kendi hikayemi yazmaya başladığım o an aklımda yankılanan o meşhur ses “Rota yeniden oluşturuluyor.” İşte kalemimin yazgı tahtasına değdiği zaman durdurulamaz bir akıntıya kapılıp gidiyorum yollar boyunca. Bu gürlütlü ve kalabalık çağda

bir kez daha anlayabiliyorum insanların kör taklidi yaparken anlatmam gereken sayısız şey olduğunu. Ben akıntıya karşı yüzerken öngöremediğim kayalıklara çarpıp ayaklarıma dikenler batsa da asla kaygı tomurcuklarını barındırmıyorum içimde. Neticede kalem de benim mürekkep de. “Vazgeçmek” kelimesi ise yasaklı kelimelerden biri benim dünyamda. Ben o sayısız kalabalıklardan önce kendimi infaz etmişken bu ateşi onlardan önce fitillemişken birilerinin gürültüleri kalemime takılmıyor bile. Silgim olmayabilir ama karalayıp geçmeyi çoktan öğrendim zaten. Bu kadar karanlık bir çağda insanlar sevgiye, muhabbete, güvene ihtiyacı olduğunu unutup çoktan başka hikayelere karıştılar bile...

Sefer TÜRKER

İNSANLARIN SEÇİMLERİ VE ÖZGÜRLÜĞÜ

Bir insanın dıştan bakıldığında bazı şeyleri, kendi iradesiyle seçtiğini sandığı şeyler, esasen yaşamındaki tecrübeleri tarafından ona dayatıldığını anlamadan yaptığı seçimlerdir. Dolayısıyla hayatta gerçekten özgürce yaptığımız bazı seçimleri aslında biz yapmıyoruz. Ali Şeriatî bizim bu seçimlerdeki etkenleri dört tane belirleyici unsura, onun deyişiyle zindana benzetmiştir. Birinci zindanda irade sahibi, bilinçli ve yaratıcı insan, ilk zindanın yani doğanın baskısı altındadır, bu zindanın tutsağıdır. Natürallizm (tabiat) temeline dayanmaktadır ve oldukça önemli bir gerçeklik payı vardır. Örneğin çirkin insanlar Kutsal Kitapta bahsedildiği gibi “doğal sevgiden yoksun” olduklarından doğanın bu kötülüğünü aşmak için ya başarılarıyla ya da kötülükle insanların onlara karşı hoşgörüsünden kurtulmaya çalışırlar. İkinci zindan ise tarihtir. Emerson’a sormuşlar: “Tarih nedir?” Emerson da bunu duyunca “Tarih ne değildir ki?” diye yanıt vermiştir. İnsanın içinde bulunduğu toplumun geçmişi onu her yönden etkileyebilir. Baktığımızda Türk bir ailede yetişen çocuğun Türklere yakışır bir şekilde davranması beklenir yani cesur, merhametli olmalıdır. Bunun sonucunda tarih baskısı dediğimiz kavram ortaya çıkar. Üçüncü zindan ise toplumdur. Türkiye’nin toplumsal sistemi, sınıf ilişkileri, ekonomisi, değişimi ve dönüşümü ve buna benzer şeyler benim üzerimde etkili olabilir. Dördüncü zindan, zindanların beteri. Diğer üç zindanın farkındayız ama dördüncü zindan anlaması en zor

zindandır çünkü bunun farkına varamayız. Bu zindanda insan acizdir. Bu zindan “kendim”dir. Bu zindandan çıkmanın bir yolu vardır. ‘Aşk’ tır o yol. Aşk bizi kendimizi yadsımaya, kendimize baş kaldırmaya çağırır. Diğer zindanlardan çıkmanın yolu ise bilimdir. İlimi öğrendikçe toplum düzeni, tarih, doğa kurtulur.

Her ne kadar üzerimizde bu etkilerin yansıması olsa bile Platon’un mağara alegorisinde bahsettiği filozoflar gibi kendimizi zincirlerden kurtarıp ne kadar zor ve acı verici olsa da yüzlerimizi cesaretle ışığa dönerek hayatın gerçek anlamını ve doğruyu görebilirse seçimlerimizde biraz daha özgür oluruz. Platon’un irade özgürlüğü anlayışı Sokratesci çizgide gelişir. Platon için de erdem bilgiye dayanır ve erdemli yaşayan mutlu olur. Sokrates’in bu savını Platon da sürdürür. Özgür davranış ahlaka uygundur, özgür olmayan davranış ahlaka aykırıdır. Böylece özgürlüğünün varlık alanı ortaya çıkar: Ahlak. İnsanın seçme özgürlüğü burada önem kazanmaktadır. İnsan doğru olan ile doğru olmayanı ayırabilecek güçtedir ve bu gücünü kullanmalıdır. Platon Menon diyalogunda bunun örneğini verir. Platon’a göre seçme özgürlüğü insana bir sorumluluk yüklemektedir. İnsan önce doğru bilginin yolunu seçecektir, sonra o yolda yürüyecektir ve o yolda yürüdükçe birey hem ahlakça yetkinleşecek hem de mutlu olacaktır. Böylece Platon felsefesinde irade özgürlüğü, yaşama yolunu seçme özgürlüğü olarak ortaya çıkmaktadır. Devlet, bireyinin bu yoldaki çabalarında ona destek verir. Bireye verilebilecek en iyi destek eğitimidir. Eğitim olmadan irade özgürlüğü rastlantısalıdır. Zaten bu dünyada tamamen özgür bir seçim yapamayız ama eğitim buna katkıda bulunur. İnsanın özgür bir seçim yapması için benim tanımım ile hiçbir şeyin olmadığı sadece insanın kendisinin olduğu bir ortam gerekir. Hiçbir şeyin olmadığı bir yerde insanı etkileyecek bir güç de olmaz. Şu anki şartlara bakarsak bu imkansız bir olgu gibi görünür. Oturduğumuz sandalyenin renginden tutun, odanın ışığı bile bizi etkiler.

Felsefede benim bahsettiğim şeyler aslında bir kavrama da oturtulabilir. Özgür irade asırlardır felsefenin konusudur. İrade özgürlüğü; insanın istemelerinin, kararlarının kendine ait olmasıdır. Bu, insanın sahip olduğu bir kuvvettir. Ne var ki, hayvanların güdüsel davranışlarında olduğu gibi bir içten zorunluluk değildir. Özgür irade insanın sahip olduğu bir olanaktır. Birey bu erki az veya çok kullanabilir ya da kullanamaz; kimileri yetesiye kullanırlar, kimileri iyi, güzel, doğru olanı bilmesine karşın değişik nedenlerle buna uygun davranamazlar; çoğu zaman doğru olan kararı verir, ona uygun davranışı gösteremezler. Öte yandan irade özgürlüğünü kısıtlayan, engelleyen ve hatta ortadan kaldıran değişik güçler bulunmaktadır. Yukarıda bahsettiğim dört zindana ek olarak da Spinoza'nın Etika'da ele aldığı duygulanımlar (affektionlar), Kant'ın aydınlanma bağlamında ele aldığı geleneklerin veya alışkanlıkların rahatlığına kendini bırakma gibi. Özgür iradeye karşılık ise determinizm denilen bir kavram ortaya çıkmıştır. Spinoza deterministti. Dünyada bir nedensellik akışı görüyordu. Her şeyin bir önceki şeyden kaynaklandığını ve nedensiz bir şey olmadığını savunuyordu. Yani determinizm günlük hayatta yaptığımız seçimlerin belli bir kurala dayandığını ve kendimizin yapmadığını söylüyordu. Özgür irade kavramına tamamen ters olduğundan çatışması normal olsa gerek. Ben ise bazı seçimleri insanın kendisinin yaptığını, bazılarını ise Spinoza'nın dediği gibi belli bir kurala göre yaptığını düşünüyorum. İnsanların; hayvani güdüleri, yani doğadan gelme, bilincine yerleşmiş, kendiliğinden olan duyguları birbirine benzer. Seçimleri aynı olur ancak bunun yanı sıra insan, özgür iradesiyle belli bir ölçüde kendisini yapılandırabilme ve oluşturabilme potansiyeline de sahiptir. Bu noktada özgür bir seçim yapma olanağı oluşur. Özgür irade başka bir eldedir. Onu temsil eden makine de onun doğuştan gelen eğilimi ile eğitim ve çevre eğilimi etrafında inşa edilen karakterindedir.

Seher BÖLÜKBAŞ

ARAYIŞ

Hayat ne kadar acayip değil mi? Bunca canlı, bunca insan bir gün ölmek için doğuyor ve bir gün öleceğini bilerek yıllarca yaşamak için mücadele veriyor. Aldığımız her nefesin yarısı yaşamak için mücadele veriyor. Aldığımız her nefesin yarısı yaşamak için mücadele veriyor. İnsan öldükten bir süre sonra adı bile hatırlanmaz. Yaşadığımız bunca şeyi bir gün kendimizle birlikte ebediyete götürürüz. Peki, neden adımızın bile unutulacağı bu dünyada yaşamak için yıllarca cefa çekiyoruz? Benim çok sevdiğim bir söz vardır “Bu hayatta unutulunan değil, iz bırakan ol.” Örnek verecek olursak; bir yazar düşünelim yazdığı kitapları binlerce, milyonlarca insan okuyor. Bu yazar öldükten sonra da kitapları okunmaya devam edecek. Kendisi yaşamasa bile yazdıkları okundukça, maneviyatıyla var olacak. Var olduğumuz bu dünyada yazdığımız, çizdiğimiz, yaptığımız ve bizden sonrakilere bıraktıklarımız bizim maneviyatımızın temsili olacaktır.

Hepimizin hayatta bir amacı vardır: hayallerimiz, planlarımız, arzularımız... Hayat hepsini bize altın tepside sunmaz. Hayali hayal yapan zaten ulaşılması zor olmasıdır. Onun için çabamız, onu bizim için daha cazip, daha tatlı yapar. Onlara ulaşmak için belki günlerimizi belki yıllarımızı harcarız. Öyle de ihtimaller vardır ki bu hayaller bir bir kursağımızda kalır, hevesimiz kaçar. Doğru zamanda vazgeçmek hayat kurtarır ama önümüze çıkan

ilk zorlulukta da vazgeçmemek gerek. Çok güzel bir söz eklemek istiyorum “Zorlayınca olmaz. Nasipse olur. Ama zorlamadan da nasip olmaz. Çünkü kader gayrete âşıktır”.

Hayat insanın karşısına her zaman iyi şeyler çıkartmaz. İyinin değerini bilmek için kötü ile bir şeyin varlığının kıymetini anlamak için yokluğu ile sınanırız. Böyle olmasa ne iyinin ne de bir şeyin değerinin önemi kalırdı. Canımız da öyle. Bazen öyle zamanlar gelir ki canımızın bile gözümüzde bir önemi kalmaz. Ölümü bir kurtuluş ve bu dünya telaşının sonu olarak görürüz. Ölüm bir kurtuluş mudur, bir son mudur? Bence hayır ölüm de doğum gibi bir başlangıçtır. Yaşamamız için yaratıldığımız bu dünyada neden ölmek için bahaneler arayalım ki, bunun yerine yaşamak için bahaneler bulalım. Bu koskoca evren, eşsiz dünya ve bunca nimet bizim için yaratıldı bunca güzelliği bırakıp ölümü arzulamak sizce de biraz nankörlük olmaz mı? Hayat kısa, kuşlar uçuyor...

Sena KAĞNICI

FELSEFENİN TİK TAKLARI

Günlük hayatımız genel anlamıyla kuvvet, sistem ve olgularla ilişkilerimiz üzerine kuruludur. Oysa bu ilişkiler yumağı, bünyesinde barındırdığı tüm karmaşa ve gizliliğine rağmen pek çoğumuz için mühim bir merak konusu teşkil etmiyormuş gibi gözükmektedir. Şüphesiz ki bu durumun esas nedeni hayatımız süresince mevzubahis olgu ve kuvvetlere tabi olmamız, tüm ön kabullerimizin yine onlar içerisinde vücuda gelmesidir. Devr-i Âdem'den bu yana insanlığın zihnini kurcalayan bu olguların başındaysa tüm bilinmezliği ve haşmetiyle bittabi “zaman” gelmektedir.

Zaman, yaşamımız süresince çokça kullandığımız ancak mahiyeti üzerine yeterince düşünmediğimiz- belki de düşünemediğimiz- bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu husus, zamanın deneyimlenebilirliği ve kanıksanmışlığı göz önüne alınırsa kolayca gerekçelendirilebilir. Zira felsefenin çoğu sorununun aksine zaman, insanın yanı başındadır; zamana erişmek ayrıca bir çabayı gerektirmez. Bu yönüyle zaman bir şehir silüetine benzetilebilir; şehrin sokaklarındaiken bir bütün olarak bulunulan mekân duyumsanamaz, çünkü görülen, gözlerin seçebildiğiyle sınırlıdır. Ufkun ötesi özne için bir gizemdir, öznenin tam anlamıyla nerede bulunduğunu kavrayabilmesi; eline şehir haritasının geçmesine bağlıdır. Böylelikle şehrin

giriftliğine şahit olma imkânını kazanır. Önceleri kişiöğlü için sadece bulunduğı sokaktan ibaret olan şehir, artık büsbütün elinin altındadır. Zaman üzerine sorulara cevap ararken de benzer bir yol izlenmeli, zamanın mahiyetine zamandan uzaklaşarak erişilmelidir. Oysa hayatın içine ilmek ilmek işlenmiş olan zaman buna imkân tanımamaktadır. Şeyi, olguyu, varlığı tahayyül ederken dahi kendisine mecbur olunan zaman, bir bakıma tüm bu sayılanların yaratıcısıdır. Eş deyişle dünyayı alışılan şehreye bürüyen ve gerek evren gerekse insanın tabi olduğu zaman olgusu; ardında pek çok çelişkiyi barındırmakla beraber üzerine düşünülmesi icap eden mühim bir felsefi konudur. Bu mecburiyet, tahmin edileceğı üzere tarih süresince filozofları zaman üzerine düşünmeye sevk etmiştir.

Hakkında sayısız görüş ortaya atılan “zaman” kavramı, filozofları ortak noktada buluşturma istidadına henüz erişmemiştir. Yine de bu konuda ileri sürülen fikirleri genel itibariyle Antik Çağ’ın ışığında Aristoteles ve Orta Çağ’ın meşalesini tutan Augustinus’un felsefesi itibariyle iki ana başlık içerisinde inceleyebiliriz.

“Herakleitos’un nehriyle” başlayan değışim ve dönüşüm esaslı felsefe, zamana yönelik sorunlara cevap aranırken de sıklıkla kullanılmıştır. Bu hususta ismini zikretmek gereken başlıca düşünür hiç şüphe yok ki Aristoteles’ten başkası değildir. Aristoteles’in zamana yönelik tutumu; devinim, doğanın dönüşümü ve varoluşun hareketliliğı esaslarına dayanmaktadır. İnsan etrafa baktığı, çevresini gözlemlediğı taktirde sürekli bir hareket, değışim ve dönüşümle karşılaşmak durumundadır. Şu hâlde zamanla hareketin (değışim, dönüşüm, devinim...) eş kökenliğine ve eş zamanlılığına yönelik çıkarımlarda bulunulabilir. Zamanın göreliliğı ve sınırlayıcı bir kıstasa yönelik ihtiyacı da değışim olmaksızın zamanın ayırdına varılamayacağı adına önemli bir delil teşkil etmektedir. Oysa ne

zamanla hareket aynı şeydir ne de değişimle zaman. Aristoteles'e göre hareket, değişken ve bulantılıdır; zamansa sabit ve dingin. Dolayısıyla değişimin zamanla bir ilişkisinin bulunduğunu ancak bu ilişkinin bir eşitlik ya da ayniyet mertebesine erişmediğini ifade edebiliriz.

Asıl sorun, zamanın gerçekten de hareket öncelikle bir tutumla incelenebilir ve incelemeyeceği, dahası zaman denen kavramın cidden de stabil olup olmadığıdır. İşte tam olarak bu noktada karşımıza Augustinus ve zamana yönelik felsefesi çıkmaktadır. Aristoteles'in uzunca bir süre kendine taraftar bulan kadim zaman felsefesi, Augustinus için hatalı ve reddi gereken bir yaklaşımdır. Augustinus'a göre dünya ve hatta evrende devinim teşkil eden yahut hareket içerisinde olan herhangi bir varlığın bulunmayışı dahi zamanın mevcudiyetine engel değildir. Zamanı kavramaya yarayacak olan "değişim" salt fiziksel bir olgu olmaktan ziyade insanın zihninde de zuhur eden ve aslına kıyasla farklılaşmış özellikler bulduran bir durumdur. Filozofa göre zamansal gerçeklik aynadaki akitir, aynanın karşısında duran nesne değil. Bu görüşün temel nedeni, zaman kavramını açıklamakta fiziksel dayanakların yetersizliği ve böylesi salt fiziksel açıklamaların imkânsızlığıdır. Şu hâlde böylesi felsefi sorgulamalarda Edmund Husserl'in deyişiyle içsel zamanın esas alınması gerektiğinden ve bu içsel zamanın bileğe takılabilen ya da duvara asılabilen cinsten hiçbir saatle ölçülemeyeceğinden dem vurulabilir. İçsel zaman, öznel ve çoğu zaman tesadüfidir. Bunun bir izdüşümü olarak Aristoteles'in felsefesinin aksine zamanın farklılaşmaya, değişmeye ve buğulanmaya müsait olduğu görülebilir.

Zamanın mahiyetine yönelik bu felsefi tutumlar, esasında temel bir ortak nokta etrafında birleşmektedir: insan. İnsanın fikri, hayatı, duygusu ve bilinci olmaksızın ne zamandan ne de derin anlamından söz edilebilir. Şüphesiz ki zaman; insan

üzerinde bir tahakküm gücüne sahiptir lakin bu, zaman ve varlık gibi kavramların esas kâşifinin bilinç yani insan olduğu gerçeğini değiştiremez. Zamanın ya da başka herhangi bir olgunun mahiyeti üzerine düşünmeden önce insanın anlamı ve “nasıl” ı üzerine düşünmek mecburidir. İnsanın kendi “nasıl” ı ve amacının farkına varmasıysa ne ilginçtir ki zamanla, felsefeyle sağlanacaktır.

Sima KIRIKÖZ

GECEİN KARANLIĞI

Güneş gözden kaybolurken, ay ve yıldızlar semadan yer kaparken biter gündüz. İşte o vakitler başlar gece. İşte o vakitler ortaya çıkar derin düşünceler, korkular, acılar, hüznler, sırlar, gönülde gömülü kalmış yaralar veya tatlı bir gülümseme. Köşesinde bekleyen bu duygular, bizi biz yapan geçmişimiz, neden gece ortaya çıkar hiç düşündünüz mü? Gece mi çağırır yaralarımızı, korkularımızı; yoksa yaralarımız mı çağırır geceyi? Tek kaldığında anlıyor insan, işte o zaman düşünüyor tüm gün yaptıklarını, o an fark ediyor güldüğü şeylerin korkuları olduğunu. Dertleşmek, anlatmak, bazen haykırmak hıçkırığa hıçkırığa ağlamak istiyor; ama sadece gecenin sessizliğine bırakabiliyor kendini, sadece yıldızlara gülümsemeye yetiyor gücü. Biz genelde fark etmeyiz ama gecenin karanlığı içine çeker insanı. Bazen rüzgârın gizemli uğultusu eşliğinde, bazen köpeğin havlama sesiyle yeni kararlar aldırır. Düşünün yaşamışsınızdır, gece tüm karanlığıyla, tüm gerçekliğiyle sarsıyor, aydınlatıyor bizi. Gündüzün oyunlarından, insanların gürültüsünden ve beynimizde dolaşan bin bir türlü düşünceden uzak sadece gerçekler, yıldızlar, gecenin içinde tek başımıza yaşadığımız hüznlerimiz ve korkularımız.

Nur Hayat Şuara'nın dediği gibi: "Gece diyorum... Ne güzel kucaklıyor hüznüleri, ya yalnızlık? Siyah bir iplik gibi sarıyor yürekleri." Gece de o misal örtüyor kara pelerininini üstümüze, sarıyor sarmalıyor bizi.

"Gece mi çağırır yaralarımızı, korkularımızı, yoksa yaralarımız mı geceyi?" Oğuz Atay'ın da dediği gibi "geçmiş geçmezmiş efendim" yaralarımız, hüznlerimiz, korkularımız ortaya çıkmak için geceyi bekler. Ruhumuz yüzleşmek ister acılarla, korkularla ve bu yüzden seslenir derinlerden geceye. Bilir ki gece onunla dalga geçmez, sırrını hep saklar. Bilir, yıldızlar en iyi dert ortağıdır. En iyi bildiği şey şudur; gece bir karabasan misali üstüne çökse de giderken beraberinde dertleri, acıları da götürür.

Sude KARAKUŞ

ANKARA ÜZERİNE

Ankara soğuk ve grilikten ibaret olsa da vazgeçemiyorum ondan. Çoğu kişi sevmese de ben huzur bulurum. Hangimizin yaşamı tozpembe ki... Her taraf bina, her taraf başka bir hayat. Mesela Kızılay'da bir caddede yürürüm, yere oturup ağlayanlar, kahveye gelmiş insanlar, tek amaçları olan iyi bir gelecek için çabalayan gençler, mendil satarak geçimini sağlamaya çalışanlar, elinde son model telefonla gezinen snoplar ve Ankara hakkında hiçbir bilgisi olmayan sığınmacılar görürüm. Ne demişler yer damar damar insan çeşit çeşit. İstanbul gibi bir boğazı veya Trabzon, Rize gibi bir doğası yok ama seviyorum burayı. Tekrar doğsam yine Ankara'da doğmak isterdim. Ankara'nın grisi bir başkadır, ben onu düşümde renklendiririm. Gökyüzü ne renk olsa bugün yumuşak mavi tonları mı yoksa gökyüzünde kapkara bulutlar mı? Mavi olsun bugün. Evden çıkarım, oradan da kaleye geçerim ve huzuru bulurum. Grinin en güzel tonunu burada görürsün, soğğun en yakıcı fakat bir yandan da tatlı bir üşüme veren halini Ankara'da hissedersin. Aşkların en güzelini Ankara'da yaşarsın. Benim için arkadaştır burası. Bana sorsalar bir şehir olsan hangisi olurdun diye Ankara derdim.

Sudenaz KOÇ

UTANMA

İnsanların yaratılış gereği her duyguyu yaşayabilen bir varlık olduğunu söylerler lakin utanma duygusu yalnızca güzel insanlara mahsustur. Yaptıkları her ne olursa olsun gerçek bir utanç duyan sadece iyi kalpli ya da kalbi iyiliğe yatkın biridir.

Çirkin insanların yaptıkları iğrenç şeylerden sonra utanç içinde kıvrılmaları -artık bunu yapan bile kalmadı-bana son derece komik gelir. Aslında bazılarının sahte bir utanç içinde olduğunu hemen anlarsınız. Sadece kısa bir özür hafifçe başını yere eğme ya da bazıları bunu bile yapmayıp hafif sırıtanlar bile var. Oysa güzel bir insanın utanç duygusu böyle mi olur. Kendini nereye konacağını bilmezler değil yüzlerine bakmak konuşmak dahi zor gelir onlara.

Sueda DEMİRTAŞ

SİZCE SEVMEK BİR SON MU? YOKSA BİR BAŞLANGIÇ MI?

Belki kiminin sonuyken kiminin başlangıcıdır sevgi. Kiminin kutup yıldızıyken kiminin bataklığı. Kiminin güneşiyken kiminin gecesi. Kiminin doğuşuyken kiminin batışı. Bunu böyle benzetebileceğim birçok örnek var. Ama hepsi aynı şeyi anlatmak önünde.

Sebebi budur belki sevginin herkeste tanımının farklı olması. Sevgi tanımdan değil tanım sevgiden dünyaya gelir.

Sevgi deyince kiminin aklına şen kahkahalar gelirken kiminin aklına sevgisizlik gelir. Sevgisizlik sevgiden doğar bir kavram aslında. Sevginin hatırlattıkları herkeste farklıyken sevgisizlik herkeste aynı şeyi hatırlattırır.

Sebebi bu yüzdendir belki sevginin belli bir tanımı yokken sevgisizliğin belli bir tanımının olması gibi...

Sultan ŞAHİN

DENİZE GİREMEM

Denize giremem! Denize giremem çünkü deniz boğar beni. Çekiverir bir anda en dibine. Daha ne olduğunu anlamadan çırpınıırken buluveririm kendimi. Deniz durulur, çırpınışlarım son bulur. Deniz miydi bana yenilen? Yoksa bu vazgeçiş bana mı aitti?

Denize giremem! Denize giremem çünkü çırpınışlarım seni hatırlatır her defasında, gözlerin düşüverir aklıma, unutturur bir anda en dibe batışımı. Kim bilir, belki balıklar bile acıyordur bu aciz halime.

Denize giremem! Denize giremem çünkü almaz beni içine, sığdıramam kendimi o engin maviliğe. Herkesi kendine saklayan denizin bir bana yeri olmadığındandır belki de. Suç muydu yüzmek istemek? Evet, en büyük suçtu bile bile denize girmek.

Şeyma KOÇ

YARA

“Bakma öyle!” derdi hep. “Bir yabancıymışım gibi bakma! Başı okşanmamış küçük bir çocuk gibi sığınma eteklerime, benden korkularını sarmamı bekleme!” Neden diye sorardım hep kendime. Bir yalnızlığı en iyi başka bir yalnızlık gizlerdi bana göre. Öyle olduğunu söyleyerek avuturdum kendimi. Zaman ancak öyle rahat bırakırdı uykularımı. Geçmeyen ne yalnızlığı vardı acaba? Ne yarası vardı kabuk tutmayan, merhem fayda etmeyen? Kimse niye tutmamıştı ellerini, uçurtmasını neden alan olmamıştı ağaçtan? Kendime sorup da cevabını alamadığım ne çok soru var. Aynanın karşısında umutsuzca, acıyarak baktığım ne çok yara var. Şimdi hepsini ben sarıyorum geceleri. Yerlerini de ezberledim. Elimi her attığımda daha az acıyorlar artık. Kabuklarını soymuyorum mesela. İzleri geçmedi hâlâ, geçmesinler. Onlar da öğrenir belki zamanla iyileşmeyi. Zaman belki onların da üstünü çizer. Belki onlar da balkonda yağmurdan sonra, kurutulmuş biberler gibi beklemezler artık. Kim bilir, babası işten gelince onunla oyun oynasın diye can atan çocuklar gibi hop etmez yürekleri. Ne bileyim zamanla alışırlar işte. İsteseler de istemeseler de zaman, yaralarımı pis emellerine alet etmekten vazgeçer. Bir sahilde denk geliriz mesela aniden. Arkamdan seslenirsin. Galata’ya çıkarız birlikte. Yıldızlar şahit olur, biz şair oluruz. Gözlerin nutkumu kesmeyi bıraktığında ve ben yüzündeki çizgileri saymayı bıraktığımda

Galata'nın o meşhur efsanesi gerçek olur. Sen ve ben diyemem buna. İncim kalmadı o kadar. Belki bir adam çıkar bana benzeyen, yüreği ve sevgisi benim kadar büyükse şayet cebinden bir yüzük çıkartır. Karşısında bir kadın seni andıran, kirpikleri kendinden de gösterişli, dik başlı, gözleri mağrur "evet" der adama. Belki sahi, belki yalandan... Alkış tutarız senle ben. İlk defa birlikte bir şeyi becerebilmişiz gibi haksız bir gururla. Sen yine uzaklaşırsın oradan. Seninle beni defalarca göz göze getiren, şimdi başımı biçare eğerek geçtiğim bu sokaklar tekrar ayrı ayrı çıkmazlara sokar bizi. Dünyanın kulağa en güzel gelen ve en imkânsız ihtimali gerçek olursa eğer ve kafama bir piyano falan düşerse ya da aynı olasılıkta, tekrar bir yerde denk gelirsek o zaman bir kitap hediye edersin bana da. İçinde sana dair notlar olan. Adamla kadın sakın kavuşmasın ama. O kitap bizim olmaz sonra. Ben kitaplığımda yer bulamam, kitaplığı boşaltırım. Anısı olan yüzlerce kitaba ayıp olur. Sen yokken hatırımı kim sorar onlardan başka. Ne demiş şair:

“Şimdi elinden tutmak istesem kesin tanıdık biri görür bizi, arayıp sesini duymak istesem telefonun şarjı biter kesin, gelip yanına öpmek istesem hastasıdır, bir filme gitmek istesek beraber arka koltuklar dolmuştur çoktan, senle buluşmak istesem en beğendiğim kıyafetlerin kirli olacağı tutar, yağmurda yürümek istesek el ele, güneş çıkar aniden, şimdi seni sevmeye kalksam gideceğin tutar gene...”

Bu kadar imkânsız olacak ne var diye kızarım kendi kendime. Babam gelir aklıma. Ne var çehreni bu kadar çatacak, ne var bizi bırakıp gidecek. İlkokulda öğretmen babanıza mektup yazın dediğinde dayıma mektup yazacak kadar kimsesiz bırakacak ne var? Diye kızarım. Ama sen de anlamazsın. Olmadığın yerde kalbimin boşluğunu, sana tutunmak için çırpınan dalımı kıran sen nasıl anlarsın, neyi anladsın ki bunu da anlarsın!

Bazen sabah uyanınca aynaya bakıyorum, şişen gözaltı torbalarımın sebebini merak ediyorum. Uyusam da geçmeyen uykum acaba geçecek mi diye ümitsizce düşünüyorum. Düşünüyorum, evet. Yüreğimizde gerçekten ne olduğu bilinseydi kaçımız affedilirdi. Kaçımız tekrar âşık olabilirdi?

Bazen sokağa çıkıyorum yavru bir kedi takılıyor peşime, aldırmiyorum. Senin kedin geliyor aklıma. Yanına gelince beni kıskanıp sana sırnaşması geliyor. Devam ediyorum sonra bir kahveciye gidiyorum, kitabımı açıyorum. Sana benzeyen biri geçiyor önümden, oradan da kalkıyorum. İki büyük balık, biraz peynir, bir de kavun alıp evime gidiyorum, masayı kuruyorum. Karşımda otursan ne konuşurduk diye düşünüyorum, belki de hiç konuşmazdık. Kim bilir? Ben senin yüzündeki çizgileri sayardım yine. Yüzünü ezberlerdim. Sen de bir şarkı açardın radyodan. Saatler ilerledikçe arkada çalan şarkıya dönüşürdün.

İmkânsız birkaç hayalden ve üzücü birkaç anıdan fazlası değilsin artık. Bende bir yerin yok. Her şeyim değilsin, zaten öyle miydin muamma. Ama ben yine de ayaklarımın bağı her çözüldüğünde sana koştum, kollarımın boş olduğu her saniye fotoğrafına sarıldım, çalan her kapıyı senmişsin gibi açtım. Sana söylemedim belki ama dinlediğim her şarkı, okuduğum her kitap senin içindi.

Şimdiyse geride sadece bir şarkı çalıyor:

Hayatta hiçbir şeyim az olmadı senin kadar

Hiçbir şeyi istemedim seni istediğim kadar...

Bir şarkı başlarken bir şarkı bitiyordu.

Ve sen benim başa sarıp sarıp dinlediğim o şarkının son nakaratıydın...

Tuğba ÖZCAN

BÜYÜDÜK!

Çocukken hep büyümek isterdik. Boyumuz uzadıkça kendimizi büyüdük sanardık. Mahalle aralarında top oynar, bir çikolata için ağlardık. Şimdi büyüyüyoruz, dertlerimiz, sorumluklarımız artıyor. Şarkıların bile anlamları değişiyor, yeni anlamlar yükleniyor. Zamanında abla, abi dediğimiz insanlar bizdik artık. Çocukken bir oyuncakla kandırıldık, platonik olduğumuz kişilere mektup yazardık. Ama artık küçük değildik. Büyüyordum kolaylıklar bana artık daha zor geliyordu. Düşünüyorum da geçmişten bu yana neler geçti neler! Çocukken hep yetişkin olmanın hayalini kurardık. Yetişkin olunca özgür ve bağımsız olucağımızı düşünürdük. Şimdi tekrar çocuk olmak istiyoruz. Sorumluklara ve kurallara daha bağlı kalıyoruz. Hayatın oyundan ibaret olmadığını, bu dünya da kötülüklerin ve savaşların da olduğunu öğrenmeye başladık. Çocukken kavanoza topladığımız misketleri, bez bebeklerimizi rafa kaldırmıştı artık. Ne ayrılıklar ne aşklar ne bitişler, ne başlangıçlar, ne sonlar, ne hüznler, ne sevinçler, ne mutluluklar, bırakıyorduk arkamızda...

Arada bir durup çocukluğumuzu düşünür ve “Ne güzel günlerdi!” deriz. Geri dönüşü yoktu, anılar kalmıştı sadece.

Zaman geçiyor... Hoşçakal çocukluğumuz, çocukluğum artık sadece fotoğraflarda bir anı olarak kalacaksınız.

Yeşim KÜTÜK

CEHALET

Cehalet bir insanın başına gelebilecek en kötü şeylerden biridir fikrimce. Bu yüzden cehaletten de cehalete tutulmuş insanlardan da korkarım. Bir tedavisi olmasına rağmen tıpkı kanser gibi insanı yavaş yavaş yiyip bitiren bu marazdan bu yaşıma kadar hep kaçtım. Bilmiyorsam susarım, bilmiyorlarsa sustururum. Bu yapılması gerekendir aslında, çünkü neresinden bakarsak bakalım cahilce konuşan insanlar hem toplumu hem de kendilerini tehlikeye atan insanlardır. Cehalete tutulmuş insanlar neden diye sormazlar. Sadece inkâr ederler ve kendi bildiklerini okurlar. Kendinizi bu halde bir düşünün! Başka insanların fikirlerini kendine göre bomboş yorumlayıp orada burada anlattığınızı... Ne kadar acınası değil mi?

Cehalet bir hastalıktır dedik. Öyledir, mutlaka öyledir. Cehalet insanlığı pençesine almak için an kollayan şeytandan daha hızlı bir güçtür belki de. Bilemeyiz bunu! Cehaletin pençesine düşmüş orada yaşamayı öğrenmiş insanlar ne olduğunu bilmedikleri acılar çekebilir. Zor olsa da bundan kurtulmayı denemeyip, kendi hayatlarına bu lanet hastalıkla devam eden insanlar kendilerini mutlu sanabilir... Onlara zaman vermeliyiz, çünkü zamanla bir şeyler fark edince anlayacaklar. “Biz bu hastalığa nasıl düştük!” diyecekler.

Zaman geçecek yine cehaletin pençesine düşenler birkaç kelime edecekler ama bu eskisi kadar can sıkmayacak. Çünkü dünyada bu hastalığa yakalanmayan kimseler yoktur. Kanserden örnek vermiştim. Kanser olanların umuda ihtiyacı vardır, ileri seviyede olmayanların ise hem umuda hem de tedaviye... Cahiller için de geçerli bu cümlem. Mücadele için umuda, zamana ihtiyaç var. Her konunun bileni bilgini olamayız. En az birkaç konuda cahilizdir. Cehalet bende de var. Bunu biliyorum ve kabul ediyorum. En azından bunu bildiğim için bilmediğim konularda konuşmamaya ve tedavi olmaya yani öğrenmeye çalışıyorum. Bu bir statüdür bana göre.

Anlatmak istediğim, vurgulamak istediğim de buydu zaten. Cehalet mağduru insanlar daha doğrusu cehalet mağduru olup da iyileşmeye çalışmayan ve fikirlerini, kararlarını güncellemeyen insanlar günün sonunda sadece tarihin derinliklerinde silinip kaybolacaklardır... Ama diğerleri yani bizler, umutla tedavi olmaya, öğrenmeye, kalplere hoşluk, tarihe iz bırakmaya çalışanlar, yaşayacağız. Fikirlerimizle hep yaşayacak...

Zehra CANBEK

ANKARA

Ankara... Gürültülü ve yorucudur Ankara. Yüksek binalar arasında gürültülü caddelerdeki sessizliği arar insanlar. Peki, bulan var mıdır bu sessizliği, huzuru? Kimisine göre çok ruhsuz ve yalnız gelir benim Ankara'm. Bense onların ruhsuz gördüğü bu şehre ayna tutarak ruhunu görmeyi öğrendim. Karanfil sokaktaki çiçek kokuları, hiç bitmesini istemediğimiz keyifli metro sohbetleri, her sokak başında size kendini sevdirmeyi bekleyen kediler... Aynı insanlarla aynı yere defalarca gitseniz de sıkılmamaktır Ankara. Bazen ise insanlar değil bu sokaklar eşlik eder sizin yalnızlığınıza. Herkes bırakır sizi ama Ankara sizi bırakmaz. Sürprizlerle gösterir sıcaklığını.

Gün doğumu ya da gün batımına hayrandır çoğu insan. Bu güzelliği sergiler size Ankara Kalesi. Türkiye'nin merkezi, meclisi, Anıtkabir'i, şanlı istiklal marşımızın yazarının maneviyatı... Eski tarih, yakın tarih iç içedir burada. Taşradan, Batıdan, Doğudan hatta yurt dışından, her kültürden, her inançtan insana ev sahipliği yapar. Bazıları gitmek ister bu şehirden. Fakat bu şehir bana çok şey öğretti. Gitmek istesem de gidemem artık. Tutsak kalmış gibiyim sende Ankara.

Zehra YEMENOĞLU

GÖSTERİŞ TAKINTISI

“Evler içinde yaşayalım diye inşa edilir, onları seyredelim diye değil.” Yıllar, yıllar önce ne güzel söylemiş Bacon! Artık insanoglunun bunu görmesi, anlaması lazım.

Bazen evde canım sıkılınca dışarıya çıkıyorum. Sokaklarda dolaşıyorum ve etrafta yalnız binaları görüyorum. Göklere kadar çıkan beton yığınlarıyla dolu her yer. Hepsinde de farklı farklı. Renkleri, şekilleri, tasarımları birbirinden o kadar farklı ki... Aslında hepsi aynı amaca hizmet etmek için yapılıyor: insanların içinde rahat edecekleri güvenli bir barınak olmak. Şu sıralar inşa edilen evlerin başka bir amaçları daha var ki o da insanların gözlerine hitap etmek.

İnsanlar bir ev alacakları zaman önce dışına bakıyorlar, gösterişli olup olmadığı onlar için ilk kriter hâline gelmiş artık. Bu estetik kaygı sadece binaların dışıyla da sınırlı değil. İçindeki eşyalar da aynı şekilde amacından sapmış durumda. İnsanlar en güzel, en pahalı, en gösterişli olan mobilyayı istiyor. Her şey göze hitap etmeli onlar için. Önce rahatlığına ve kullanışlı oluşuna bakılması gerekirken bu adım, hep ikinci plana atılıyor. İşte bu yüzden anlayışların değişmesi lazım artık.

Evler seyretmek için inşa edilmemeli, bunun için düzenlenmemeli; onlar sadece biz içinde yaşayalım diye var. Gece olduğunda sıcak sıcak yatıp uyuyalım diye, sabah kalktığımızda oturup güzel bir kahvaltı yapalım diye, okuldan geldiğimizde kendimizi bir koltuğa atıp dinlenelim diye, akşam olduğunda ailemizle beraber çay içelim diye var. Evlerimizi değerli kılan şey içindeki eşyalar, evin dış görünüşünün ne kadar lüks ya da pahalı olduğu değil; o evin içinde yaşadıklarımız, o evin içinde biriktirdiğimiz anılar, o eve yüklediğimiz anlam, o evin içinde birlikte yaşadığımız insanlar ve o evin bize hissettirdiği duygulardır.

İnsanlar da evler gibi farklı farklıdır aslında. Dış görünüşü, iç dünyası, düşünceleri, ilgi alanları, sevdikleri ve sevmedikleri o kadar farklı ki... Herkesi olduğu gibi sevmemiz, herkese karşı hoşgörü ile yaklaşmamız gerekirken biz insanları da evler gibi sınırlandırıyoruz. Güzeller, çirkinler; sarışınlar, esmerler; uzunlar, kısalar ve daha birçok şekilde insanları sınıflandırıp ayırıştırıyoruz. Bunu ne hakla yapıyoruz inanın ben de bilmiyorum ama artık buna bir dur demem gerektiğini hissediyorum. Tabii sadece benim değil bütün insanların benimle birlikte dur demesi elzem. İnsanlarla iletişim kurarken onlarda dikkat edeceğimiz şey onların dış görünüşleri olmamalı; onların içinin ne kadar güzel olduğu, kalplerinin ne kadar temiz olduğu bizim için esas ölçüt olmalı.

Ebu Said'in "Gel, gel, ne olursan ol yine gel" sözündeki kadar hoşgörüye sahip olamasak da "Gel, gel, falancaya gel; filancanın yeni aldığı eve gel, koltuk takımına gel, hele bir de benim yeni kıyafetlerimi gör!" diyecek kadar da olmasak iyi.

Dışı güzel olan evlerin hepsinin kullanışlı ve rahat, dışı kötü olan evlerinse hepsinin kullanışsız ve kötü olmadığı gibi insanların da dış görünüşü güzel olanların hepsi iyi kalpli, dış görünüşü

güzel olmayanların hepsi kötü kalplidir gibi bir kanıya hiçbir zaman varılmamalı. İnsanlar dış görünüşlerine göre yargılanmamalı. Ben bu kanının bizde oluşmaya başlamasının nedenlerinden birinin çizgi filmler olduğunu düşünüyorum. Çizgi filmlerin karakterlerini incelediğim zaman genellikle iyi olan karakterlerin çok güzel, kötü olanlarınsa daha çirkin çizildiğini fark ettim. Çocukların -özellikle de son nesillerdeki çocukların- bu çizgi filmleri çok fazla izlemeleri onlarda böyle bir ön yargının oluşmasını sağlamış olabilir.

Velhasılıkelam, özellikle son dönemlerde hem evlerde hem insanlarda hem de daha birçok şeyde oluşan bu dış görünüş takıntısının bir an önce ortadan kalkması taraftarıyım. Evlerimizi yeterince seyrettik, biraz da içinde yaşamaya odaklanmayalım mı?

Zeynep Erva GÖKMEŞE

TEKNOLOJİNİN DEĞİŞTİRDİĞİ ÇOCUKLUK

Eski zamanların vazgeçilmezi olan saklambaç, körebe, yerden yüksek, beştaş gibi oyunların yerini son dönemde ufak bir ekrandaki oyunlar aldı. Şimdiki çocukların yaşam kaynakları telefon iken geçmiş zamandaki çocukların hayatlarının önemli bir ihtiyacı sokakta oynamaktı. Şimdi ise maalesef akıllı telefonlar altı yaşında istekten doğan ihtiyaç olarak görülüyor.

Türkiye’de geçtiğimiz yıl 6-15 yaş arası çocukların akıllı telefon kullanım oranı %64,4 iken bundan 20 sene evvel akıllı telefon ülkemizde yaygın olarak kullanılmıyordu. 20 yılda bu kadar fark nasıl olabilir? Bu değişikliğin nedeni tek bir şeye bağlı değil lakin ebeveynlerin payı çok büyük. İn cinin top oynadığı sokaklar, iki yaşında yemek yemediği için çocukların eline tablet tutuşturan annelerin, babaların eseri.

İhtiyaç olarak gördüğümüz telefonlar çocukları yok ediyor çünkü küçük yaşta telefon kullanan çocuklar kendilerini büyük gördükleri için çocuklukları bitiyor. İleride dönüp baktığımızda çocukluğu sadece ekrandan oluşan bir nesil yetişiyor.

Peki ne yapmalıyız? Çocuklara telefonun iletişim için icat edildiğini anlatmalıyız. Onlara küçük yaştan itibaren oyunu ekranlarda değil sokaklarda aramayı öğretmeliyiz. Mesela

evimizde teknoloji diyeti yapalım. Her akşam 2 saatimizi sohbete ve oyuna ayıralım. Gelecek için büyük bir tehlike oluşturan bu konuyu daha fazla ciddiye almalıyız zira almazsak bir geleceğimiz olmayacak.

Demem o ki çocuklarımıza ekrandan oluşan bir çocukluktan daha fazlasını verelim en azından vermek için çaba sarf edelim.

Zeynep KARA

ZAMAN

Hayat ne kadar güzel! Peki biz kendi pusulamızı nereye yönlendiriyoruz, hayatımızı ve zamanımızı nasıl değerlendiriyoruz? Zaman, zamanı kıvamında kullanmayan herkesi bir gün kendi esiri yapacak. Peki biz karşı koyduk mu? Yoksa kendi eserimize yenik düşüp boyun mu eğdik? Maalesef zamanımızı faydasızlıklarla, içi boş eğlence ile dolduruyor çoğumuz. Oysa zaman ne kadar çabuk geçiyor.

Uyandığın anda bakmışsın akşam oluyor, akşam geceye dönüyor. Saatin her tik takı zamanın az kaldığını haykırıyor. Ve biz o sesi duydukça kendimizi daha çok gömüyoruz zamansızlık kara deliğine. Ama kendimizi o kara delikten çıkarabiliriz, geç kalmadık. Oradan oraya koşmak yerine, bir geminin içinde akşamın serinliğinde bir martıyla arkadaş olabiliriz. Geçmişimize bakıp yeni bir sayfayla doğabiliriz güne. Güçlenerek büyüüp şahlanabiliriz. Sonuçta zamanı sınırsız kullanacağını zanneden ve boşa harcayan insan, ziyanda değil midir?

Şunu da unutmayalım ki zamanla hiçbir şey geçmez. Hiçbir yara sarılıp iyileşmez. Unutulmaz! Söner biraz, biraz acısı diner. İnsan kalben hep aynı kalır, hep en son bıraktığı anda kalır. Anılar yaşanmışlıklar kaybolmaz asla. Kaybolan geçen tek şey zamanımız. Bu hayatta edebi kalmayacağız. Bir gün biz de

bütün geçip gidenler misali gideceğiz dünya sahnesinden. Geç kalmamak lazım. Tabi ki vaktinde bir sınırı var. O sınıra gelene kadar neden hayatı yaşamayalım.

Zaman ile yaşam iç içedir aslında. Biri bitince öbürü de biter. Ve zamanımızı ayarlayan da biziz. Ne yapacağımızı biz karar veririz. Michael Ende'in de dediği gibi "Zaman, yaşamın kendisidir. Ve yaşamın kaynağı yürektir." Bu sözde de zamanın kısalığını insanın belirlediğini çıkarırım. Bazen yoğunluktan derim ki yetişmiyor, yetiştiremiyorum, olmuyor. Oysaki zaman her şeye yetiyor ama biz planlayamıyoruz. Gün herkes için yirmi dört saattir. Zamanı düzenleyebiliriz çünkü zamanın anahtarı biziz. Yapacaklarımız için tükenmiş bir vaktimiz yoktur. Tam aksine ölene kadar çok zamanımız olacak. Şu an bile zamanın içinde belki de kilit noktasındayız. Ama sadece bunun önemini anlamak, uygulamak yetmez. Bunun yanında yüreğimizi de kullanmamız gerekir. Yüreğimizi kullanmazsak, zamanı planlayamazsak zamanımız boşa gider. Kendi ellerimizle onu hiçlik çukuruna atarak kendimizi de o çukura atmış oluruz.

Zamanı boşa giden, boş olan insanın kendisi de boştur. Hasta bir insanın nasıl ilaca ihtiyacı varsa boş insanın da ilacıdır zaman. İnsanoğlu ya kendi kendine ya da birilerinin desteğiyle zamanı kullanmayı bilmelidir. Yoksa bu illet hastalık yaşamı boyunca onu bırakmaz, yaşadığı halde kalbi boş yere atar. Gökkuşağını hepimiz severiz. Bir bakar, çok güzel der ve çekip gideriz. Oysaki sadece güzel demek yetmez. Nasıl gözlerimiz görmeye kulaklarımız duymaya yarıyorsa, insanın yüreği de zamanı algılamaya yarar. Kör biri için gökkuşağının renkleri ve sağır biri için kuş sesleri nasıl boşunaysa, yürekle algılanmayan zaman da öyle boşa gider, kaybolur. "Ama ne yazık ki düzgün atmasını bildiği halde kör ve sağır olan nice yürekler vardır." diye ne güzel özetlemiş Michael Ende.

Biz zamanı kullanmayı bilmediğimiz anda zaman bizi kullanmaya başlar. Önce hiçbir şey yokmuş gibi küçük bir kıvılcım koyar içimize sonra biz fark etmeden o kıvılcım yangın olur. Geçen her saat seni bir kez daha yaralar. İnsan er ya da geç bunu fark eder. Ama artık çok geç kalmıştır... Bir dere gibi akıp giden zaman kendi zamansızlığı içine bir kafese kapatır gibi bizi kapatmıştır. Artık özgürlüğümüz zamanın içindedir. Bu saatten sonra da artık bir ışık görmemiz mümkün değildir.

Bir şeyleri fark etmemiz lazım. Hayatımızda zamanın azlığı ya da çokluğu önemli değil. Önemli olan o zamanı nasıl değerlendirdiğimiz. Bir karıncanın ömrü sadece üç haftadır ama karınca o üç haftanın her bir dakikasında da çalışır. İnsan da böyle olmalıdır. Bir insan için hayattaki her bir emeğinin, her bir sözünün, davranışının bir önemi vardır. Hayatımızın kısalığını ya da uzunluğunu bilemeyiz ama yaşadığımız sürece her bir zamanımızın önemi vardır.

Sonuç olarak şunu çıkarabiliriz ki zaman bizim için bir elmas tanesi kadar değerli. İnsan ne yapıp etmeli zamanın kıymetine varmalı. Çünkü her bir an bizim için mücevherden daha önemli.

Zeynep Nur YAZICI

HAYATIN VURUŞLARI

Largehetto, moderato, vivace, prestissimo... Ya da daha basit hâli ile “tik, tik, tik, tik, tik...” “Ölçü” ve “düzen”. Bu ses başladığında tez canlı olmak nafîle, yavaşlamak ise imkânsız!

İpe dizilmiş birer boncuk, her boncuğun arasında boşluklar. Her biri attığım adımları hatırlatıyor bana. Bazen usulca, parmak uçlarımda su içmek için kalkıyorum gece yarısı. Bazen umarsızca yetişmeye çalışıyorum akıp giden zamana koşarak. Hepsine bir düzen hâkim, benim göremediğim bir düzen. Vücudum bütünüyle bir metronom, benliğim ise henüz körpe bir müzisyen. Ritmi kaçırıyor, zamanı geri kazanmak istiyorum. Baştan başlamaya vaktim yok, kaldığım yeri unutuyorum. Tuşlarında gezindiğim piyanoya pencereden ay ışığı her zaman vurmuyor, karanlık beni hızlanmaya zorluyor. Ne zaman durmak bilmeyen metronomumla bir tempo tutsam vuruşum belki güçleniyor, belki zayıflıyor, ölçüyü elimden kaçırıyorum.

Hayat da böyledir çoğu zaman. Kendine has vuruşları vardır. Hayatı yakalamaya çalışmak metronomun hızına ayak uydurmaya çalışmak gibidir. Hayat hızlandıkça vuruşlarını hızlandırmak, yavaşladıysa yavaşlamak gerekir. Büyük bir orkestrada ritmi takip edememek, vahşi ve karanlık bir ormanda

sürüyü kaybetmek ve hayatın vuruşlarını kaçırmak, tamamen aynı etkide ve düzeyde tehlikelidir. Kendimize çizdiğimiz patikada adımlarımızın hızını belirleyen hayattır. İşte bu yüzden hayat, bir metronom gibi “tikleyerek” zamanımıza yön verir. Hayatta bir virtüöz olmak, hayatı yaşayabilmek demektir.

Tabii hayatta duyamayan insanlar da vardır. Bahsettiğim duyamama eylemi, somut anlamda işitme kaybı demek değil. Metronomu yakalamak için duyma kabiliyeti gerekir, tıpkı hayatın size getirdiklerini görebilmek için vuruşlarını duyabilmek gibi. Müzik kulağına sahip olmak tamamen böyle bir şeydir. Müzik kulağına sahip birisi nasıl metronomu dinlemekte iyiyse varoluş kulakları iyi duyan biri de hayatın vuruşlarını dinlemekte iyidir. Bu bazen bahşedilmiş bir yetenek, bazen de kişinin geliştireceği bir şeydir. Hiçbir zaman iyi bir gelişim, bahşedilen yeteneğin gölgesinde kalmayacak, belki de çok daha iyi yerlere gelecektir.

Gün içinde hızları değişen vuruşları yakalamak öyle zordur ki. Bazen gece su içmeye kalkmak ve zamana karşı koşmak tek 24 saat içinde yapılır. Nasılını anlatmak bana düşmeyecektir elbet, söyleyebileceğim tek şey hazırlıklı olmak. Bu zorlukların karşısında iyi bir müzisyen olabilmek soğukkanlı olmayı gerektirir. Bahsettiğim gelişim de tam olarak burada ortaya çıkar. Müzik kulağına sahip olmak doğuştan gelir ama soğukkanlılığı sadece çalışma ile elde ederiz.

Söz konusu süreçte yaşadığımız sarsıcı olaylar ise hayatımızın orkestra şefidir. Baton, şeften ziyade hayat konserinin ana kahramanı olan bizlerin elindedir. Her ne kadar hayatımıza yön veren şey yaşadıklarımız olsa da yaşanılanları yönetme kabiliyetine sahibiz. Bu kabiliyet çoğu zaman hayat enstrümanlarının akordunu gerekli kılar. Zira baton, bir sihirli değnek olmadığı gibi metronomu yakalamaya da yardım

edemez. Mühim olan ritmi tutturabilmektir. Ve hayat belki de tek seferlik bir şans tanır bütün müzisyenlerine. 4/4'lük vuruşlar bazen karşımıza çıkar. Onları yakalamak, görmek ve elde tutabilmek hiçbir zaman bir lütuf değildir...

